

autor diplomního projektu
Zdenka Říhová

urbanistická kocepce
Budějovické a okolí
- probouzení města

Atelier Kohout Tichý
FA ČVUT LS 2016/17

Děkuji Michalovi Kohoutovi a Davidovi Tichému za skvělé vedení
v průběhu celého mého studia. Děkuji jím za to, že mě naučili asi té
nejdůležitější dovednosti architekta - a to mít z architektury RADOST :).

Děkuji také konzultantům diplomové práce - Filipovi Tittlovi a Šárce
Doležalové za užitečné rady a podněty v průběhu této práce.

Děkuji svému příteli Jirkovi, maminec a celé své rodině, kteří se mnou
měli velikou trpělivost a pochopení a v průběhu celého studia mi byli
velkou oporou.

Svou práci věnuji tatínkovi. Vzpomínám na Tebe...

Urbanistická koncepce Budějovické a okolí—probouzení města
Fakulta architektury,
České vysoké učení technické
Ústav nauky o budovách 15118

autor:
Zdenka Říhová

vedoucí diplomové práce:
doc. Ing. Arch. Michal Kohout

konzultanti:
Ing. Arch. David Tichý, Ph.D.
Ing. Arch. Filip Tittl
Ing. Arch. Šárka Doležalová

2016/17

OBSAH:

ÚVODEM ...

Má diplomová práce se zabývá koncepcí veřejných prostranství v okolí metropolitního subcentra - Budějovické. V analytické části zkoumá vztahy v území, v referenční studii studuje a hodnotí různé typy veřejných prostranství a všechny tyto poznatky využívá v základních cílech návrhu. Tato urbanistická koncepce se zabývá především způsobem práce s veřejným prostorem. Hledá návrhové nástroje a tyto nástroje pak překládí v konkrétní zásahy ve veřejném prostoru.

<i>Zadání diplomové práce</i>	2
<i>Prohlášení autora</i>	3
Seznámení	6
	8
	10
Analýza	14
	16
	18
	20
	22
	24
	28
	30
	36
	38
Studie	42
	45
	57
	65
	71
Vstupy do návrhu	79
Koncepce	85
	87
	88
	89
	90
	92
	94
	96
	100
	102
Detaily návrhu	106
	108
	112
	114
	116
	120
	124
Závěrem	127
Zdroje	128

Úvod
Širší vztahy
Okolí

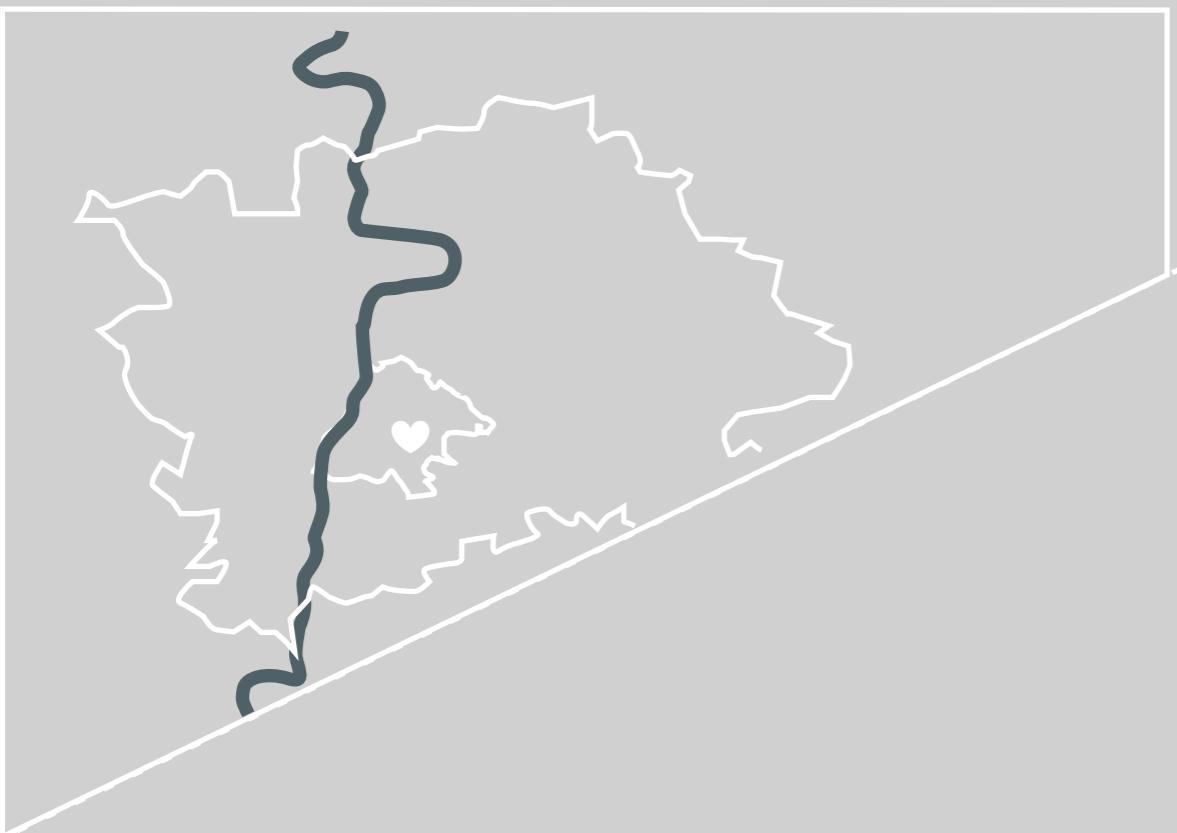
Historie
Zeleň
Morfologie
Výšky budov
Využití území
Využití parteru budov
Obyvatelstvo
Doprava
Doprava - záměry
Lokality a jejich charakter

Klasifikace veřejných prostranství podle jejich významu v organismu města
oddíl 1 - subcentrum
oddíl 2 - lokální centrum
oddíl 3 - ohnisko lokalit
oddíl 4 - významná ulice

Doprava, vestavěné prostředí, veřejný prostor a koncepce zeleně

Význam
Místa a cesty
Zelená prostupnost
Urbanistická koncepce - širší vztahy
Urbanistická koncepce - regulační mapa
Rozhraní
Kostra sídla
Parky a zelená prostupnost
Hierarchie míry soukromí

Celkový návrh
Zelená liška
Antala Staška
Krčská stráň
Michelské sídliště
Jihlavská
Budějovická

str. 05-11

seznámení

Praha 4 a Budějovická

Území městské části Prahy 4 leží na pravém břehu Vltavy, jižně od centra Prahy. Zahrnuje centrální část městského obvodu Praha 4 a to část katastrálního území Nuslí, převážnou část Michle, Krč, část Záběhlic (Spořilov s okolím), Lhotku, Podolí, Braník, Hodkovičky a část Vinohrad.

Celá Praha 4 má celkem 24,22 km² a 128 259 obyvatel [*1], patří tedy mezi nejlidnatější městské části. Území této městské části představuje výšec mezi tokem Vltavy na západě a strouhou Botiče na severovýchodě. Převážně zastavěný, v podstatě trojúhelníkový prostor je na jihu ohraničen roklí Hodkovického potoka, hornokrčským výběžkem, Michelským lesem a komunikačním uzlem na pomezí s Prahou 11. Všechny katastrální obce, které byly začleněny do správního celku městské části Praha 4, se do roku 1922 nacházely mimo hranice Prahy a tvořily zemědělské zázemí metropole [*2].

Tyto části zažily velký rozkvět na přelomu 19. a 20. století v souvislosti s výstavbou technických a veřejních budov, dnes jsou tyto lokality vyhledávaným rezidenčním bydlením a volnočasovou oblastí.

Území Budějovické a jejího okolí je velmi dobře dopravně napojeno na centrum a městský okruh - zejména IAD. Území pokryvá velmi hustá síť zastávek MHD - největší přepravní činnost vykonává metro, které doplňuje systém autobusových linek. Metro C je ve špičkách velmi využívané. Územím neprochází žádná tramvajová linka, která by propojila Budějovickou s okolím zejména ve V-Z směru.

Na území se nachází hojně množství veřejné zeleně, která není vhodně udržovaná. Stejně jako zeleň je zde velmi zanedbána kvalita veřejných prostranství. Navíc se území potýká s problémy s dopravou v klidu. Dvě hlavní silnice (5. května a Jižní spojka) tvoří silnou bariéru v území, se kterou je třeba pracovat a lépe ji zprostoupnit.

Urbanistická struktura Budějovické je velmi rozmanitá - na samotném Budějovickém náměstí má metropolitní charakter. Nějvětší část území je tvořena sídliště, vzniklých v letech 1920-1970, a vilovými čtvrtěmi. V těsné blízkosti magistrály, na východ od Budějovické se nachází kampus velkých kanceláří, vzniklých po roce 1990. Pozice subcentra s sebou ovšem přináší řadu externalit, jakými jsou například: zvýšená hustota jak individuální tak hromadné dopravy, kumulace stavebních záměrů, náročnost na uspořádání pohybů.

Největším kladem Budějovické je intezita dějů, které zde probíhají. Díky tomu má na rodíl od Pankráckého náměstí větší rozvojový potenciál. Dalším kladem Budějovické je její dopravní napojení, jak v IAD, tak její poloha na metru. Velmi silná je také identita místa. Otevřený vestibul metra - dvoupatrový podzemní parter (relikt generelu Budějovického náměstí Věry Machoninové) - a sídla bank vtiskly Budějovické její tvář, ale toto uspořádání jakkoliv je působivé s sebou přineslo nečitelnost a nehostinnost, která není jmenovatelem dobré fungujícího městského veřejného prostoru. Tato nečitelnost je symbolem celého vymezeného území (sídliště, office park, magistrála).

Budějovická je spící subcentrum na „konci města“...

ŠIRŠÍ VZTAHY

Budějovická - metropolitní subcentrum, které tvoří vstupní bránu do středu Prahy. Dotýkají se jej významné dopravní tepny - 5. května a Jižní spojka, které tvoří silné bariéry v území. Sjíždí se sem velké množství autobusů z okrajových částí Prahy a dalších příměstských lokalit. Udolím Kunratického potoka vede železniční trať, která spojuje levý a pravý břeh Vltavy.

SILNIČNÍ TAHY

Praha Budějovická - ROZVADOV - 168 km - 1,4h (D5/E50)
 Praha Budějovická - PLZEŇ - 142 km - 1,4h (E48)
 Praha Budějovická - KARLOVY VARY - 137 km - 1,6h (E48)
 Praha Budějovická - HRADEC KRÁLOVÉ - 114 km - 1,1h (D11/E67)
 Praha Budějovická - LIBEREC - 111 km - 1h (D10 + E442)
 Praha Budějovická - BRNO - 202 km - 1,5h (D1/E50 + E65)
 Praha Budějovická - ČESKÉ BUDĚJOVICE - 142 km - 1,4h (E55) [*3]

RYCHLÍK ČESKÁ REPUBLIKA - PRAHA 10

Nádraží Vršovice - Tábor - 100 km - 1,2h
 Nádraží Vršovice - Tanvald - 136 km - 2,5h
 Nádraží Vršovice - České Budějovice - 166 km - 2,2h
 Nádraží Vršovice - Mladá Boleslav - 75 km - 1,2h

RYCHLÍK EVROPA - PRAHA 10

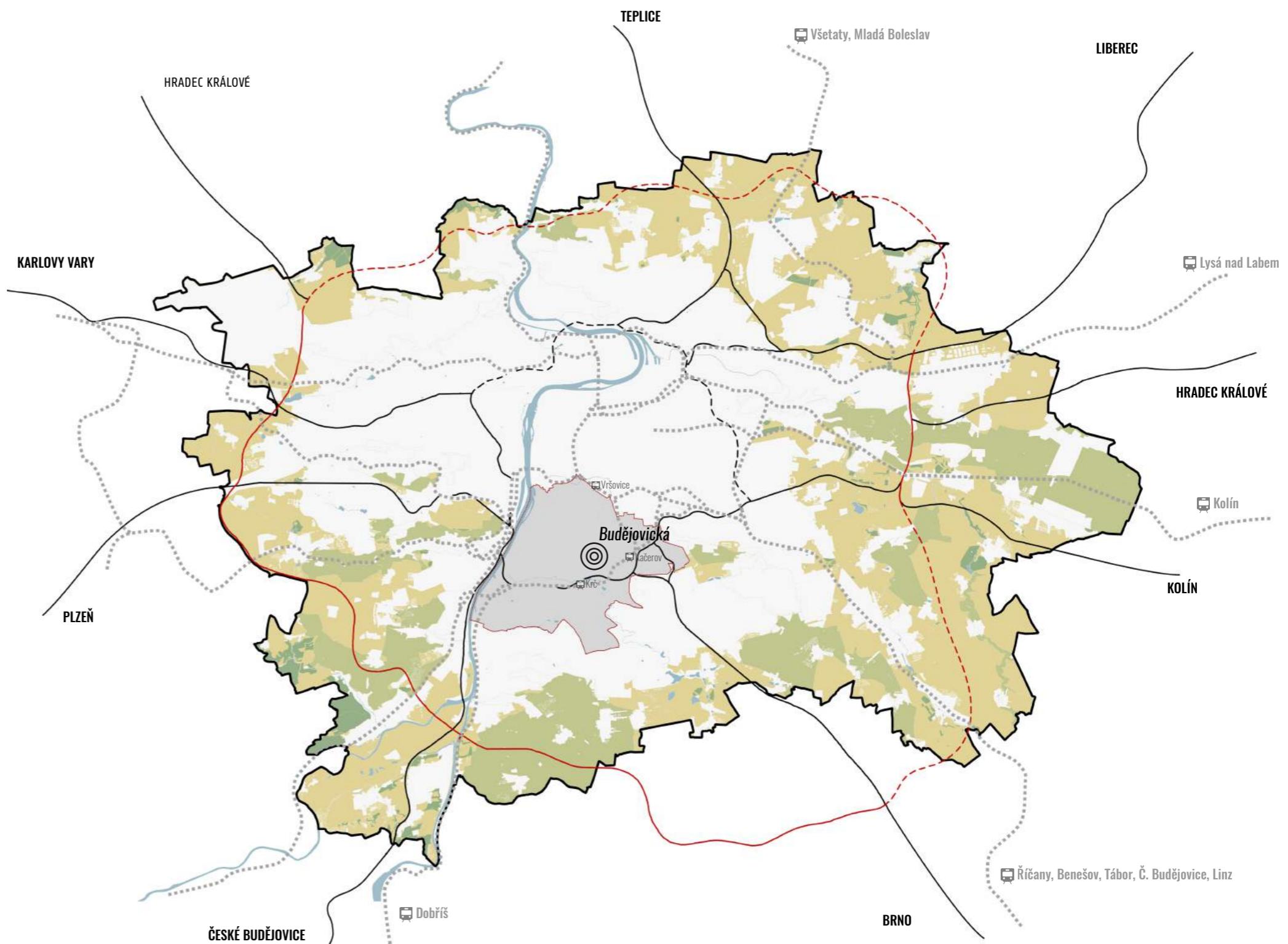
Nádraží Vršovice - Linz - 291 km - 4,5h

OSOVNÍ VLAK - PRAHA 10

Nádraží Vršovice - Benešov - 46 km - 0,6h
 Nádraží Vršovice - Kolín - 76 km - 1,4h
 Nádraží Vršovice - Lysá nad Labem - 38 km - 0,5h
 Nádraží Vršovice - Dobříš - 52 km - 1,3h

OSOVNÍ VLAK - PRAHA 4

Nádraží Kačerov - Dobříš - 48 km - 1,25h
 Nádraží Krč - Dobříš - 47 km - 1,2h [*4]

OKOLÍ

◀ významná prostranství

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ

Významné parky, přírodní parky a lesoparky

Vodní toky a plochy

Podolská vodárna

Kongresové centrum

náměstí Bratří Synků

PODOLÍ

Pražského povstání

Park Jezerka

Bottic

Park Kapitol

3 km

Pankrác

MICHLE

2 km

Žluté lázně

1 km

Budějovická

Starý Spořilov

Bránická ulice

BRANÍK

KRČ

PP Bránické skály

Kavčí hory

Hřbitov

Habrovka

Sýkorka

Zámeč. rybník

Labut'

Michelský les

Thomayerova nemocnice

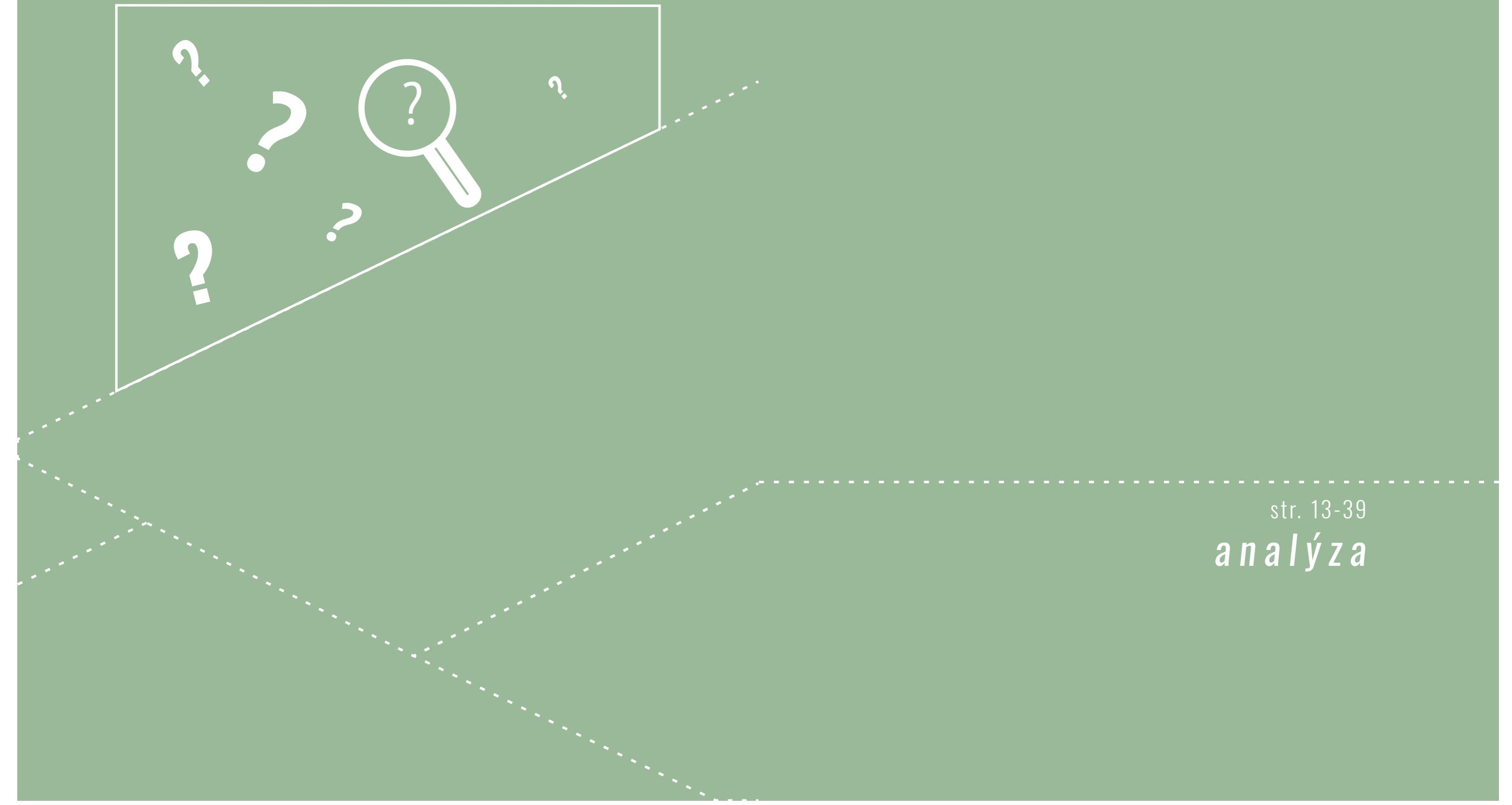
HODKOVIČKY

Novodvorská ulice

LHOTKA

0 | 250 m | 500 m | 750 m | 1000 m

1:20 000

HISTORIE

Historicky se území kolem Budějovické nacházelo do roku 1922 mimo hranice Prahy (v roce 1922 byly katastrální obce začleněny do správního celku městské části Praha 4) a tvořily zemědělské zázemí metropole. Na území Budějovické bylo v průběhu 20. století vytvořeno několik regulačních a územních plánů. Žádný z nich však nebyl realizován v celém svém rozsahu.

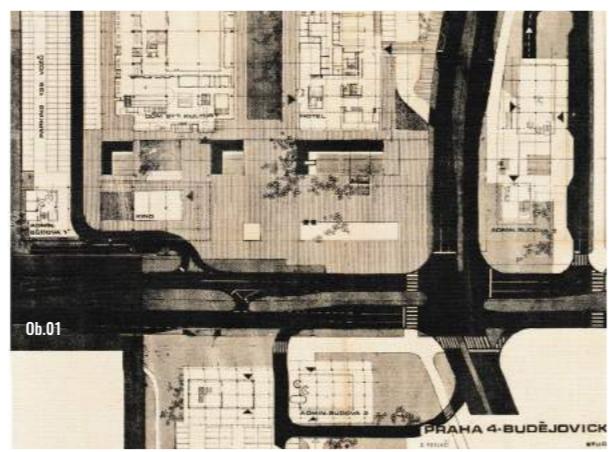
Historie stanice metra

První plány pro podzemní tramvaj s výstavbou tunelů na Pankrácké pláni v úvěc nepočítaly, tunelová část měla končit pár desítek metrů za Nuselským mostem a oblast Budějovické tak měla být obslužena tramvají na běžném povrchovém tělese. Změna nastala až po přehodnocení projektu, kdy se rozhodlo o stavbě metra bez „tramvajového“ mezíkroku. I přesto nemuselo být metro na Budějovické v úvěc jisté. Rozhodujícím faktorem totiž bylo nalezení vhodného pozemku pro stavbu depa, přičemž kačerovská varianta byla uvažovaná až mezi posledními. Nejprve se totiž počítalo s výstavbou v oblasti nádraží Praha-Krč (společně s původními plány na umístění sídliště Jižní Město do katastru Písnice), v tom případě by se první provozní úsek trasy metra C Budějovickému náměstí vyhnul a z Pankráce by zamířil přímo na jih, do oblasti Ryšánky a Dolní Krče.^[*5]

Generel Budějovického náměstí

V dubnu 1969 byla Věra Machoninová pověřena vypracováním nové koncepce pro Budějovické náměstí. Nejdůležitější změnu představoval požadavek na umístění stanice metra. Místo se tak mělo stát centrem celoměstského významu. Náměstí architektka řešila jako dvouúrovňové s polootevřenou podzemní pasáží. Spodní úroveň vestibulů metra se otvírala vzhůru a vytvářela tak zárez, do kterého se celá kompozice náměstí rozvíjela. Z této úrovni byl také nástup do všech domů. Původně zde měly stát také tři administrativní budovy, kino a lázně, z původního záměru byla realizována pouze budova Domu bytové kultury. Pasáž měla být aktivním pulzujícím místem, kdežto horní dvě úrovně náměstí měly být spíše klidovou zónou a prostorem pro parkování. Slabou stránkou náměstí v současnosti je absence pobytových kvalit a neexistující kulturní instituce.^[*6]

1922	Vznik Velké Prahy - připojení tehdejších samosprávých obcí Nusle, Michle a Krč k Praze (Obvod Praha XIV.)
1930	Nová tramvajová trať z Pankráce na Kačerov - linka číslo 3 - původně se s metrem přes Budějovickou nepočítalo (trasa C měla vést na Písnici s depem u Královského nádraží - v současné době plánovaná trasa D.)
1938	Rozšíření tramvajové tratě na Ryšánsku.
30. léta	První sídliště Zelená liška - projekt A. Černého, minimalistické byty, část zástavby pavlačové domy.
1952	Zřízena tramvajová smyčka u Budějovického náměstí.
1954-56	První panelové sídliště Herálecká v Zelené lišce (sorela).
1957-60	Sídliště Antala Staška (projekt J. Pelce, 1250 bytů).
1961-65	Sídliště Michelská (projekt A. Veleho, 1680 bytů).
1962-68	Sídliště Pankrác I.II.III (projekt J. Lásanského, 3630 bytů).
1960	Vymezení 10 nových obvodů v Praze - vznik obvodu PRAHY 4 (částečně na základě původní Prahy 14)
1970	Zrušena tramvajová trať od „Budějovického náměstí“ po Kačerov s ukončením zkrácené trati od Pankráce na tramvajové smyčce u „Budějovického náměstí“ (zároveň část trati přeložena z ulice 5. května vlivem zprovoznění Severojižní magistrály).
1974	Zprovoznění úseku metra C - stanice BUDĚJOVICKA, současně zrušení tramvajové tratě v Budějovické ulici (výrazný vliv na terén - vytěžená stavební jáma již nebyla úplně zasypaná).
90. léta	Vznik Městské části Prahy 4.

Cesty a osídlení v roce 1826
Při porovnání současného stavu a původních cest a osídlení (zaznamenaných ve stabilním katastru) je dobré patrné že velká část historických cest tvoří základ současné uliční sítě (označeny modře). Mapa dále ukazuje stopy drobných sídel na nábřežích a osamocených dvorů na plánech.

významné cesty
místní cesty
zaniklé cesty
usedlosti a zámkы
jádra původních osídlení

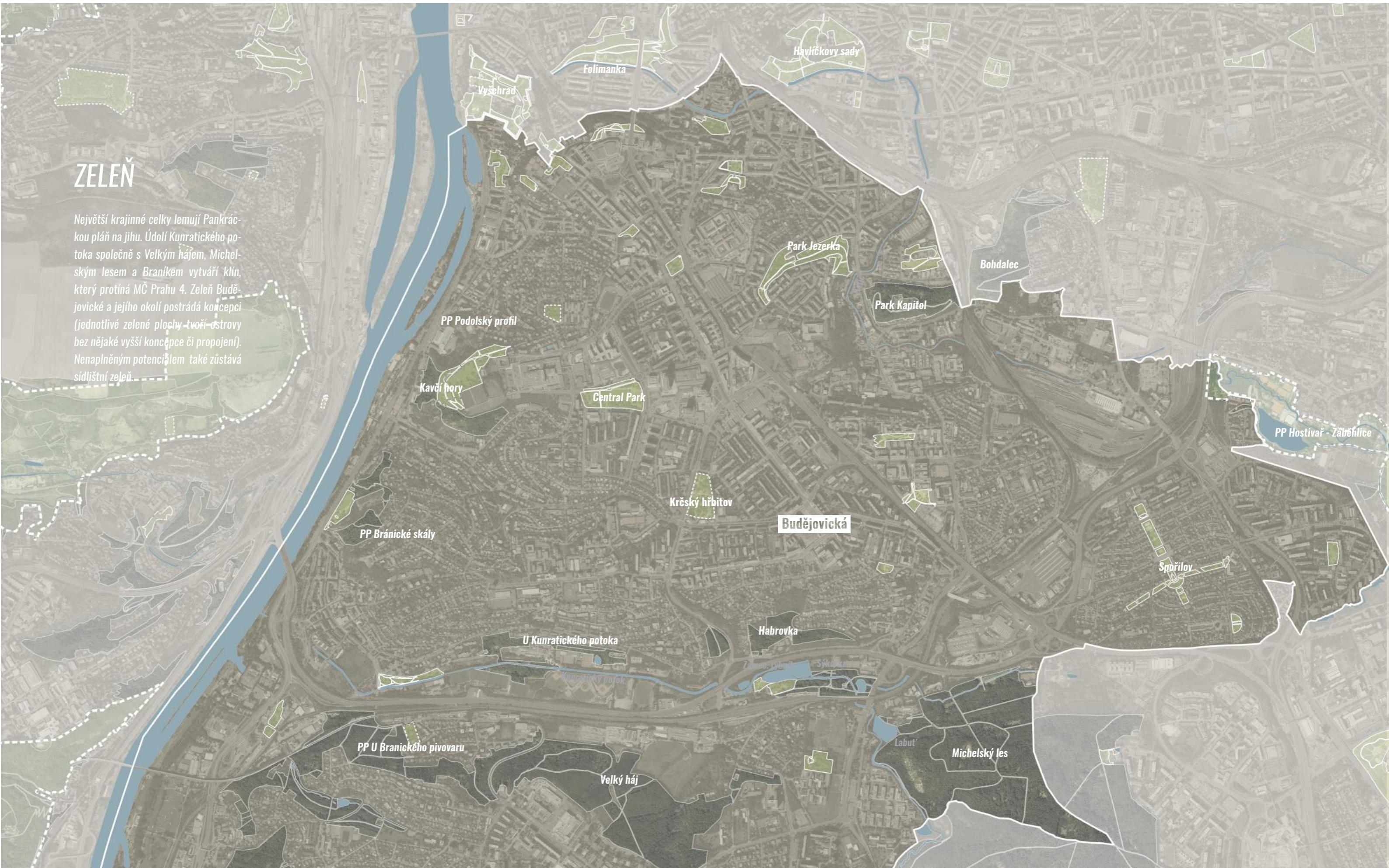
Relikty reg. plánu hl. m. Prahy z roku 1938
Z této regulace vzešla zástavba sídlišť Zelená liška, zástavba podél Hornokrčské ulice a část Kačerova. Zástavba typu Zelené lišky měla zaujmout podstatnou část území Pankrácké pláně. Měly být doplněna systémem propojených parků a linéarních parků, které ji zapojovaly na významné krajinné prvky.

ulice celoměstského významu
místní ulice
železnice
zrealizované záměry
nezrealizované koncepce
zaniklé ulice

Fragmenty plánu reg. komise z roku 1938
Mapa zobrazuje soutěž současného stavu a koncepce zelených prostranství regulačního plánu z roku 1938. Nejvýraznější krajinné prvky jsou patrné i dnes (Kavčí hory, Branická skála, Kunratické údolí, Velký háj či Krčský les), nedošlo ale k jejich zapojení do uceleného systému. Tyto velké celky měly být dle plánu vzájemně spojeny serií linéarních parků, ale i drobnějšími prvky, stromofadimi ve významných ulicích či drobnějšími zelenými plácky.

stávající zeleň
původní koncepce

MORFOLOGIE

Pro porovnání - průměrná nadmořská výška na území Prahy je 235 m.n.m. .

VÝŠKY BUDOV

Podlažnost a dominandy

- 1-3 NP
- 4-5 NP
- 6-8 NP
- 9-15 NP
- 16-21 NP
- 21- ... NP

Hotel Corinthia (Forum)
20 NP (88m)

Kongresové centrum
hmotová dominanta

Vazební věznice Pankrác
hmotová dominanta

Centrotex a.s.
12 NP

Pankrác II
12 NP

Kavčí hory Office park
12 NP

Česká televize
hmotová dominanta

Rezidence Kavčí Hory
12 NP

City Tower (Český rozhlas)
28 NP (109m)

City Empiria (Motokov)
27 NP (104m)

Hotel Panorama
25 NP (79m)

Pankrác I
12 NP

Generální ředitelství cel
12 NP

BB Centrum
18 NP

Raiffeisen
12 NP

Centrála České spořitelny
24 NP (74,5m)

Česká spořitelna
12 NP

Obytný dům na Kačerově
22 NP

Úřad MČ Prahy 4
10 NP

Pragoexport
10 NP

Bytový dům v ul. A. Staška
13 NP

Jana Towers v ul. Zelený pruh
16 NP

SŠ technická v ul. Zelený pruh
14 NP

VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Mapa ukazuje současné využití jednotlivých pozemků nebo staveb.

- {*m.01}
- lesy, lesoparky
 - nelesní vegetace
 - zemědělství
 - pěstební krajina
 - parky, hřbitovy, parkově upravené plochy
 - rekreace
 - bydlení
 - kongresy, výstaviště
 - církve, kultura
 - služby, obchody, administrativa
 - věda, vysoké školy
 - střední, základní a mateřské školy
 - zdravotnictví
 - správa
 - bezpečnostní a záchrana
 - produkce a těžba
 - technická infrastruktura
 - dopravní infrastruktura
 - bez využití

ARKÁDY PANKRÁC

Deváté největší obchodní centrum v Praze s pronajímatelnou plochou 39 800 m² (Největší OC Letňany 90 tis. m² [*8]) vysává život z přilehlých prostranství.

KANCELÁŘSKÝ KAMPUS U BB CENTRA

monofunční území zastavěné kancelářskými budovami. Rozvoj po 1990.

BANKY NA BUDĚJOVICKÉ

celkový podíl kancelářských ploch na Praze 4 tvořil v roce 2008 28% všech kancelářských ploch v Praze (Praha 1 - 17%, Praha 5 - 14%)

Využití parteru budov

Mapa znázorňuje vybavenost parteru - včetně v současnosti nevyužívaných prostor (*m.02).

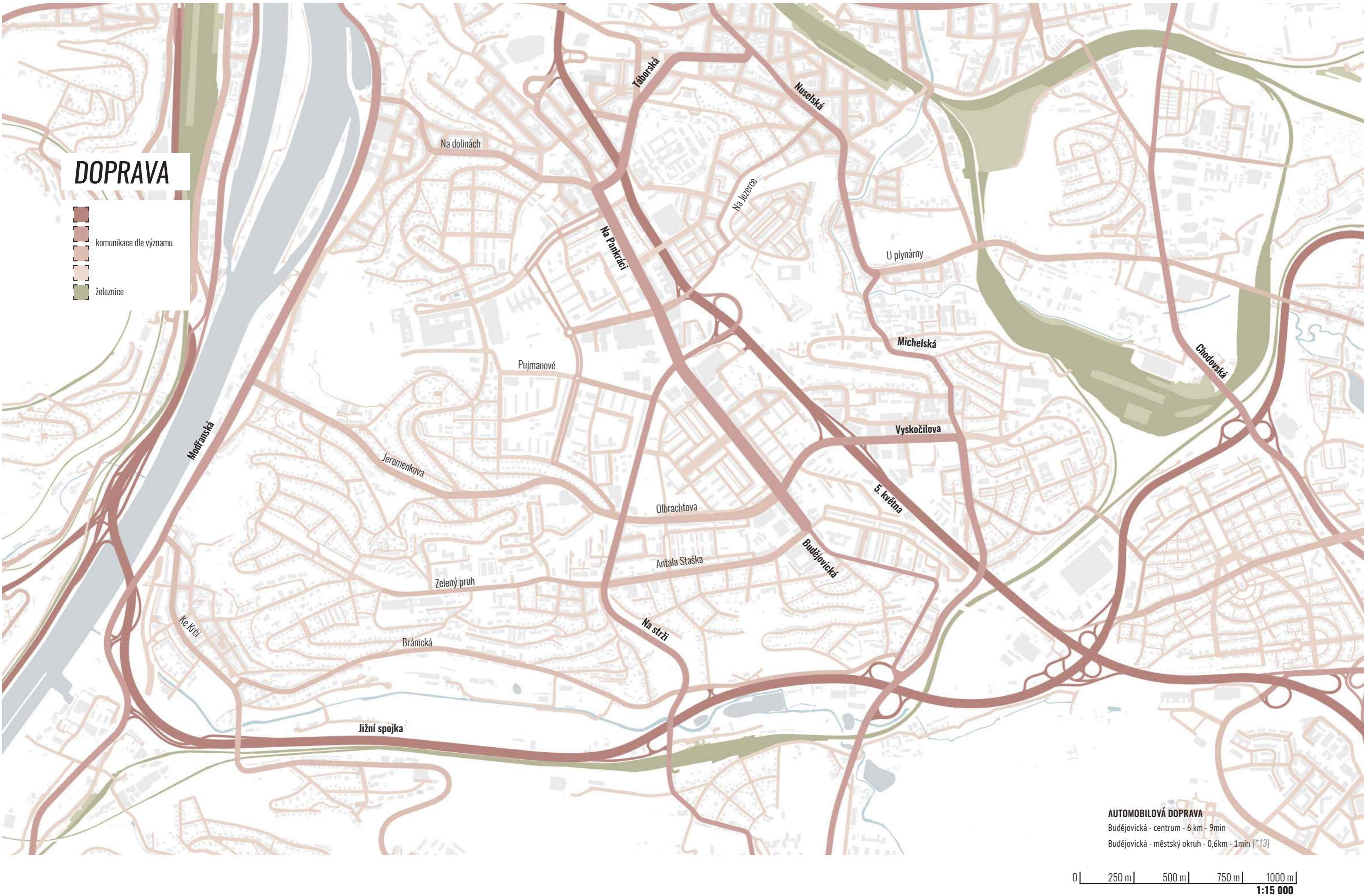
- obchodní parter
- obchodní pasáž
- restaurace
- č obchodní centrum (počet obchodů)

Využití parteru budov VS. hustota bydlících obyvatel

Při srovnání nejhustěji obydlených území tohoto výrezu - Nuslí, Pankráce a Budějovické - je patrné, že ačkoliv mají všechna tato území podobné hustoty, partery domů v ulici Budějovická a v ul. Na Panráci nenabízí dostatečnou vybavenost, která by vytvářela živé prostranství a tak posílila vztah mezi subcentry Budějovická a Pankrác. (*m.03).

- obchodní parter
- více než 20 000 obyvatel/km²
- 10 000 - 20 000 obyvatel/km²
- 5 000 - 10 000 obyvatel/km²
- 2 000 - 5 000 obyvatel/km²
- 1 000 - 2 000 obyvatel/km²
- 500 - 1 000 obyvatel/km²
- 200 - 500 obyvatel/km²
- méně než 200 obyvatel/km²

MĚSTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA

- nádraží
- metro C
- tramvaj
- přívoz
- bus

linka 3 (Braník - Kobylisy)
linka 17 (Modřany - Kobylisy)

VÝŠEHRAD

PRAŽSKÉHO PONTOU

PANKRÁC

Praha - Krč

Praha - Vršovice

BUDĚJOVICKÁ

linka 6 (Spořilov - Barrandov)
linka 11 (Spořilov - Spojovací)

linka 13 (náměstí Bratří Synků - Černokostelecká)

Praha - Kačerov

Kačerov

TRAMVAJ

Vozovna Pankrác - Náměstí Bratří Synků - 8min
Vozovna Pankrác - Sídliště Petřiny - 47min
Vozovna Pankrác - Hradčanská - 33 min
Náměstí Bratří Synků - Karlovo náměstí - 8min
Nádraží Braník - Podolská vodárna - 8min
[*14]

0 | 250 m | 500 m | 750 m | 1000 m |
1:15 000

BUDĚJOVICKÁ, METRO C

Můstek	14min
Muzeum	9min
Florenc	12min
Chodov	6min

BUDĚJOVICKÁ, AUTOBUS

Nádraží Braník	21min
Jižní Město	26min
Smíchovské nádraží	14min
Brumlovka	2min
Zelený pruh	7min

VLAKOVÁ DOPRAVA

Kačerov - Hl. nádraží	- 7 km - 10min
Kačerov - Vršovice	- 4 km - 5min
Krč - Hl. nádraží	- 3 zastávky
Krč - Vršovice	- 2 zastávky
Braník - Hl. nádraží	- 12 km - 17min
Braník - Vršovice	- 9 km - 12min

CYKLOGENEREL

značené cyklotrasy

doporučené cyklotrasy (*m.06)

A1 - Řevnice - Černošice - Holešovice -) Radotín - Lahovice - Hlubočepy - Smíchov -
Malá Strana - Černošice - Holešovice -) Radotín - Lahovice - Hlubočepy - Smíchov - Roztoky

A2 - (Kralupy -) Zámkы - Troja - Libeňský ostrov - Těšnov - Vytoň - Podolí - Braník - Modřany -
náměstí - Karlín - Národní divadlo - Vrané nad Vltavou - Zbraslav -) Vrané nad Vltavou

A11

A12 - Braník - Hlubočepy - Repnoje
daleké údolí - Prokopské údolí

A22 - Braník - Krč - Kunratický les - Chodov - Opatov - Háje

A2

A23

A212 - Krč - Kunr. les - Kunratice

A22

A42 - Hodkovice - Libuš - Kačerov - Spořilov -
Vršovice - Palmovka

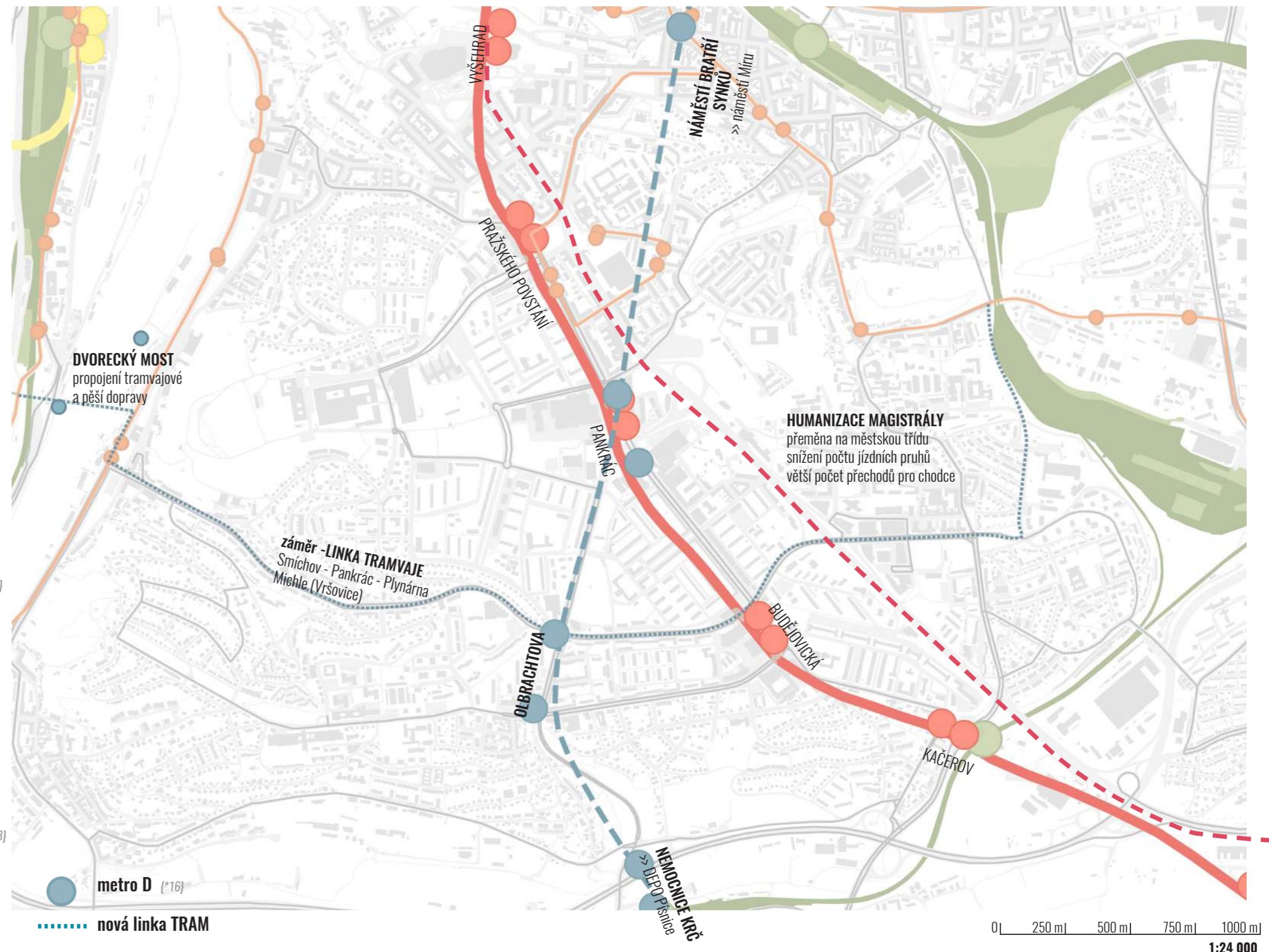
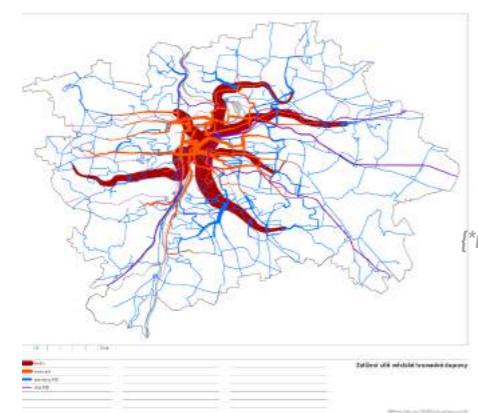
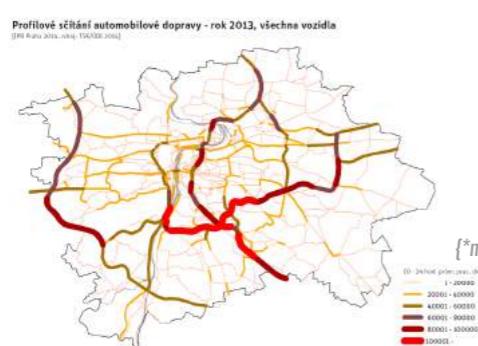
0 250 m 500 m 750 m 1000 m
1:15 000

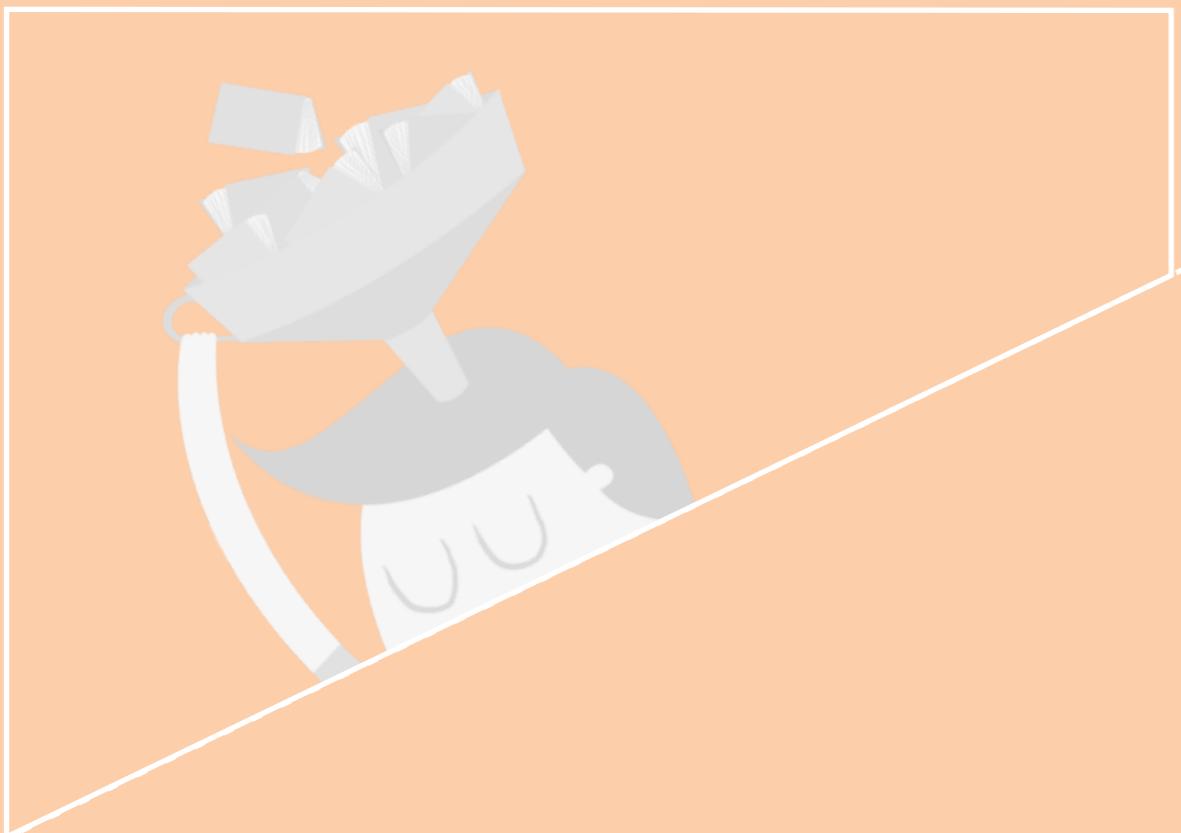
DOPRAVA - ZÁMĚRY

Výstavba trasy metra D výrazně sníží přetížení Metra C, jehož přepravní kapacita přepravená na 1 hodinu činí ve špičce cca 26 900 osob a v sedle cca 12 600 osob (nejvíce v Praze) [15]. Jak znázoruje mapa níže, velmi zatížené je již ve stanici Kačerov.

Tramvajové spojení Dvorců a Michle (Budějovické se Smíchovem a Vršovicemi) a Budějovické a Pankráce, je krok, který je nezbytný pro lepší propojení těchto významných subcenter a pro vytvoření živého Budějovického bulváru.

Velmi důležitým krokem ke zvýšení kvality veřejných prostranství a k lepší prostupnosti území P4 ve V-Z směru je humanizace magistrály, která nyní území rozděluje na dvě části.

str. 39-77
referenční studie

03

Klasifikace veřejných prostranství

Veřejná prostranství Budějovické a jejího okolí mají společné znaky - nečitelnost, nekoncepčnost, nejasná propojení. Ty jsou dány zejména urbanistickou strukturou a nejasnými hranicemi veřejných prostranství. Součástí studie bylo definovat veřejných prostranství podle jejich významu v organismu města a vytvořit systém (hierarchii), který je důležitý pro další rozvoj území. Koncepce jednotlivých míst je důležitá nejen pro umocnění jejich významu, ale také pro vytvoření identity místa - možnosti obyvatel vztahovat se k místu a tím si jej osvojit.

Pro vymezené území jsem definovala pět významových typů prostranství. Použité typy nedefinují morfologii prostranství, tj. zda se jedná o místo fungující jako linie, bod, či plocha, ale jsou rozděleny podle toho, k jakému území se vztahují, tj. zda obsluhují sousedství domů, lokalitu, čtvrt či se jedná přímo o metropolitní subcentrum. Některá vyznačená místa jsou jasně identifikovatelná, většinou však v sobě mají určitý potenciál, který je daný polohou, frekvencí užívání, dopravním spojením či svou morfologií.

Subcentrum Budějovická

Subcentrum na konci města. Místo s výraznou identitou, vysokou koncentrací dějů - vrstevnaté veřejné prostranství.

Subcentra jsou často ve své podstatě náměstími - reference pro Budějovickou jsou v oddílu **SUB-CENTRUM** a ilustrují různé přístupy ke koncepci celoměstský významných prostranství.

Čtvrt'ové centrum

Samotná jižní část plání čtvrtové centrum postrádá (tento význam zastupuje Budějovické náměstí), a tak jsou vyznačena čtvrtová centra s touto oblastí sousedící. Budoucí potenciál a energie centra mají pouze dvě frekventovaná křížení s řešeným územím sousedící.

Reference v oddílu **NÁMĚSTÍ** ukazují způsob, jakým je možné se vyrovnat s dopravní zátěží, jak velké společnosti vytváří příležitosti i pro běžné uživatele VP a realizace, které vytváří přívětivá a obytná prostranství.

Lokální centrum

Jelikož je oblast plání rozsáhlá a je tvořena mozaikou různých druhů zástavby, které vznikaly s velkým časovým odstupem, postrádá rovněž i jasné definování centra lokálního významu. Vyber se soustředí na místa s energií, která vzniká nejen křížením směrů (ulice) ale také dějů (obyvatel a chodci, vybavenost parteru či zastávky MHD)

Odpověď na podobu takového prostranství není jednoznačná, každá lokalita má svůj specifický charakter a mezi jejími obyvateli i vnějšími uživateli, tak vznikají stejně specifické vztahy. Reference v oddílu **OHNISKO**, tak více než principy tvorby lokálních center ilustrují způsoby vytváření obrazu či možných aktivit v lokálním centru.

Místo setkávání - zastavení

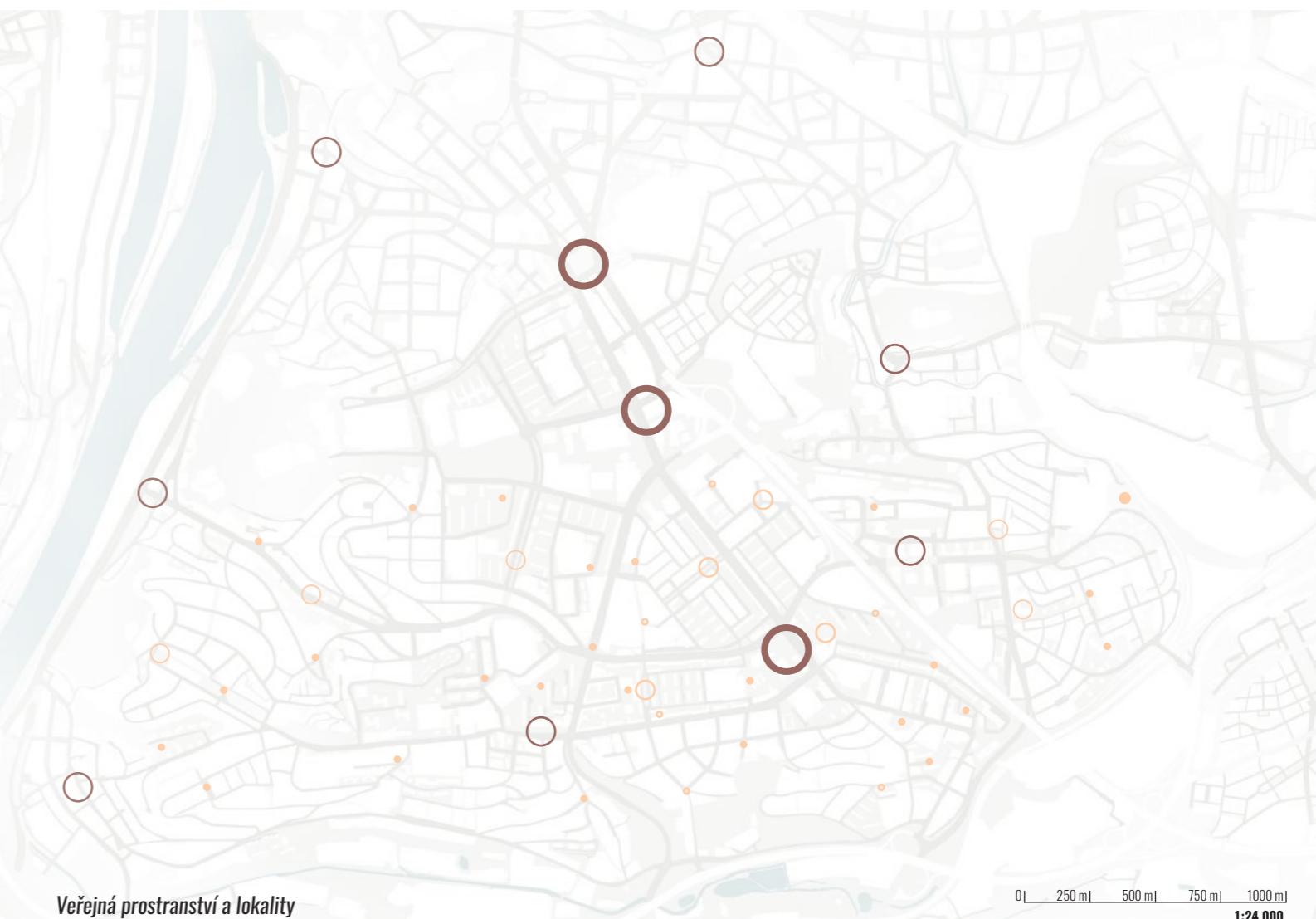
Je na škále významu veřejných prostranství tím nejnižším, ale stejně tak nezbytným - je to místo setkávání obyvatel sousedství - tedy místo vzniku a upevňování vztahů mezi sousedy. Taková místa není možné najít rovnoměrně ve všech lokalitách, jsou podmíněna potenciálem prostoru, ale také chutí obyvatel se sdružovat.

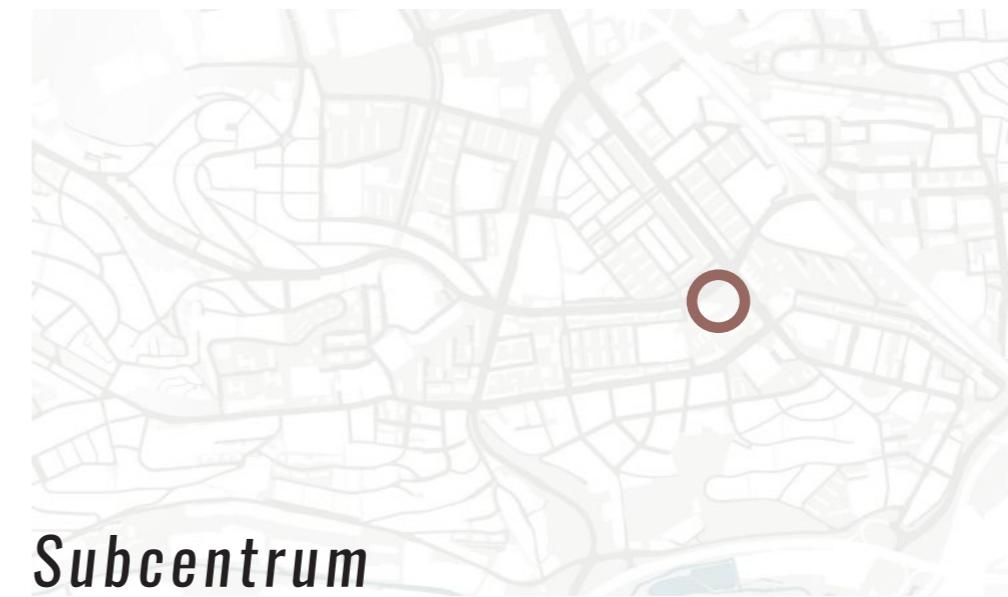
Jejich spektrum je ještě rozmanitější a proto jsou v referenčních příkladech vynechány.

Významná ulice

Území je členěno také významnými liniemi. Ulice Budějovická má potenciál stát se městskou třídou s tramvajovou linkou a ulice Zelený pruh, Jihlavská, Pujmanové či Na Strži lineárním parkem.

Reference v oddílu **TŘÍDA** tedy ukazují realizace, které této charakteru odpovídají

Subcentrum

Následující reference ukazují přístupy k tvorbě celoměstský významného prostranství. Jsou utřízeny do několika kategorií. U každého příkladu je vyzdvížen princip, či detaily, které činí náměstí jedinečným a dobře fungujícím.

Náměstí metropolitní

Velké objemy budov, lidí, firem, dopravy - to je společný jmenovatel náměstí z kategorie metropolitní.

Náměstí socha

Náměstí, které je jedinečné pro svůj design. Koncept, ježíž úkolem bylo vytvořit z náměstí nezaměnitelný symbol města. Zároveň však skvěle plní základní f-ci náměstí - prostor pro shromáždění lidí, aktivit i dějů.

Náměstí kombinace využití

Náměstí, které svou kompozicí předkládá způsob, jakým se mají jeho prostory užívat. Často se musí vyprádat se složitou dopravní situací a s náročnými uživateli města. Je to prostor pro hru, odpočinek, divadlo i revoluci.

Náměstí plocha

Náměstí, jehož hlavním prvkem je plocha. Často členěná jen použitou dlažbou, orámovaná fasádami domů.

Postdamer Platz
Berlín, Německo

Náměstí metropolitní
Obnovený městský prostor

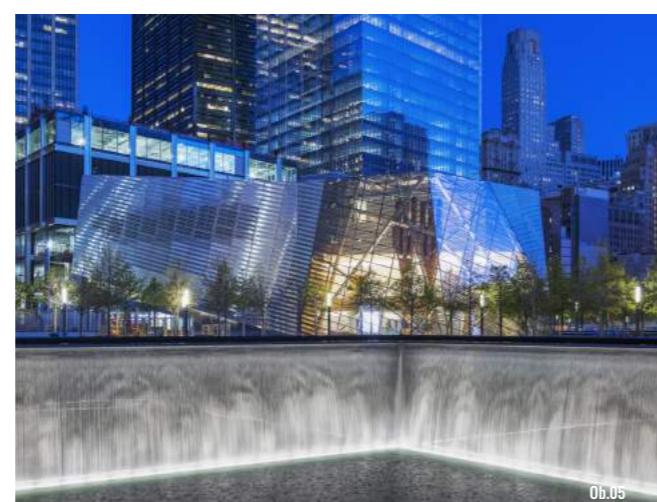
Postupimské náměstí leží ve středu Berlína na někdejší hranici Západního a Východního Berlína. Je důležitým dopravním uzlem metropole - nachází se zde stanice berlínského metra a zastávka regionálních vlaků. V 90. letech 20. století se Potsdamer Platz stalo největším staveništěm Evropy. Sídí zde berlínské centrály několika světových koncernů, hotely, divadelní sály, kasino, kinosály, nákupní centrum, kavárny a restaurace. Každoročně, začátkem února, je Potsdamer Platz dějištěm Mezinárodního filmového festivalu Berlinale. {*17}

World Trade Centre
po 2001, New York, USA

Náměstí metropolitní
Obnovený městský prostor

Na místě původního WTC, které bylo zničeno 11. září 2001 bylo navrženo a postaveno 6 nových administrativních budov - mrakodrapů. Nejvyšším je One world trade center a se svojí výškou 541 metrů je nevyšší budovou ve spojených státech. Součástí celého komplexu budov je i WTC transportation hub od architekta Calatravy. Které je významným přestupním uzlem celého New Yorku. Jeho součástí je obchodní centrum s více jak 100 obchody. Celému místu pak dominuje památník 11. září a muzeum. {*18}

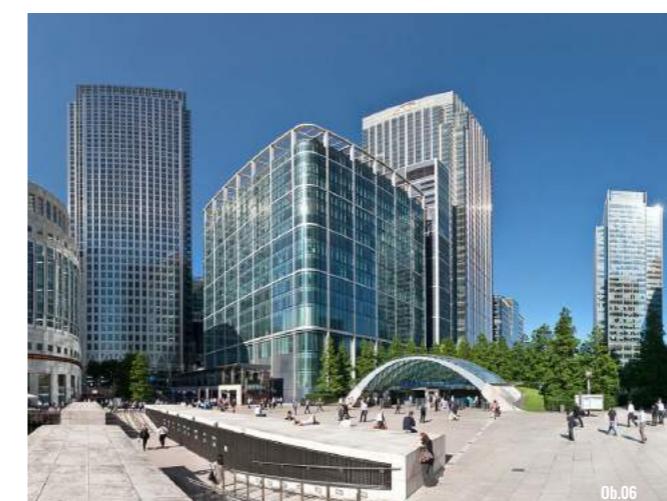
náměstí metropolitní

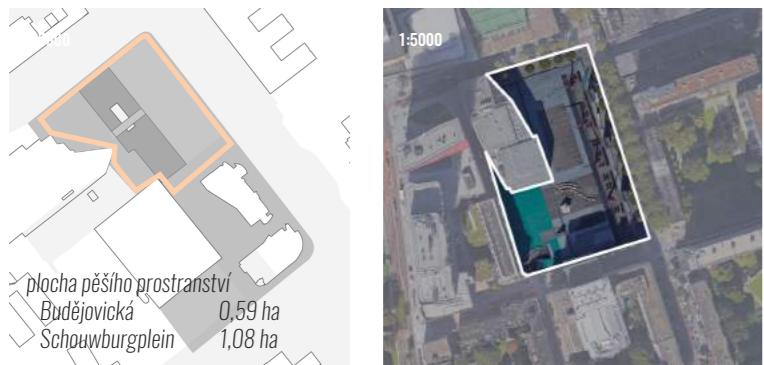

Canary Wharf
po 2000, Londýn, Velká Británie

Náměstí metropolitní
Obnovený městský prostor

Canary Wharf, spadající do městského obvodu Tower Hamlets, je velké finanční centrum v Londýně, ležící na Isle of Dogs, v bývalých Docklands. Canary Wharf je novodobý následník londýn. City. Nachází se na něm do nedávna tři nejvyšší budovy Velké Británie: 1 Canada Square (235 m); HSBC Tower (200 m) a Citigroup Centre (200 m). Na Canary Wharf mají svá zastoupení nejen velké bankovní instituce, ale i mediální společnosti. Ve dne zde pracuje kolem 70 000 zaměstnanců (v r. 2005). Vzniklo zde i mnoho obchodů. Z Canary Wharf vede do centra města linka metra Jubilee Line, otevřená v roce 2000, se stanicí shodného jména Canary Wharf a linka tzv. příměstského metra Docklands Light Railway (DLR). {*19}

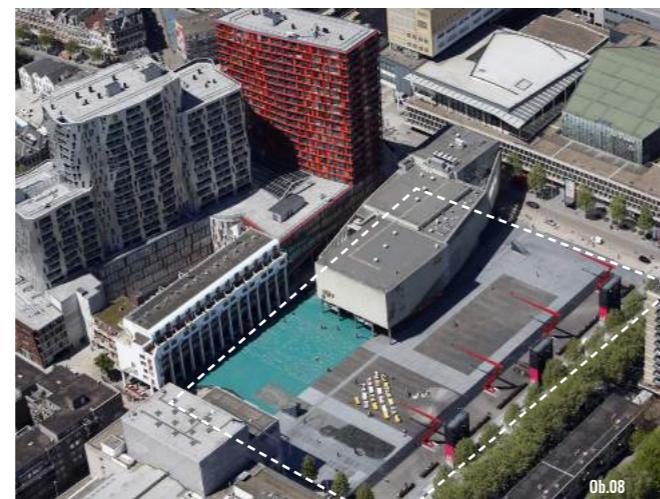

Schouwburgplein
1997, Rotterdam, Nizozemsko
Adriaan Geuze + West 8

Náměstí socha
Obnovený městský prostor

Náměstí leží uprostřed města v těsné blízkosti železniční stanice u ulice Lijnbahn. Je koláží různých materiálů a forem, které obklopuje stejně rozmanitá mozaika moderních budov. Je to místo kultury, moderní místo k rekreaci, lemované budovami s otevřenými partery plnými kaváren a obchodů. Je foyerem velkých institucí (divadla Schouwburg, komplexu kin, koncertního sálu, kancelářských i bytových objektů), které jej obklopují. Koncept náměstí, vycházející z průmyslového rázu města, dotvářejí osvětlovací jeřáby. Podlaha náměstí je zvýšená oproti úrovni ulice a je rozdělena do několika polí s rozdílnými povrhy, odráží tak aktivity odehrávající se na jejich povrchu. Velmi oblíbeným místem je dřevěná paluba s lavičkami a zábradlím, ze které lidé pozorují kolemjdoucí v ulici či dění na náměstí na opačné straně. V podzemí se nachází velké parkoviště. {*20}

Metropol Parasol
2001, Sevilla, Španělsko
J. Mayer H.

Náměstí socha
Obnovený městský prostor

K-ce Metropol Parasol pokrývá velkou část náměstí de La Encarnación. Náměstí sloužilo jako autobusové nádraží a parkoviště. Nyní je na něm umístěné muzeum, tržiště i volný prostor pro setkávání. Střecha muzea vytváří druhou úroveň podlahy náměstí a slouží jako prostor pro místní trhy. Náměstí má tedy několik úrovní, ale přesto působí jednotným a přehledným dojmem. Ten umocňuje i použití betonové ve všech jeho úrovních. Na střeše konstrukce je umístěna vyhlídková trasa. V jižní části prochází náměstím komunikace, ale převis k-ce i přechod dlažby přes komunikaci vytváří dojem celistvosti. Podoba náměstí vzešla z veřejné soutěže, jejíž cílem bylo získat výraznou identitu náměstí a turisticky zajímavé místo. {*21}

Eduard Wallnöfer platz
2010, Innsbruck, Rakousko
LAAC Architekten + Stiefel Kramer Architecture

Náměstí socha
Obnovený městský prostor

Náměstí Eduarda Wallnöfera jakoby bylo vytesané z kamene. Povrch náměstí je členitou betonovou krajinou a společně s pohořím v pozadí umocňuje monumentalitu památníku Svobody. Koncept topografie, jejíž ústředním prvkem je stávající památník, vlastně uctívá událost - osvobození země od strany Národního socialismu. Jelikož náměstí slouží jako místo konání memoriálů této události, byla jeho severní část ponechána volná a plochá. Členitéjší jižní část oživuje vodní kaskáda. Parkování je zajištěno v podzemních garážích. {*22}

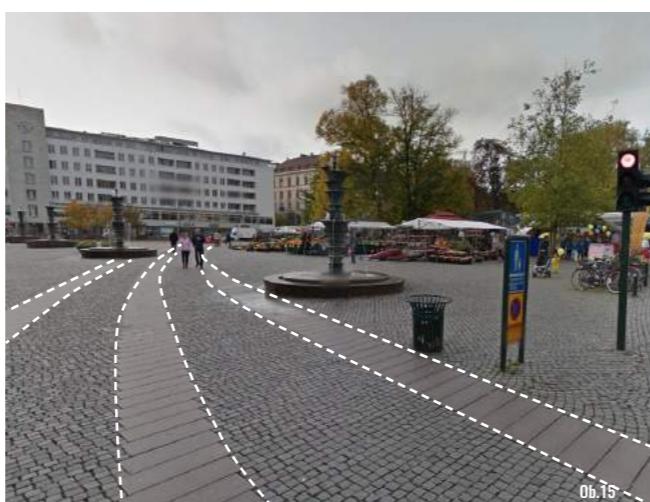
náměstí socha

Gustav Adolf Torg
1997, Malmö, Švédsko
Sven-Ingvar Andersson + Ib Rasmussen

Náměstí kombinace využívání
Obnovený městský prostor

Obnova je charakteristická kruhovými a rovnými liniemi, které opisují staré stromy na náměstí. Městský prostor je důležitým uzlem v systému pěších tras a funguje jako náměstí, park a autobusové nádraží. Na náměstí se po celý rok konají trhy a jiné události. Prostor je předlážděn žulovou dlažbou, která se klikatí i mezi stromy. Parková část náměstí slouží pro klidnější způsob rekreace. V dlážděné ploše náměstí jsou linie tvořené většími formáty - ty legalizují hlavní pěši trasu přes náměstí a rovné linie vnáší přirozené měřítko do velké souvislé plochy. Plochy se stromy jsou lemovány vyššími obrubníky, které poskytují další formu posezení. Přímo na náměstí se nachází pavilon kavárny s venkovním posezením. {^{*23}}

Place de la République
2013, Paříž, Francie
Marta Schwarz Partners + Trevelo & Viger-Kohler

Náměstí kombinace využívání
Obnovený městský prostor

Obnova náměstí je založena na konceptu přehledného otevřeného prostoru. Tento prostor býval dříve jednou velkou okružní křižovatkou, nyní je náměstí obklopeno dopravou pouze ze tří stran a ačkoliv intenzita automobilové dopravy je stále silná, pěší, cyklistická a hromadná doprava mají jasnu preferenci. Ačkoliv je celý prostor předlážděn jednotnou dlažbou -druh a umístění mobiliáře, vodní prvek, stromy a pavilon, jsou základní prvky návrhu, člení prostor a aktivity na náměstí se odehrávají. Pavilon s kavárnou je otevřený směrem do náměstí, vodní plocha před kavárnou vytváří kulisu pro zákazníky a hrací plochu pro děti. {^{*24}}

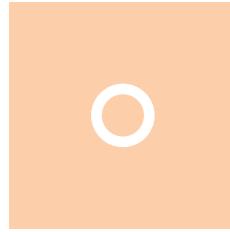
Ole Bulls Plass
1993, Bergen, Norsko
Arkitektgruppen Cubus AS + Arne Saelen + Axel Nitter + Ingrid Haukeland

Náměstí kombinace využívání
Obnovený městský prostor

Náměstí leží v centru druhého největšího Norského města, na průsečíku hlavních městských os. Uprostřed na rovné kamenné ploše je umístěno mohutné sousosí obložené kamenem, které celému náměstí dominuje. Proto se mu mezi lidmi se obvykle říká „Modrý kámen“. Náměstí je lemováno stromy, které v západní části přecházejí v březový hájek. Socha je aktivní, lidé na ní posedávají a děti si hrají s vodou v malé nádrži. K dláždění bylo použito bohatých variací sortimentu místního kamene. Kvalitní zpracování činí plochu jednotnou, ačkoliv se i velikostí formátů jednotlivých dlažeb liší. {^{*25}}

náměstí kombinace využití

náměstí plocha

Köln Bahnhofplatz
2008, Kolín, Německo
Schaller/Theodor Architekten BDA

Náměstí plocha
Obnovený městský prostor

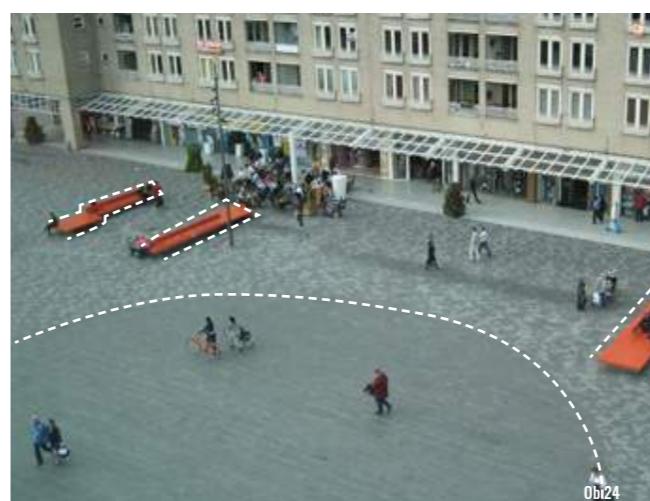
Původně se na náměstí nacházela složitá platforma, s mnoha výstupy a výtahy, která činila prostor nepřehledným. Ta byla nahrazena 70 m širokým schodištěm rovnoběžným s hlavní osou katedrály. Jak schodiště, tak náměstí byly pokryty dlažbou ze žulových kostek, která je pojí do jednoho celku. Schodiště se stalo hledištěm, ze kterého lidé pozorují dění na náměstí. Linie na východní straně náměstí je rozbita sedmi velkými světelními sloupy podél trasy mezi stanicí a katedrálou. Systém podzemních chodeb a eskalátorů byl nahrazen jednoduchým jádrem výtahů, které uzavírá západní okraj schodiště a umožňuje přístup k různým úrovním podzemní dráhy, k Bahnhofvorplatz a vstupu do katedrály. [*26]

Place Flagey
2009, Brusel, Belgie
Latz and Partners

Náměstí plocha
Obnovený městský prostor

Znakem náměstí je kontinuita. Náměstí je v celé ploše předlážděno jednotnou dlažbou. Veškeré vybavení a mobiliář je provedeno z kvalitních materiálů a ačkoliv jsou tyto materiály samy o sobě výrazné, zde jen jemně dokreslují kontinuitu náměstí. Zastávka MHD je zastřešena lehnou skleněnou konstrukcí a díky tomu podlaha náměstí pokračuje plynule dál. Plochu oživuje vodní plocha, která vnaší do plochy náměstí život. Celé náměstí je lemováno vlnící se lavičkou, která se obrací do jeho středu a poskytuje možnost sedícímu stát se součástí všeho dění. Vjezdy do podzemí a výtahy jsou stejně jako zastřešení zastávky provedeny vzdušně a elegantně. V podzemí se nachází parkoviště a rezervoár dešťové vody. [*27]

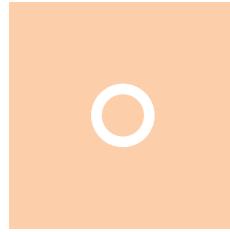

Stadhuisplein
2010, Almere, Nizemsko
Atelier Quadrat

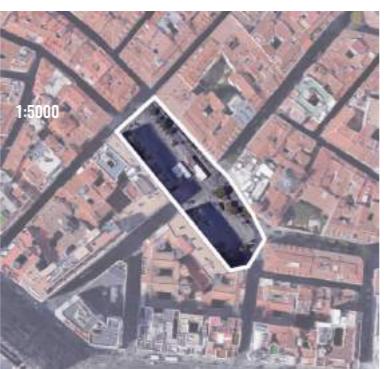
Náměstí plocha
Obnovený městský prostor

Hlavní náměstí je lemováno sídly velkých institucí - radnicí a bankami. Zadáním projektu bylo vytvořit fungující náměstí, na kterém bude možné pořádat neformální trhy a které bude rovněž sloužit jako reprezentační předprostor velkých institucí. Proto architekti navrhli souvislou dlážděnou plochu, kterou rytmizují pouze tři velké kruhy - tyto kruhy opakují půdorysný tvar radnice, uzavírající východní stranu náměstí. Souvislá dlážděná plocha nechává vyniknout lavičkám, které jsou nejvýraznějším prvkem mobiliáře náměstí. [*28]

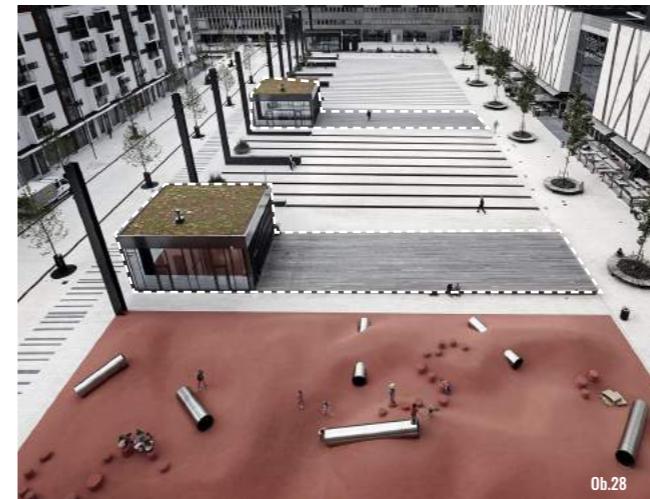
náměstí plocha

Plaza de La Luna
2007, Madrid, Francie
Brut Deluxe

Náměstí plocha
Obnovený městský prostor

Živý parter náměstí a jeho proporce byly hlavním motivem pro vznik tohoto kontinuálního volného prostoru. Pouze provedení dlažby a vodní prvek vnáší do podlahy náměstí dynamiku. Nízké patníky upozorňují na pohyb vozidel, ale jinak není plocha náměstí jinak přerušena. Vjezdy do podzemních garáží nejsou zdůrazněny, aby neporušily otevřenosť náměstí. Pouze vstup do podzemí je zdůrazněn válcovým objektem z kertenového plechu. {*29}

Täby Torg
2015, Täby, Švédsko
Polyform

Náměstí plocha
Obnovený městský prostor

Náměstí obraz. Město Täby vzniklo v roce 1960 jako kolonie nových domů, které měly nabídnout milion nových bytů v době silného nedostatku kvalitního bydlení. Hlavní náměstí vzniklo na místě bývalého parkoviště, aby naplnilo potřebu po kvalitním městském centru, městské ikoně. Náměstí obklopují budovy s aktivním parterem. V tomto případě provedení podlahy náměstí podmiňuje děje na něm probíhající. Výrazná červená plocha dětského hřiště je dřevěným parketem (koncertním či divadelním podiem) oddělena od ústřední plochy náměstí s vodním prvkem. Další dřevěný parket odděluje část, která je ponechána bez stanového způsobu užívání, aby bylo možné zde pořádat trhy a různé městské události. {*30}

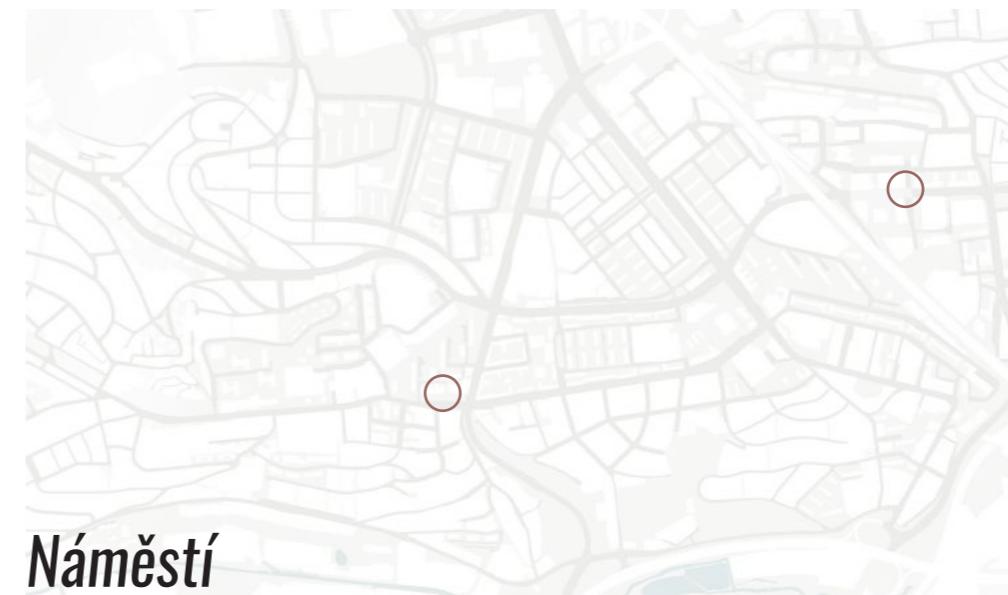

Wilhelminino náměstí
2012, Leeuwarden, Nizozemsko
Bureau Alle Hosper

Náměstí plocha
Obnovený městský prostor

Koncept náměstí je výsledkem vzájemné spolupráce obyvatel, veřejné správy a architektů a byl podmíněn potřebou realizace nové budovy muzea. Dalšími důvody pro obnovu náměstí - byla jeho strategicky výhodná poloha mezi nádražím a historickým centrem, sídlo významných institucí a požadavek volného prostranství, které by umožnilo pořádání městských slavností a setkání. Proto zde vznikla souvislá plocha náměstí (na místě parkoviště, které je v součnosti umístěno pod jeho povrchem). Mozaika podlahy vytváří klínky, které jsou odděleny světelnými pásky. Celé náměstí je lemováno stromy, pod kterými jsou umístěny lavičky. Na východní straně náměstí uzavírá nově postavená budova muzea. {*31}

Náměstí

Následující reference ukazují přístupy k tvorbě čtvrtově významného prostranství. Jsou utřízeny do několika kategorií. Výběr náměstí odpovídá vznikajícím prostranstvím. Budoucí náměstí na stanici metra D (ul. Olbrachtova a ul. Antala Staška), budou muset zajistit dopravní funkci, ale zároveň budou důležitými prostranstvími na hranici Budějovických sídlišť.

Humanizace magistrály umožní vznik nového městského prostoru, důležitého dopravního uzlu. Kampus kanceláří v jeho blízkosti ovlivní charakter tohoto místa.

Náměstí dopravní

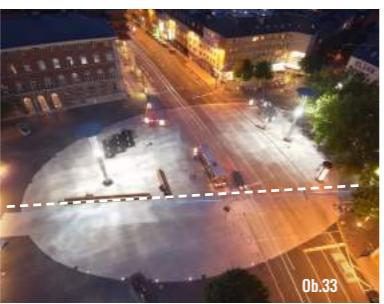
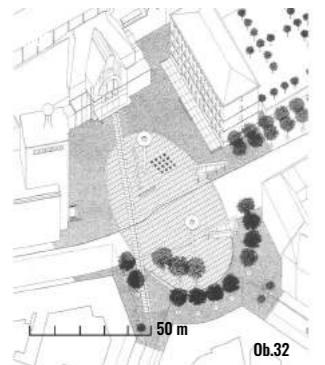
Příklady v této části ukazují, jak je možné z místa, kterému dominovala doprava (hromadná i individuální) vytvořit prostor, ve kterém je pěší provoz tím hlavním, aniž by narušoval plynulost dopravy. Společným jmenovatelem příkladů je přehlednost, otevřenost, volba mobiliáře a usměrnění dopravy do minimálních profilů.

Náměstí pro pobyt

Nově vzniklá prostranství by měla zejména sloužit jejich primárním uživatelům, tj. chodcům. I když se budou muset vypořádat se složitou dopravní situací či nároky na reprezentaci. Proto k referencím dopravních náměstí a náměstí kancelářských budov příkladům příklady náměstí, která slouží primárně k městské rekreaci a všem činnostem a aktivitám s ní spojeným.

Náměstí office

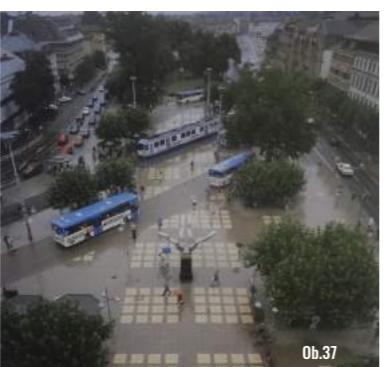
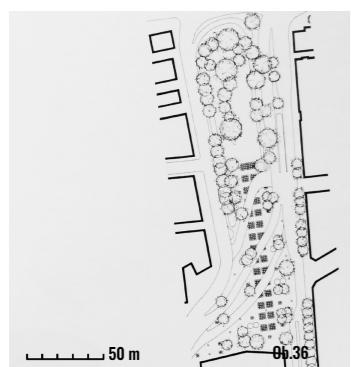
Prostranství u kancelářských budov často trpí umrtvením během pracovní doby a přetížením během ranních a odpoledních odchodů a odjezdů, stejně jako vysokými nároky na reprezentativnost prostranství. S opuštěností prostranství mimo pracovní dobu často souvisí omezená nabídka služeb či pasivita parterů budov. Příklady v této části ukazují možnosti, jakými je možné se s těmito problémy vyrovnat.

Bahnhofplatz
2006, Německo
HHF Architekten Hentrup Heyes + Fuhrmann

Malé náměstí dopravní
Obnovený městský prostor

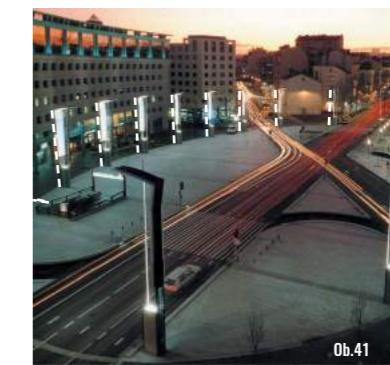
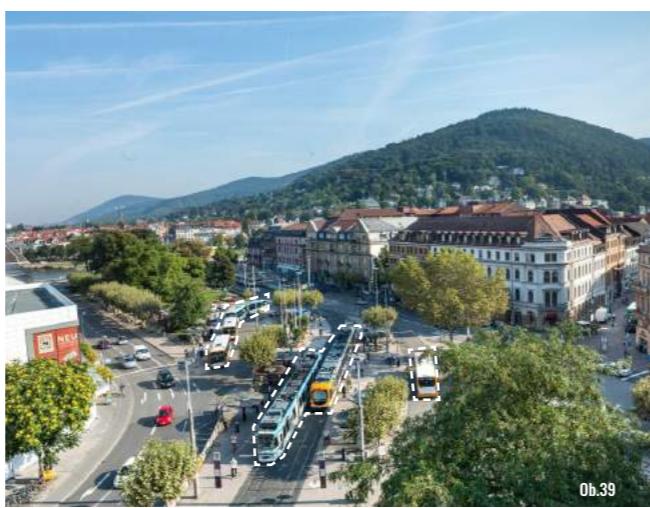
Bahnhofplatz v Cachau slouží pro pořádání místních trhů a jako předprostor vlakového nádraží. Záměrem obnovy náměstí bylo vytvořit reprezentativní vstup do města. Původní oválné náměstí bylo ve 20. století přefáto komunikací. Záměrem architektů bylo náměstí znova spojit do jednoho celku. Prostor náměstí sjednocuje světlem dlážděná plocha tvaru elipsy. Úkolem bylo také vytvořit lepší pěší propojení z nádraží směrem do města. Proto je náměstí diagonálně profato pruhem dlažby, který navádí cestující z nádraží směrem do centra města. Jednoduchý princip a strohý mobiliář rozvíjí výrazné osvětlovací prvky (modrý světelny pás a výrazné lampy veřejného osvětlení). [*32]

Bismarckplatz
1988, Heidelberg, německo
Lindinger & Partners

Malé náměstí dopravní
Obnovený městský prostor

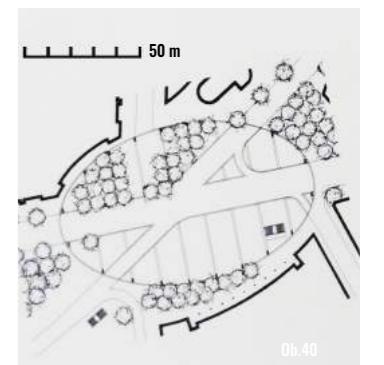
Bismarckplatz je příkladem jednoduchého a pragmatického řešení prostoru všedního dne, dopravního prostoru. V současné době je místním i regionálním dopravním uzlem. Náměstí je předěleno tramvajovými kolejemi a dvěma autobusovými zastávkami. Je zde ale také mnoho chodců - díky blízkým pěšim ulicím i zastávkám MHD. Prostor s mnoha dopravními funkcemi sjednocuje dlažba se čtvercovým vzorem, kterým zdůrazňuje osu od obchodního domu na jižním konci po park na konci severním. Propojuje i zelenou část náměstí s kamennou plochou. Všechno ostatní na náměstí je podřízeno této ose - čekárny, kiosky i osvětlení. Jen v místě křížení je tato osa vynechaná, ale s ohledem na pohodlí chodců jsou tyto plochy ve stejné úrovni. [*33]

Place Charles Hernu
1995, Villeurbanne, Francie
Charles Bové + Terry Schnadelbach

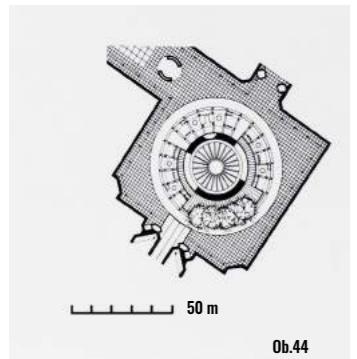
Malé náměstí dopravní
Obnovený městský prostor

Place Charles Hernu je dopravní prostor na hranici dvou měst. Leží ve Villeurbanne, největším městě lyonské aglomerace. Střetávají se zde dvě velké dopravní tepny, přesto je toto náměstí živé a reprezentativní (se stanicí metra, zastávkou tramvaje, bankami, obchody, restauracemi a venkovními kavárnami). Velké segmentové dlážděné chodníky, které dohromady vytvářejí tvar elipsy, byly navrženy k pobytu a rekreaci ve městě a křižovatka uprostřed redukována do minimálního rozsahu. Přísnost geometrie je zmírněna na jedné straně stromy na okrajích, na druhé straně je umocněna výraznými lampami venkovního osvětlení. Oválný tvar náměstí vyniká nejvíce v noci, kdy tyto světelné stožáry září v celé ploše. [*34]

dopravní náměstí

Broadgate Arena
1990, Londýn, Velká Británie
Arup Associates 25 Malé

Malé náměstí office
Nový městský prostor

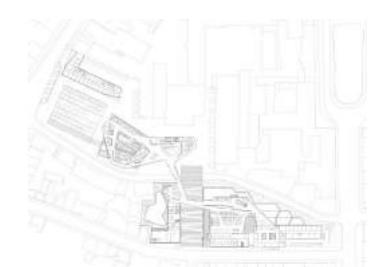
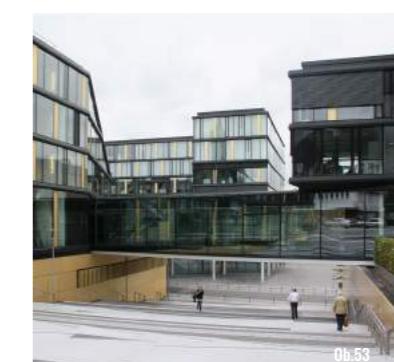
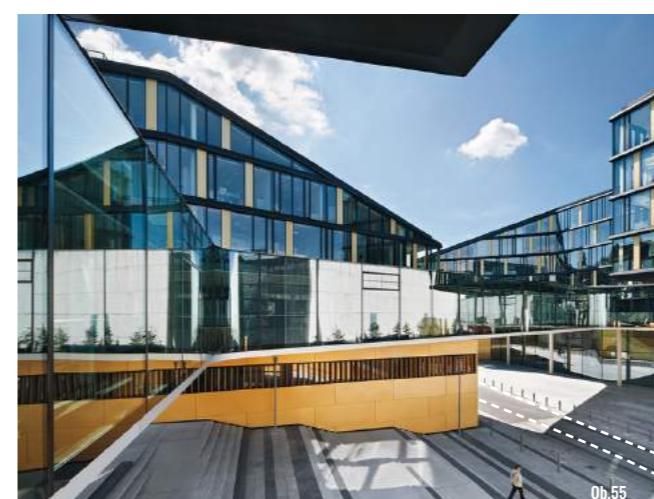
Broadgate Arena byla vytvořena v rozsáhlém privátním komplexu kanceláří v centru Londýna. Vnitřní čtvercový dvůr byl zastavěn kruhovým amfiteátem. Prostor, spojený s okolními ulicemi, obchodní pasážemi a napojený na stanici metra, slouží primárně zaměstnancům kanceláří - zejména v době oběda funguje jako velká otevřená jídelna. Běžní chodci jej příliš nenavštěvují, pouze při představeních nebo v zimě používají veřejné kluziště. Prostor pod balkony funguje jako ulice a mimo čas příchodu a odchodu z práce bývá opuštěný. Návrh používá nejkvalitnější materiály a osvětlení - reprezentace firemního sídla. {*35}

Erste Vienna
2016, Vídeň, Rakousko
Henke Schreieck Architects 50 Malé

Malé náměstí office
Nový městský prostor

Cílem architektů bylo vytvořit spojení s prostranstvím Swiss Garden. Koncept je založen na ucelené kompozici zakřivených objemů, dohromady vytvářející dynamickou strukturu. Tvarování hmot má podpořit pocit propojenosti a otevřenosti k okolnímu veřejnému prostoru - stírání hranice. Zahrada, vytvářející most nad hlavním veřejným prostorem, odkazuje na blízkou Schweizergarten. Stejně jako otevřená atria není součástí veřejného prostoru, slouží pouze zaměstnancům. Aby došlo k oživení veřejného prostoru uvnitř bloku, jsou v parteru umístěny obchody, kavárny a restaurace. Důraz je kladen na kvalitu detailů i použitých materiálů {*36}

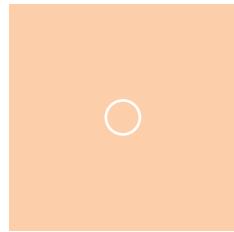
Aachenmünchener Headquarters
2010, Čáhy, Německo
Kadawittfeldarchitektur 50

Malé náměstí office
Nový městský prostor

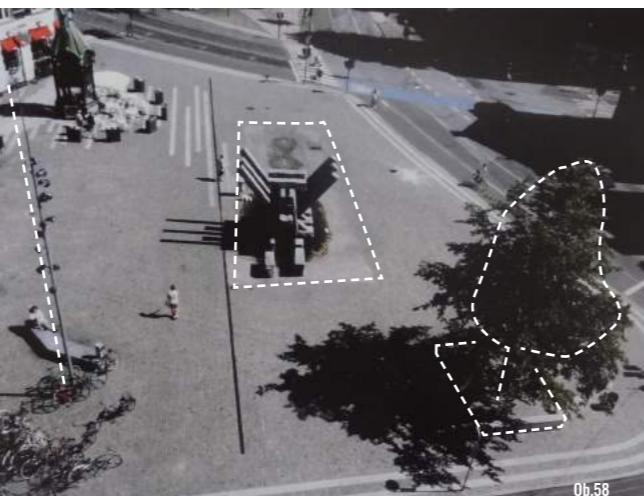
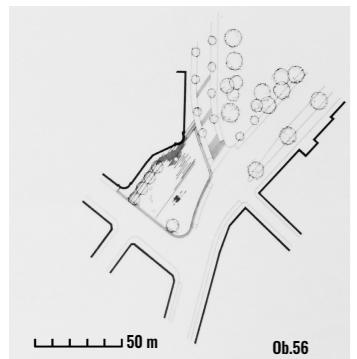
Zadaním záměru bylo urbanistické začlenění úřední budovy do městské struktury, integrace různých oborů činnosti a reprezentace. Firemní centrály postavené jako velké areály uprostřed města jsou často mimo pracovní dobu opuštěné. Právě proto byl návrh budovy pojat více jako urbanistická úloha – s cílem maximalizovat na pozemku podíl veřejných ploch. Areálem prochází přímé pěší spojení centra Čách s hlavním nádražím. Tento bulvár je transparentní platformou, na které se nachází konferenční část, kantýna, kavárna, zasedací místnosti a komunikační zóny. Podobně jako ulice ve městě se i tento bulvár rozšiřuje do menšího náměstí s proměnlivou atmosférou – od rozmanité navržených zahrad uprostřed bloků až po reprezentativní hlavní vchod. Stavba získala v roce 2010 „Vyznamenání pro dobré stavby“ – BDA. Byla nominována na cenu Mies van der Rohe roku 2011. {*37}

office náměstí

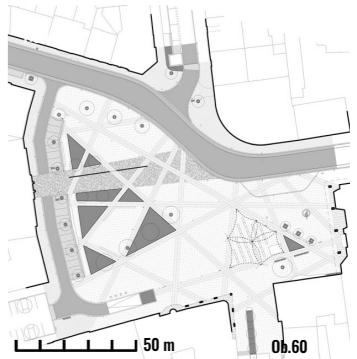
náměstí pro pobyt

Sankt Hans Torv
1993, Kodan, Dánsko
Sven-Ingvar Andersson

Malé náměstí socha
Obnovený městský prostor

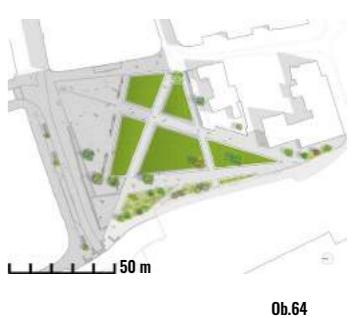
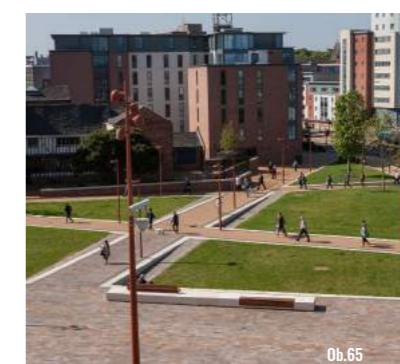
Otevřený prostor náměstí Sankt Torv sloužil především jako křižovatka, přesto byl pomocí jednoduchých prostředků přeměněn v živé, velmi dobře fungující centrum městské čtvrti. Ze tří stran je náměstí obklíčeno komunikacemi, z té čtvrté je ohraničeno frontou domů. Náměstí je dobře vybavené kavárnami a obchody, které vnáší místu život. Žulovou dlážděnou podlahu náměstí oživují tři prvky: „dům, kde prší“, sochařské dílo s vodním plochou; strom na malém kopečku; a vysoký světelny stožár. Dlažba pokrývá nejen náměstí, ale i prostor komunikace. Pro čitelnost provozu byla komunikace z každé strany oddělena dvěma světlými pruhy dlažby. Tzvárením náměstí došlo ke znovuuzrození celé čtvrti - náměstí neslouží jen k pobytu, ale i k pořádání nejrůznějších událostí. {³⁸}

Náměstí 28. října
2014, Hradec Králové, ČR
Atelier Hájek

Malé náměstí pro pobyt
Obnovený městský prostor

Náměstí 28. října se nachází na významné trase spojující vlakové a autobusové nádraží s centrem města. Charakteristické je složitým pěším provozem v mnoha různých směrech s různými cíly. Od toho je odvozen i základní koncept návrhu. Nové náměstí je především místem zastavení a vzájemného setkávání lidí. Rozděleno je na dvě funkční části. Větší živá část je tvořena volnou dlážděnou plochou a je určena pro kulturní a obchodní aktivity. Druhá část slouží jako odpočinkový prostor a je ohraničena zelení a zatravněnými plochami. Celou kompozici dotváří výrazná osa protínající prostor náměstí a směřující k kostelu Božského srdce Páně. Prostor náměstí by měl nabídnout dostatek prostoru pro spontánní pohyb ale i pro různorodé využití a aktivity. {³⁹}

Jubilee Square
2015, Leicester, Velká Británie
LDA Design

Malé náměstí kombinuje využití
Obnovený městský prostor

Náměstí bylo navrženo především jako místo pro pobyt a odpočinek. Měřítko prostoru i použité povrchy předkládají způsob, jakým se mají jednotlivé prostory využívat. Hlavní diagonální cesta propojuje obě poloviny náměstí - kamennou plochu pro shromažďování lidí a pořádání akcí a parkovou část náměstí. Druhá diagonální linie propojuje zastávky a parkovací dům a směřuje dále směrem do centra. Trávníkové plochy jsou zvýšené a ohraničené obrubníky, vytváří tak další možnost posezení (polezení). Dlažba kamenného náměstí prochází i přes sousední komunikaci, která tak funguje jako shared space (společný provoz aut i pěších v jednom profilu). Využití náměstí se mění i během roku - od festivalů, přes letní trhy, po zimní otevřené kluziště. {⁴⁰}

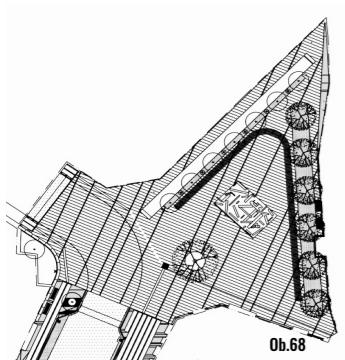

Lokální centrum

Následující reference ukazují různé přístupy k obnově či tvorbě nových center lokality. Jejich charakter nemusí být vždy centrální, některé příklady jsou liniemi, některé jsou křižovatkami. Důležitý je způsob, jakým vytváří svůj obraz a nezaměnitelnost, způsob, jakým na sebe upozorňuje a jaké aktivity lidem nabízí. Často jsou to místa bez veřejné vybavenosti a tak jejich náplní je setkávání lidí, hra dětí, odpočinek.

Část refencí je věnována ukázkám obnovy veřejných prostranství sídlišť, se zaměřením na tvorbu lokálních center. Nová image města, výrazná značka, společně s obnovou města (někdy také spojenou s doplněním vybavenosti) často zlepšuje i pověst lokality.

Ostatní příklady ukazují zejména způsob, jakým je možné vytvořit prostor, který ač slouží primárně hře dětí, dokáže naplnit potřeby i starších uživatelů, aniž by došlo k vzájemné segregaci.

Dan Turèlls Plads

2011, Kodaň, Dánsko

1:1 landlab

Lokální centrum

Obnovený městský prostor

Dan Turèlls byl dánský spisovatel a toto prostranství mělo vzniknout jako místo pamětní, k uctění jeho celoživotního díla. Hlavním úkolem záměru bylo ale především vytvořit nezaměnitelné prostranství, místo setkávání, které této lokalitě dosud chybělo. Ačkoliv názývat toto místo náměstím je závádějící, význam pro místní má toto prostranství podobný. Vinouc se modrá lavice lemuje celý prostor - v jejím objetí se nachází vzrostlý strom a plastika, odkazující na literární činnost Dana Turèllse. Plastika a lavice vytváří nezaměnitelnou image místa. Aby měl prostor jasně hraniče a uzavřenější charakter, lemuje jej linie stromů. [*41]

Ob.71

Ob.72

původní stav

Ob.73

Can Sellares

2011, Viladecans, Španělsko

Màrius Quintana i Creus

Lokální centrum

Obnovený městský prostor

Sídliště Viladecans bylo postaveno v 60. letech. V jeho srdci se nachází farma, po které také dostalo svůj název. Sídliště je jasně ohrazeno komunikacemi. Ačkoliv přízemí budov poskytuje prostory k pronájmu pro komerční účely, neutěšený stav ulic a slepost ulic způsobily, že byly tyto prostory prázdné. Koncept byl založen na - propojení ulic, novém rozvoji, vytvoření hlavní „třídy“ a doplnění vybavenosti, nakonec však zůstalo u úpravy pochozích ploch a doplnění mobiliáře. I když původní záměr nebyl naplněn, ukazuje tato reference málo nákladný způsob, jakým lze místu vytvořit jeho image, jak lze kosmetickými úpravami vytvořit prostor, ke kterému se mohou lidé vztahovat. [*42]

Ob.74

Ob.75

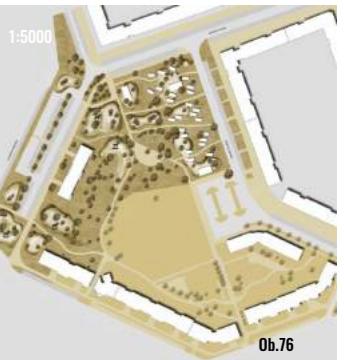
Ob.78

Ob.79

Ob.77

Ob.76

Schorfheide sídliště

2010, Berlín, Německo

gruppeF - Landschaftsarchitekten

Lokální centrum

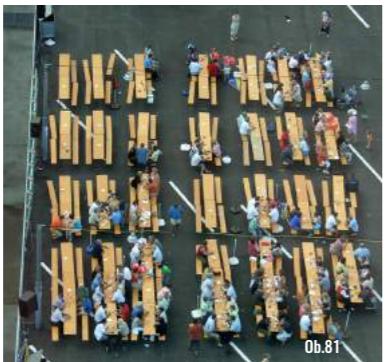
Obnovený městský prostor

Rekultivace sídliště Schorfheide byla výsledkem vzájemné spolupráce jeho obyvatel, veřejné správy a architektů. Uvolněním struktur zde vznikl otevřený prostor, který svými pahorky odkazuje na okolní krajina a v louce posázenými kontejnery odkazuje na touhu po individualismu jednotlivce. Prvky, které tento koncept obsahuje jsou symbolické. Kontejnery mohou sloužit jako prostor, kam se může člověk uzavřít, pokud chce být sám, prostor pro pořádání workshopů či pikniků, mohou být klubovnami, ale také například garážemi. Park plný borovic a kontejnerová vesnice se staly symbolem této lokality. [*43]

lokální centrum

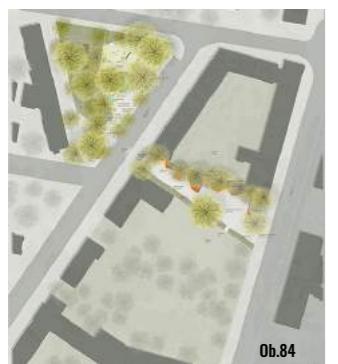
.

Centrum.odorf
2006, Innsbruck, Rakousko
Froetscher Lichtenwager

Lokální centrum
Obnovený městský prostor

Podstatou konceptu je velká otevřená plocha, hravé pole, neomezující žádné aktivity. Jedná se rovněž o realizaci, založené na vytvoření určitého symbolu lokality. Výhodou této otevřené plochy je různorodost jejího využití, může být fotbalovým hřištěm, běžeckou dráhou, piknikovou loukou či náměstím. Prostor byl realizován společně s budovami, které jej definují. Ve vyšší budově (17NP) se nachází domov seniorů, kanceláře a ve zbylých 13 podlažích byty. V nižším objemu se nachází školka, jesle, supermarket, komunitní centrum a třídy pro pořádání workshopů. Ke hlavnímu vchodu do objektu směřují bílé pruhy, i protáhlé dřevěné lavičky a směřují tak kroky nových návštěvníků. {*44}

Hřiště Kala
2011, Berlín, Německo
Rehwaldt Landscape Architects

Lokální centrum
Obnovený městský prostor

Městská čtvrť Friedrichshain je typická oblastmi s nízkou hustotou hmot, a velkými plochami zeleně. Záměr má dvě části, první část (umístěná na nároží urbánního bloku) je navržena jako dětské hřiště s prolézačkami, pískovišti a aktivními prvky. Druhá část je vklíněna do velkého urb. bloku a je tak z obou stran sevřena zelení. V této části se klikatí žlutá linie, která vymezuje záhonové plochy a štěrkové prostranství. A právě tyto žlutě nabarvené povely se staly symbolem prostoru, který slouží pro setkávání obyvatel berlínské čtvrti Friedrichshain. {*45}

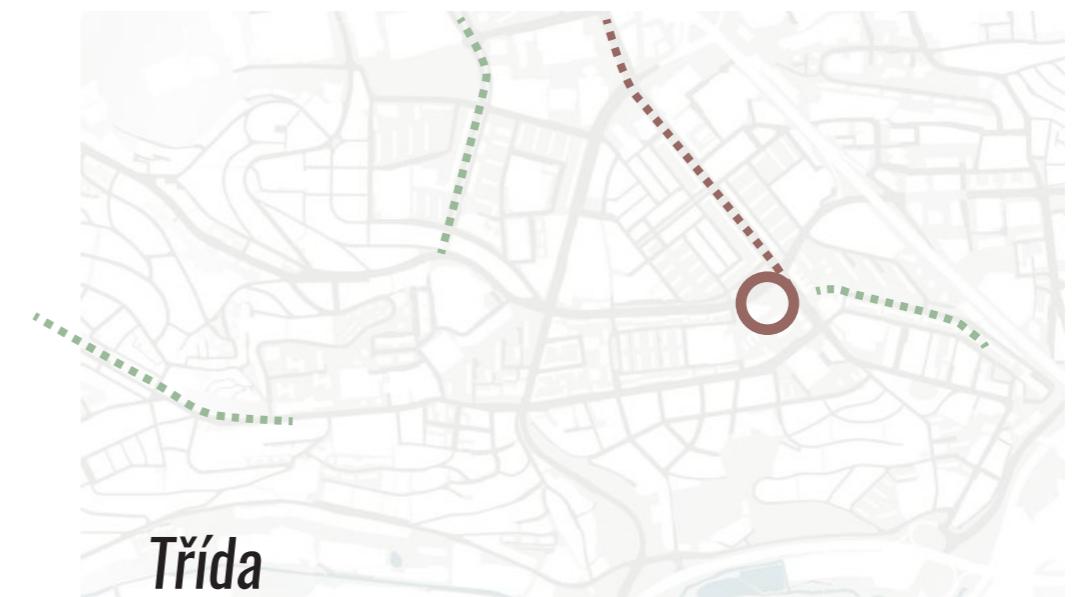
Nicolaas Beetsplein
2010, Oud-Krispijn, Dordrecht, Nizozemsko
NL Architects Ob.

Lokální centrum
Obnovený městský prostor

Požadavky záměru byly jasné: veřejný prostor, který je určen pro všechny, sportovní hřiště a to 2v1. Tento veřejný prostor se nachází ve vilové čtvrti Oud Krispijn v Dordrechtu. Původně býval zahradou, ale tato náplň přestala vyhovovat současným požadavkům místa volnočasových aktivit. Oranžový prstenec, který hrací plochu obklopuje je jako socha, která po svém obvodu proměnuje - nejrůznější zakřivení a niky vytváří mnoha prostorů různého využití - vznikají prolézačky, tribuny, uzavřené posezení i klouzačka. Tato aréna je situována v travnaté ploše, kolem které se nachází dlážděné prostranství s lavičkami, stojany na kola a stromy. {*46}

lokální centrum

Třída

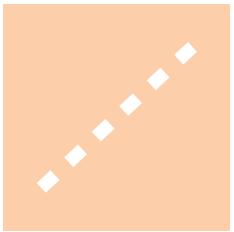
Tato část referenční studie je věnována významným liniím. Ukázky realizací jsou rozděleny do dvou typů: městská třída a lineární park. Ulice Budějovická má skrytý potenciál stát se městskou třídou, spojující dvě pražská subcentra. Ulice Zelený pruh, ul. Na Strži (relikty regulačního plánu z r. 1930) a ul. Pujmanové (velkorysý zastavovací plán sídlišť Pankrác I a Pankrác II architekta Lasovského) mají potenciál stát se lineárním parkem.

Městská třída

Reference ukazují různé způsoby zobytnění ulic. Jejich společným jmenovateli je omezování individuální dopravy a vytváření přiležitostí městské rekreace.

Lineární park

Lineární parky jsou možnou odpověďí na požadavek obyvatel města po dostupných parcích. Často propojují významná městská prostranství či celoměstsky významné parky a tím i oživují život ve čtvrtích. Další přednosti lineárních parků je jejich dynamika a silná koncentrace aktivit na malém pruhu země.

městská třída

Exhibition Road
2011, Londýn, Velká Británie
Royal Borough of Kensington and Chelsea Ob.

Městská třída
Obnovený městský prostor

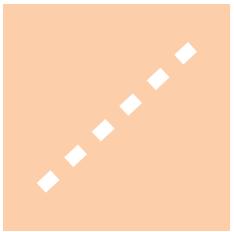
Exhibition Road je 80m dlouhou a 25m širokou třídou, na které se nachází mnoho významných institucí (Victoria and Albert Museum, the Natural History Museum, the Science Museum a Imperial College of London). Během roku ji navštíví téměř 11 milionů lidí. Kromě sídel institucí je zde také velká koncentrace obytných domů. Pod záteží dopravy došlo po roce 1960 k rozšíření komunikace a tím k zúžení prostoru pro pěší. Tyto podmínky ale ne-dokázaly vyhovět obrovskému počtu návštěvníků. V roce 2011 byla dokončena rekultivace prostoru, jejíž podstatou bylo vytvoření shared-space (smíšený provoz pěší a automobilové dopravy). Došlo také k omezení rychlosti a množství projíždějících aut. Výrazná dlažba dokonale podtrhuje význam ulice. {*47}

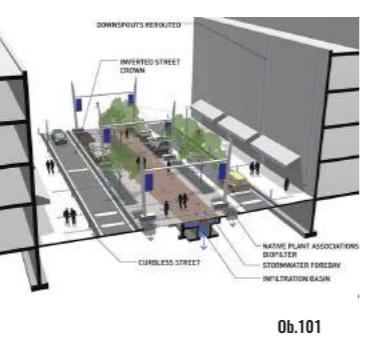
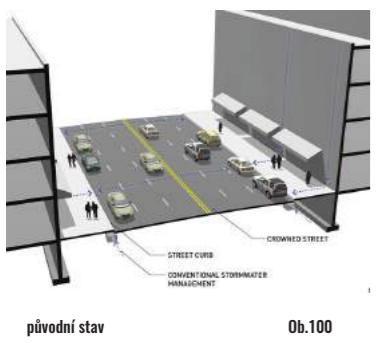
Mariahilfer Strasse
2014, Vídeň, Rakousko
Bureau B+B + orso.pitro

Městská třída
Obnovený městský prostor

Vídeňská dopravní politika je založena na tezi, že čím atraktivnější je prostředí pro chůzi, tím větší vzdálenosti lidé pěšky překonávají. Na základě této ideje je postavena rekultivace ulice Mariahilfer Strasse. Z ulice, které dříve dominovala doprava, zejména doprava v klidu, je nyní čistě pěší prostranství plné kaváren, obchodů a restaurací. Jedna úroveň podlahy a použitá světlá dlažba celý prostor sjednotila a prosvětila. Celou délku probíhají pruhy z dlažby velkých formátů, které pomyslně člení profil na část průchozí (u fasád domů) a část pobytovou (uprostřed profilu). Velmi důležitým prvkem je také použitý mobiliář určený k sezení, který používá vždy stejné materiály, ale různé formy a tak vytváří různé situace a setkání. {*48}

městská třída

původní stav

Ob.100

Georgia Street
2012, Indianapolis, USA
Ratio

Městská třída
Obnovený městský prostor

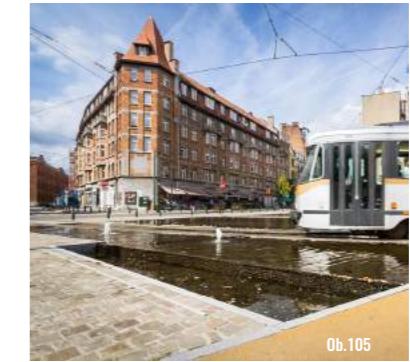
Koncept, který používá ekologický přístup k rekultivaci ulice. Podstatou bylo vytvořit prostor sloužící primárně pro pěší, lepší klíma doplněním stromů, technické řešení infrastruktury a prostor pro odpočinek a pořádání různých událostí. [*49]

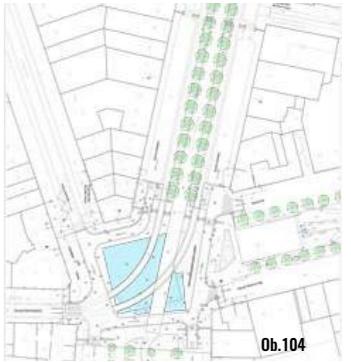
Ob.103

Ob.106

Ob.105

Ob.104

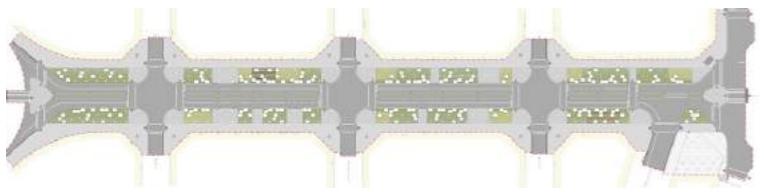
Les Quais
2014, Brusel, Belgie
Espaces Mobilités

Městská třída
Obnovený městský prostor

Les Quais je velmi frekventované místo, střetává se zde pěší, cyklistická, automobilová i tramvajová doprava. Původní křižovatka v Les Quais byla velmi předimenzovaná. Zároveň zde docházelo velmi často ke střetu chodců a automobilů a nebyla zde žádána opatření pro cyklisty. Cílem bylo vytvořit nový model křižovatky, který by usměrnil dopravu, vyvořit prostor pro volnočasové aktivity, zvýšit bezpečnost pěších, začlenit do provozu cyklisty a zvětšit prostor pro pěší. V současnosti je Les Quais velmi vyhledávaným místem městské rekreace, nejen díky technickému řešení dopravních problémů, které vytvořilo přiležitost vzniku nových aktivit, ale také díky citlivému přístupu při vytváření jednotlivých prostorů a při výběru materiálu jednotlivých míst. [*50]

Ob.107 ACES-M

Ob.108

Část ulice St. Joan Boulevard
2011, Barcelona, Španělsko
Lola Domenech

Městská třída/lineární park
Obnovený městský prostor

Záměrem rekultivace bylo vytvořit prostor primárně pro pěší a vytvořit linerání zelenou zónou, ústici v parku Ciutadella. Profil ulice je v celé své šířce konstatní, díky tomu je čitelný význam této ulice. Profil je symetrický, díky tomu je prostor čitelný a srozumitelný. Samotný profil prošel obměnou - došlo k výrazné redukcii počtu i šířky pruhů ve prospěch vzniku obousměrného cyklistického pásu uprostřed ulice. Pěší prostor je na obou stranách ulice artikulován jako souvislý zelený pás s aleji stromů. Květinové záhonky střídají plochy se zatravněnou dlažbou. tyto plochy slouží jako místa ke hře dětí, k posezení na lavičkách, či jako předzahrádky kaváren. {51}

Ob.109

Ob.110

Ob.111

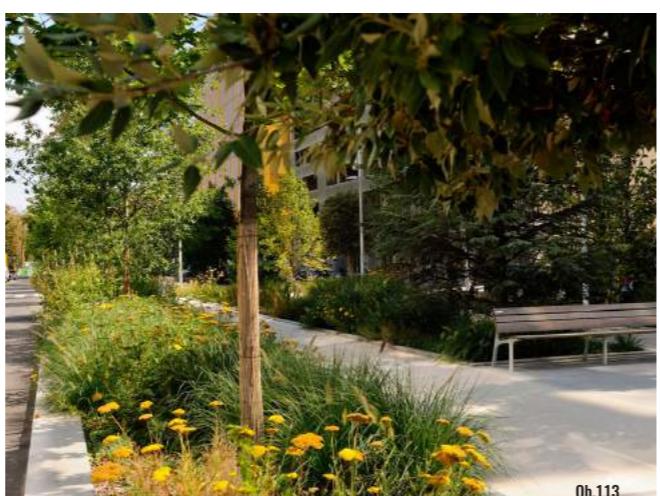
Trapéze Bilancourt
2010, Paříž, Francie
AAUPC

Lineární park
Obnovený městský prostor

Ulice Cours Séquin propojuje čtvrt Trapéze se Seinou. Její ústřední část je tvořena parkově upravenou linií. Její kónický tvar se směrem od řeky zužuje - díky tomu zde vznikají místa s různou náladou a využitím V ústí, ve své nejšířší části, je velké kamenné prostranství pokračující v most přes řeku Seinu a spojující ulici s parkem Parc de Billancourt. Použité materiály pochozích povrchů - kámen a písek jsou jednotné po celé délce Cours Séquin. {52}

Ob.112

Ob.113

Ob.116

Ob.117

Ob.115

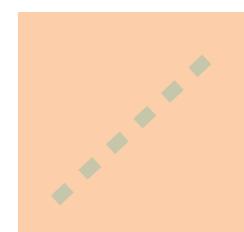
Ob.114

Sønder Boulevard
2007, Kodaň, Dánsko
SLA

Lineární park
Obnovený městský prostor

Hlavní třída čtvrti Vestebro je 30m široká a 1,5km dlouhá promenáda obklopená kompaktní blokovou zástavbou. Původní uliční profil se skládal ze dvou silničních profilů oddělených zeleným pásem s jilmami. Následkem onemocnění, kdy byla v roce 1990 většina jilmů odstraněna, a vysoké koncentrace motorové dopravy začala promenáda ztrácet svůj význam. V roce 2004 městská rada iniciovala rekultivaci místa. Nový městský prostor měl reagovat na současné potřeby po městské rekreaci. Došlo k zúžení silničních profilů (ze 4 na 2) a použitím zpomalovacích prvků ke zpomalení dopravy. Díky tomu se centrální prostor rozšířil o 17 metrů. S jeho průběhem se mění využití - od dětských a sportovních hřišť, přes parky pro psy po klidnější místa odpočinku. Celou promenádu prochází cesta, lemovaná liníí nově vysazených stromů. O účelu jednotlivých míst se rozhoduje postupně - rozhodovacího i kreativního procesu se účastní místní. {53}

lineární
park

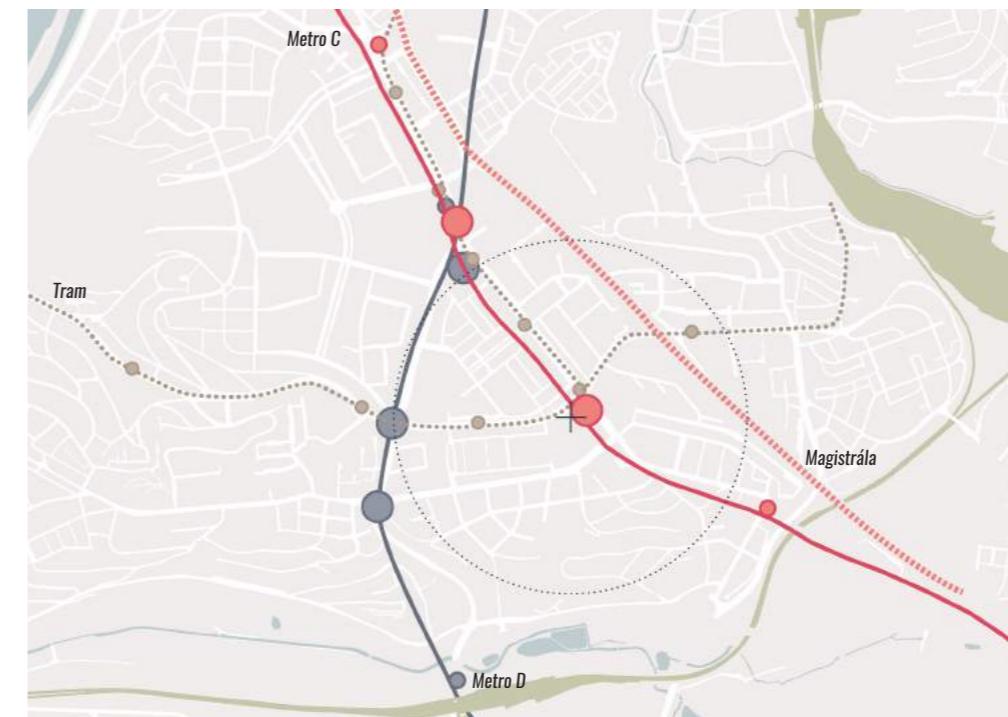

str. 79-83
hlavní vstupy

04

Kapitola VSTUPY DO ÚZEMÍ je hlavním výstupem z analytické části této práce. Shrnuje téma, která jsou pro řešení území klíčová.

Vstupy dopravních záměrů

Řešené území se nachází na křížení dvou významných pražských os - severojižní magistrály a západovýchodní osy, spojující Michli s vltavským údolím. Samotná Budějovická je tedy významným uzlem individuální i veřejné dopravy. Dopravní vztahy v území významně ovlivní vybudování nové trasy metra D. Ta bude obsluhovat území jižně od Budějovické (Krč, Kamýk, Libuš a Písnice), čímž se značně sníží podíl autobusové hromadné dopravy mířící na metro C Kačerov. Následkem bude přepolování přepravních kapacit mezi stanicemi Budějovická a Kačerov (C) a stanicemi Olbrachtova a Antala Staška (D). Plánovaná tramvajová trať, se měla spojit Vltavské nábřeží s Michlou. Plánovaný Dovrecký most propojí oblast pankráckého plánu se Smíchovem.

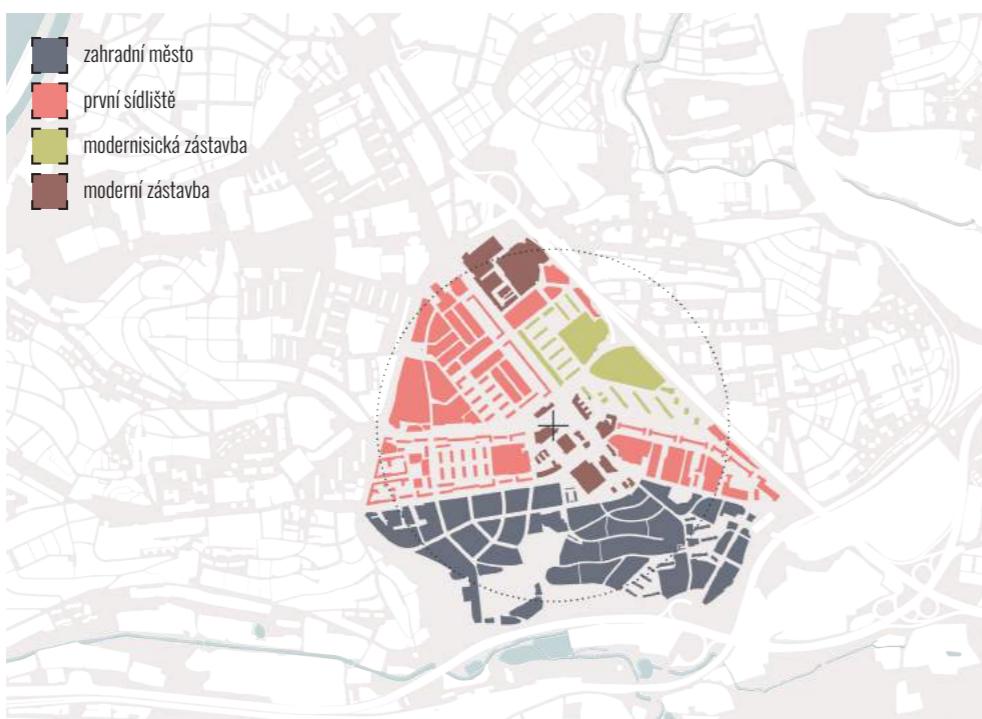

Stabilizované území

Budějovická je stabilizovaným územím s malým množstvím územních rezerv a nezastavěných proluk. Každá významná etapa územního rozvoje zde zanechala svůj otisk. A tak se tu nalézají fragmenty historických cest v pozadí sídlišť či vilková zástavba pod dohledem vyškových administrativních objektů. Nenalézají se zde tedy rozsáhlá transformační území.

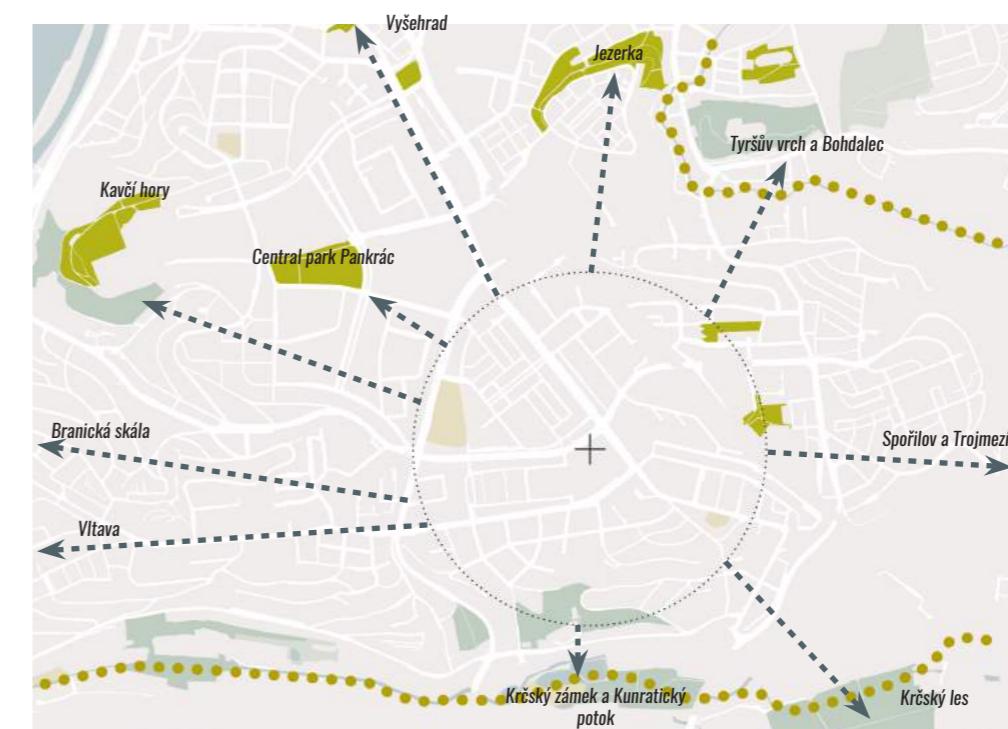
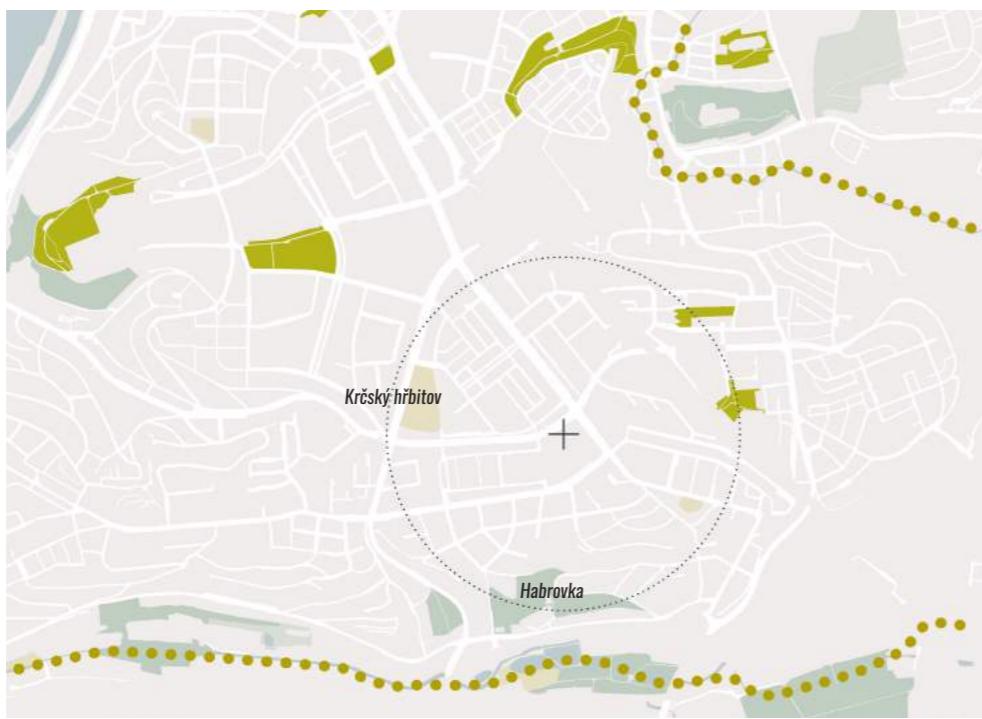
Různé struktury zástavby

Na území se nachází různé struktury zástavby - od zahradního města, přes modernistická sídliště po moderní administrativní „city“ na Budějovické. Mají však jedno společné a to, že nevytváří typická městská veřejná prostranství. Absence náměstí, menších náměstíček a plácků je největší slabinou řešeného území. A přitom je množství a rozmanitost těchto míst projevem srozumitelného a vnitřně bohatého městského organismu.

Absence parku čtvrtového významu

Možná přičiná absence velkého parku v této oblasti je zakódována již v plánu regulační komise z roku 1938. Původní koncepce propojovala významné krajinné prvky (Kavčí hory, Branická skála, Kunratické údolí, Velký háj či Krčský les) řadou lineárních parků různého měřítka, které „nahrazovaly existenci“ parku čtvrtového významu. V následujících desetiletích se z nich začaly stávat fragmenty, které dnes nejsou ve vymezeném území téměř patrné. A nenabízejí obyvatelům potřebné kvality.

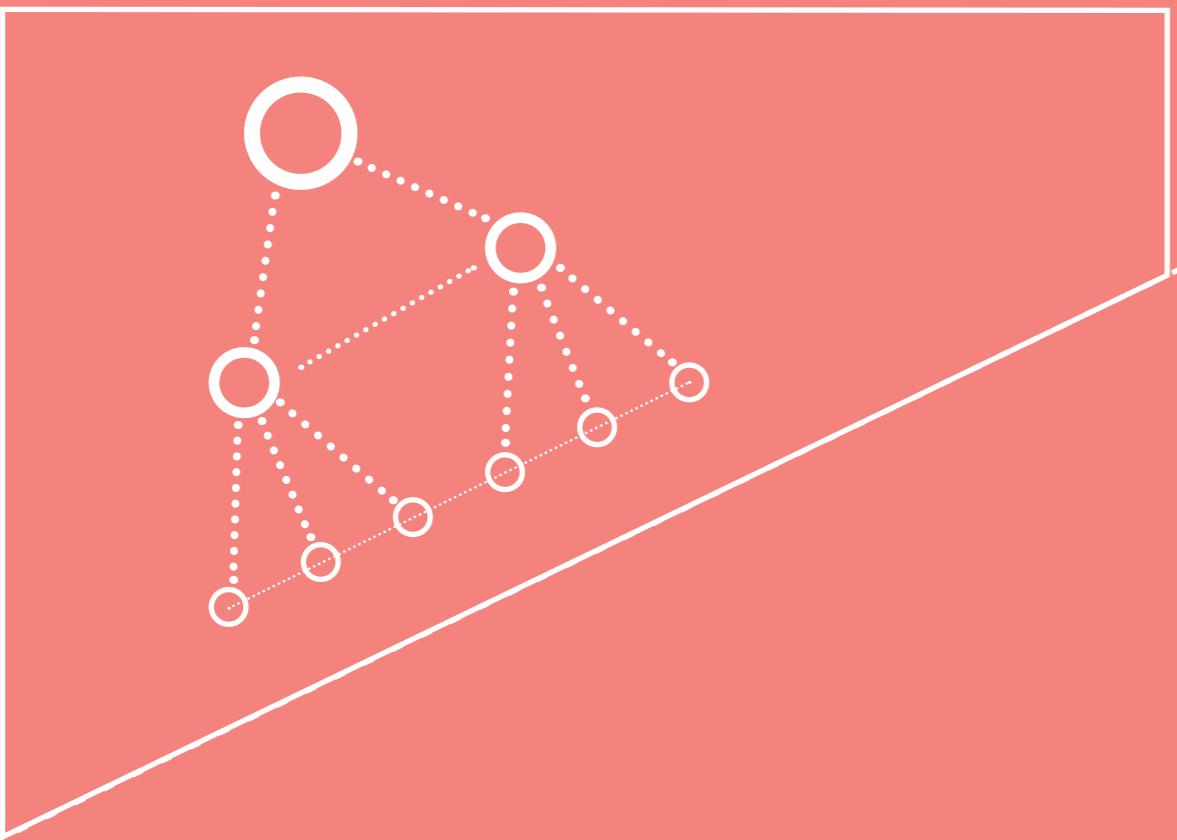
Nedostatečná napojení na celoměstský významné zelené prvky

Přesto se v okolí Budějovické nachází několik významných rekreačních cílů. Jejich dostupnost kvalitními a zajímavými cestami je však nedostatečná.

Sídliště

Velká část území je tvořena sídlišti. V těchto oblastech je poměr veřejného a soukromého vzdálený magické hranici 30/70. Tato zástavba nevytváří typická městská veřejná prostranství. Předmětem návrhu by tedy mělo být nastinit způsob práce se sídlišti - především užitím nástrojů jako je změna reorganizace veřejného prostoru >> vytvoření soukromých zahrad a sdílených prostorů, kultivace parkování a tvorba center či doplnění uliční sítě.

str. 85-41

koncepce

05

Analýzy území ukázaly potřebu zabývat se územím v různých měřítcích i vrstvách. Základními složkami koncepce by měly být: veřejná prostranství, zeleň, vestavěné prostředí a doprava. Nezbytnost dobrého návrhu je jejich vzájemná propojenost.

Ačkoliv je území velmi dobře dopravně napojeno (MHD i IAD), přepravní kapacity Metra C neodpovídají potřebám a 5.května, spojující území s městským okruhem, vytváří silnou bariéru v území. V návrhu bude nutné zohlednit vstupy velkých dopravních investic (Metro D, tramvajová linka, humanizace magistrály), které jsou nezbytnými kroky nejen pro správné fungování dopravní infrastruktury v území, ale také pro potvrzení významu Budějovické v Praze.

Veřejná prostranství Budějovické a jejího okolí mají společné znaky - nečitelnost, nekonceptnost, nejasná propojení.

„Sídlo je jako organismus, má svou tkáň a svá energetická centra.“

(doc. Ing. arch. Jan Jelík [*54])

A veřejná prostranství jsou jako tepny, které rozvádí kyslík a živiny do každé jeho buňky. Definování a koncepce sítě veřejných prostranství je nevyhnutelný krok na cestě k fungujícímu sídlu. Člověk má potřebu vše kolem sebe třídit, a tak si určovat, co je pro něj více či méně důležité - stejně tak je nutná hierarchie i při vytváření městského prostředí, rozlišení charakterů a náplně různě významných míst či cest pomáhá naší orientaci ve městě - koncepce jednotlivých míst je ale důležitá nejen pro umocnění jejich významu, ale také pro vytvoření nějaké identity (image) místa - možnosti obyvatel mít k němu nějaký vztah.

Ač má samotné Budějovické náměstí metropolitní charakter, nejvíce dějů a aktivit probíhá ve vestibulu metra. Dvoupatrový podzemní parter a budova DBK jsou jedinými relikty generelu Budějovického náměstí Věry Machoninové). Také sídla bank vtiskly Budějovické její tvář, ale toto uspořádání, jakkoliv je působivé, s sebou přineslo nečitelnost a nehostinnost, která není jmenovatelem dobrě fungujícího městského veřejného prostoru.

Ve fungujícím veřejném prostoru probíhají tři druhy aktivit: aktivity nutné, volitelné a společenské.“

Nutné aktivity jsou ty, které jsou pevnou součástí každého dne, nejsou dobrovolné. Tady nemáme na výběr.

Volitelné aktivity jsou rekreační a zábavné. Jejich předpokladem je kvalitní veřejný prostor.

Společenské aktivity zahrnují všechny typy kontaktů mezi lidmi a probíhají všude tam, kde se lidé ve městě pohybují.

(Jan Gehl, Města pro lidi [*55])

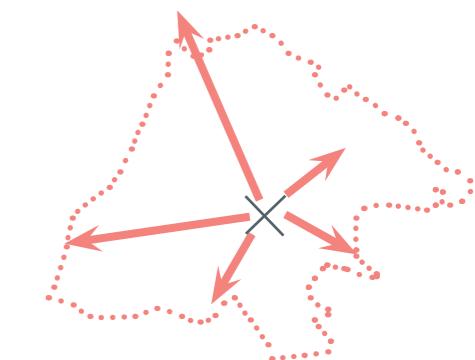
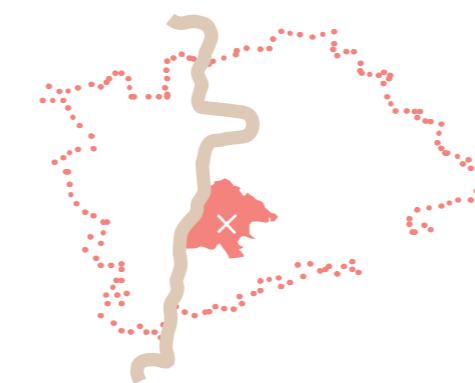
Dalším nedostatkem Budějovického náměstí je tedy monofunkční využívání prostoru- lidé mísítem jen procházejí, nenabízí základní spektrum aktivit probíhajících ve veřejném prostoru.

Ale právě díky intenzitě dějů, které zde probíhají, má Budějovická potenciál upevnit svou pozici v rámci celé Prahy.

Význam Budějovické

Metropolitní subcentra tvoří významnou součást městské tkáně současných velkoměst. Jejich existence strukturuje jinak měřítkově obtížně uchopitelnou zastavěnou městskou „krajinu“ do srozumitelných celků, které současně významně odlehčují často přetíženému hlavnímu městskému centru.

Pozice v Praze

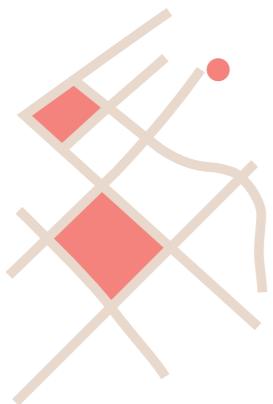
Území Budějovické a jejího okolí je velmi dobře dopravně napojeno na centrum a městský okruh. Pozice subcentra s sebou ovšem přináší řadu externalit, jakými jsou například: zvýšená hustota jak individuální tak hromadné dopravy, kumulace stavebních záměrů, náročnost na uspořádání pohybů.

Vstupy investorů

Území je velmi atraktivní pro velké investory, již nyní se na Budějovické nachází sídla velkých bankovních institucí - ve veřejném prostoru dochází k prolínání veřejných a soukromých investic. Jedině při spolupráci a včasné vzájemné koordinaci investic mohou vznikat projekty, které zvýší kvalitu veřejného prostoru.

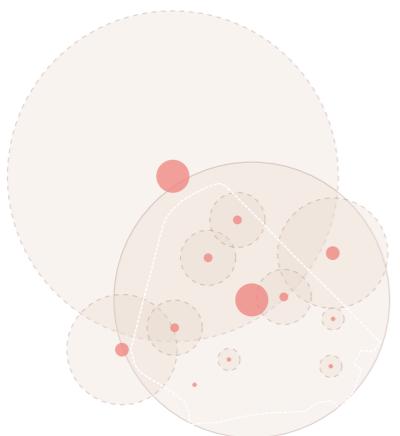
Intenzita

A v neposlední řadě je doménou subcentra jeho intenzita. Intenzita pohybů, investic, vybavenosti a velké množství často protichůdných nároků.

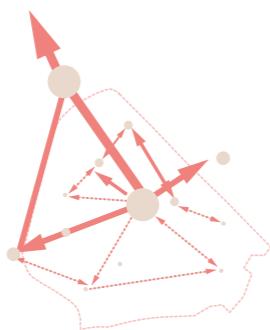
Místa a cesty

První základní vrstvou návrhu jsou veřejná prostranství - místa (náměstí) a cesty (ulice). At' se jedná o „místo“ jakéhokoli měřítka (náměstí, plácek, či zastavení) jeho primární funkcí je umožnit obyvatelům města potkávat se a trávit čas ve veřejném prostoru. Náměstí jsou místa intenzivnější - musí uspokojit veliká množství různých uživatelů a jsou více ovlivněna vnějšími vlivy, zatímco plácky jsou méně formální a slouží především potřebám komunity. Jsou navzájem propojena cestami a ulicemi. Charakter a hierarchie těchto spojení přenáší význam i na propojovaná místa - společně tak vytváří srozumitelnou městskou síť, která město utváří a posiluje.

Hledání míst

Návrh se zaměřuje především na definování lokálních center a místních plácků. Jejich poloha je v městské struktuře často pevně daná, ale jejich stav, či současné využití neodpovídá potřebám obyvatel. Jsou zastaralá, zatížená dopravou v klidu či opomenutá. Zároveň toto spektrum míst doplňují místa menšího měřítka, tzv. zastavení, která jsou svou povahou spíše kříženími nebo nárožími, ale mají nemalý vliv na srozumitelnost uliční sítě a orientaci v prostředí.

Kostra sídla

Zároveň kolem těchto center návrh nevytváří do sebe uzavřené lokality, ale vytváří síť veřejných prostranství. Hlavním spádovým centrem těchto míst je Budějovická, jako metropolitní subcentrum.

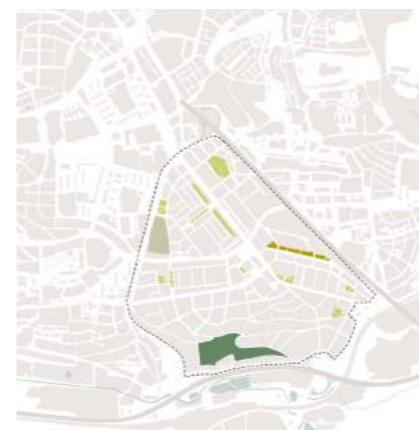
Ucelený systém

Vnáší do těchto míst a cest prostorovou a významovou hierarchii, s cílem vnést do území srozumitelnost a orientaci.

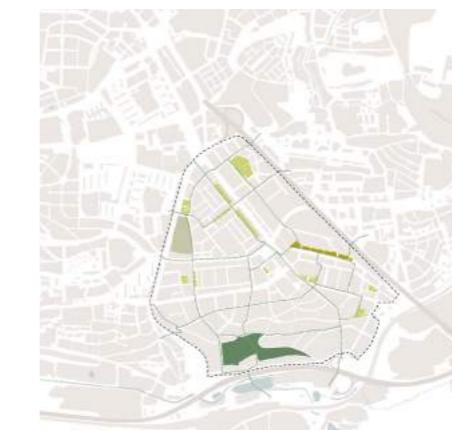
Zelená prostupnost

Druhou významnou vrstvou návrhu je zelená prostupnost. Návrh posiluje stávající a definuje nové prvky zelené infrastruktury území. Primárně se jedná o menší celky, které nabízí obyvatelům možnost trávit volný čas v zeleni - „v blízkosti svého domova“. Tyto prvky jsou navázány na systém zelené prostupnosti (jsou propojeny zelenými cestami a ulicemi), vytváří tak možnost, jak trávit aktivně více času venku. Tento systém nabízí obyvatelům alternativu k parku velkého měřítka a zároveň zapojuje oblast na vyšší rekreační cíle.

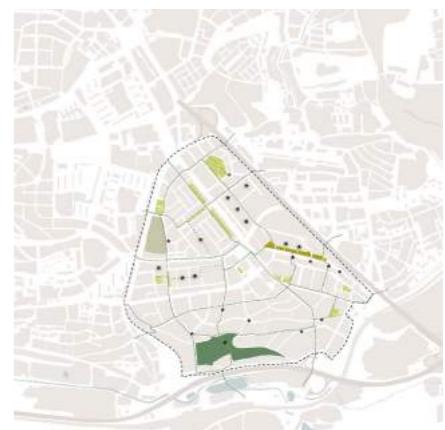
Definování lokálních parků

Hledání a posilování zejména lokálních parků >> dostupnost každodenní rekreace.

Sít' zelených cest

Síť zelených cest (lokálního významu), která tato místa propojují v systému zelené prostupnosti (mohou mít společný prvek pro upevnění významu >>rozcestník, obrubník s informací). Měly by být doplněny vhodným mobiliárem a umožňovat plynulý pohyb pěších a cyklistů)

Zapojení neformálních plácků a poloveřejných vnitrobloků

Definování drobných plácků a neformálních poloveřejných vnitrobloků, které rozšiřují nabídku o nové typy aktivit a setkávání.

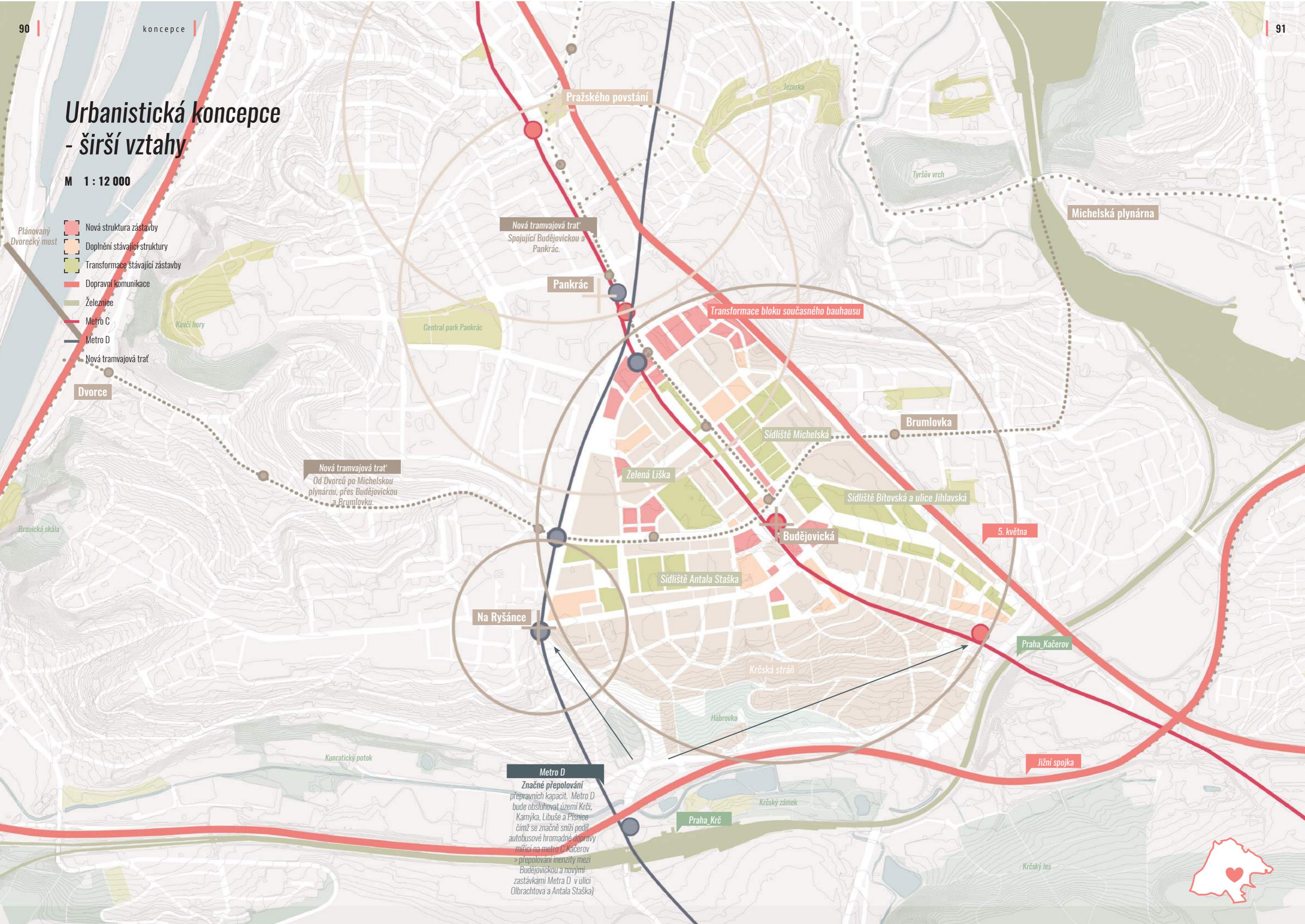
Zapojení významných cest a cílů

Zapojení zelených cest na vyšší rekreační cíle >> aktivní rekreace.

Urbanistická koncepce - širší vztahy

M 1 : 12 000

- Nová struktura zástavby
- Doplňení stávající struktury
- Transformace stávající zástavby
- Dopravní komunikace
- Železnice
- Metro C
- Metro D
- Nová tramvajová trať

Urbanistická koncepce - regulační mapa

M 1 : 6 000

Mapa překládí základní cíle návrhu v pomyslnou regulaci, která pracuje se třemi základními tématy: rozhraním veřejného prostoru, hierarchií veřejných prostranství a s významovou řadou zelených prvků. Jednotlivá téma legendy jsou popsána na dalších stranách.

Rozhraní

- pevná hrana
- aktivní parter
- neprůhledný plot
- průhledný plot
- nízký či živý plot
- nízký či živý plot prostupný

Hierarchie

- celoměstský významné prostranství
- čtvrtové významné prostranství
- lokálně významné prostranství
- místně významné veřejné prostranství
- poloveřejné prostupy, schody a cesty

Zelená prostranství

- park lokálního významu
- park místního významu
- lesopark
- ostatní zeleň udržovaná
- ostatní zeleň přírodního charakteru
- poloveřejná parková prostranství na sídlištích (vnitrobloky)

Legenda regulační mapy

1) rozhraní veřejného prostoru

M 1 : 10 000

Prvním tématem legendy je vztah veřejného a soukromého. Tento vztah lze definovat jako rozhraní, které se projevuje ve čtyřech základních formách: pevná hrana, pevný plot, průhledný plot a nízký či živý plot. Tato rozhraní jsou doplněna o specifikum, tj. aktivní parter, jež upozorňuje na význam ulice či místa, které by tak měl být podpořen vybaveností zástavby v parteru.

— Pevná hrana

Tvořena uzavřenou kontinuální frontou domů.

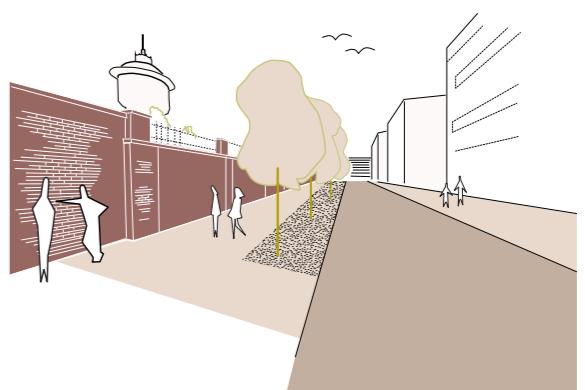
— Aktivní parter

Je spojen především s pevnou hranou. Aktivní parter podtrhuje význam ulic a míst, zvyšuje jejich atraktivitu. Nabízí další příležitost pro setrvání ve veřejném prostoru.

— Pevný plot

Pevné ohrazení je symbolem jasné hranice a neprostupnosti, ale současně je též symbolem oddělení vnitřního od vnějšího světa. [56] Především jej využívají instituce či významné areály.

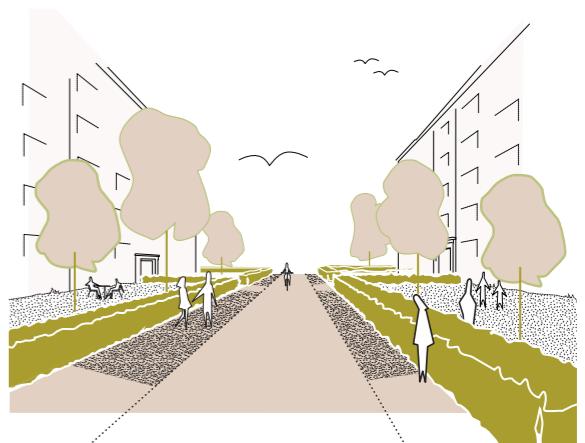
— Průhledný plot

Difuzní ohrazení je symbolem jasné hranice a neprostupnosti, současně je symbolem nabídky společenské komunikace. [57] V obytné zástavbě průhledný plot zvyšuje atraktivitu, přehlednost a bezpečnost veřejného prostoru.

— Nízký nebo živý plot

Je užíván především při reorganizaci veřejného prostoru na sídlištích. Užitím živého plotu mohou být vymezeny polosoukromé předzahrady domů. Nízké zidky jsou užívány při ředění veřejného prostoru na polověřejné plácky, tyto zidky zároveň doplňují mobiliář k sezení.

Legenda regulační mapy 2) kostra sídla a hierarchie ulic

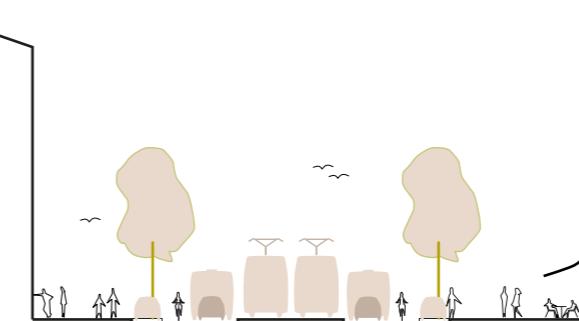
M 1 : 10 000

Druhým tématem legendy je vlastní hierarchie veřejných prostranství typu ulice a náměstí. Hierarchie definuje nejen význam ale také formu veřejných prostranství - významnější prostranství jsou více formální (reprezentují město či čtvrť), zatímco prostranství místní či některá lokální jsou často spíše nefornální a slouží potřebám komunity. Hierarchie je důležitá také pro směrování investic do veřejného prostoru - ukazuje preference investic do prostranství, zároveň však umožňuje plošná řešení přeměny (například jednotný charakter zkřížovaných ulic pro danou lokalitu).

Základními vrstvami jsou: prostranství s celoměstským významem (mezi které patří ulice Budějovická a Budějovické náměstí), dále pak prostranství čtvrtového, lokálního a místního významu. Základní uliční síť je doplněna o zvláštní formy cest a prostupů.

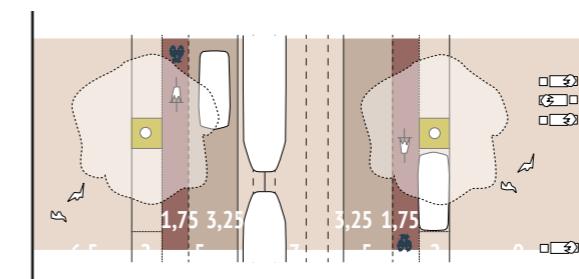

- celoměstsky významné prostranství
- čtvrtově významné prostranství
- lokálně významné prostranství
- místně významné veřejné prostranství
- polověrzejně prostupy, schody a cesty

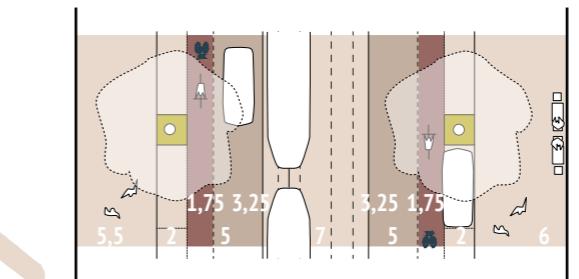
a Městská třída

Ulice Budějovická. Živá městská třída s tramvají, s odděleným provozem motorové a cyklistické dopravy. Široké chodníky a alej stromů zvyšují pobytovou kvalitu ulice a aktivní a zajímavý parter budov je předpokladem přeměny ulice v živou třídu.

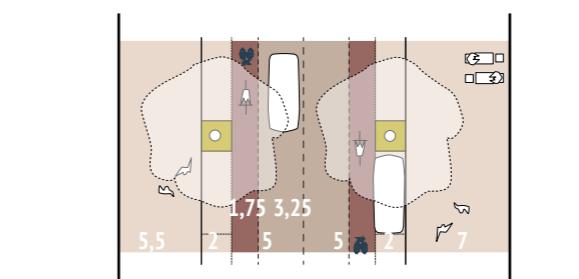
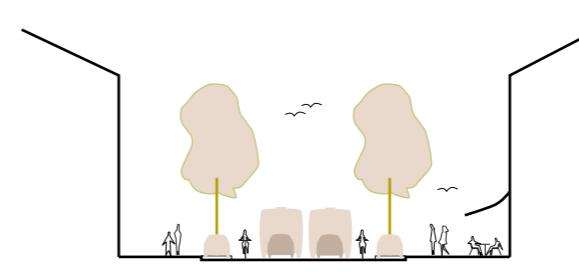
b.1 Významná ulice s tramvají

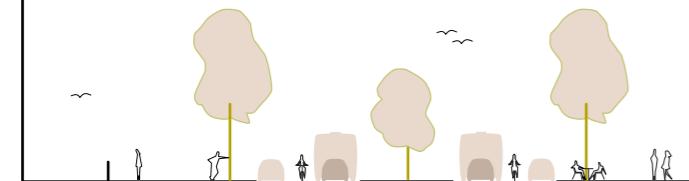
Ulice Olbrachtova (Jeremenkova). Propojením Smíchova a Michle novou tramvajovou tratí stoupne význam i celé této tangenciální osy území. Zároveň se vstupem metra D dojde k přenesení významu ulice mezi budoucí zastávkou metra D Olbrachtova a Budějovickým náměstím. S tím souvisí i budoucí transformace zástavby, která by měla její charakter reflektovat a podmínit živost ulice aktivním parterem. S ohledem na zatížení ulice dopravou a bezpečnost účastníků provozu je oddělen provoz motorové a cyklistické dopravy.

b.2 Významná ulice

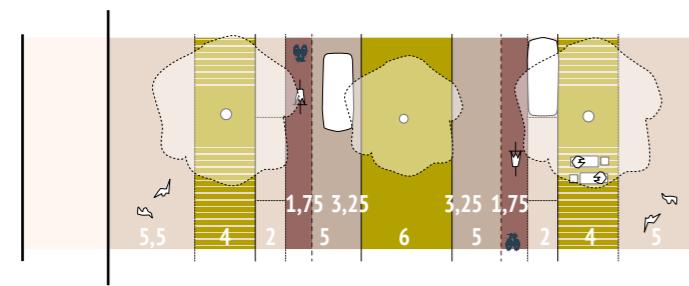
Ulice Antala Staška; ulice Na Strži (mezi budoucími zastávkami metra D). Tyto významné ulice obsluhují území kolem lokality Antala Staška a stejně jako význam ulice Olbrachtova i jejich význam se zvýší se vstupem metra D. Především Ulice Na Strži bude významným dopravním uzlem mezi zastávkami (Metro D, tramvaj, bus). S ohledem na bezpečnost účastníků provozu je oddělen provoz automobilové a cyklistické dopravy.

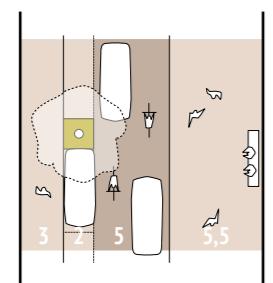
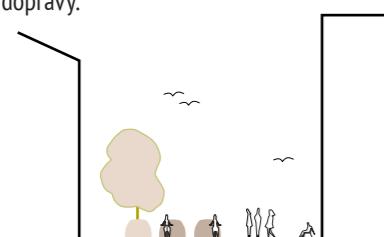
b.3 Významná zelená ulice

Ulice na Strži (mezi ulicemi Olbrachtova a Budějovická). Ulice s třířadou alejí je významnou osou na rozhraní mezi sídlištěm Pankrác I a Zelenou liškou, zároveň má tato ulice rekreační potenciál. S ohledem na bezpečnost účastníků je i zde oddělen provoz motorové a cyklistické dopravy. Zároveň je prostor „zelených pásů“ v chodníku doplněn o mobiliář, který podporuje rekreační charakter ulice.

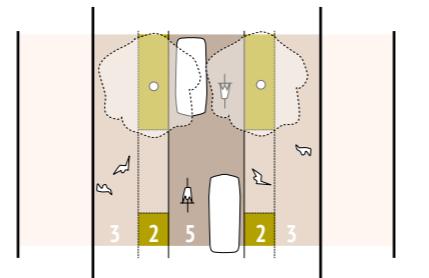
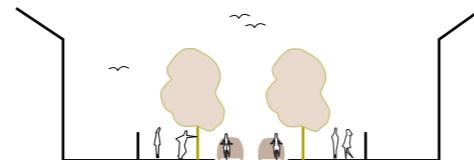
c.1 Lokální ulice

Lokální ulice jsou páteřmi lokalit, umožňují obousměrný provoz, jejich intenzity nevyžadují oddělený provoz cyklistické a motorové dopravy.

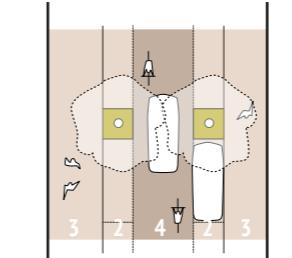
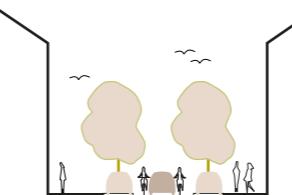
c.2 Lokální ulice se zelenou prostupností

Při koncepci ulic se zelenou prostupností jsou do uličního profilu doplňována stromořadí, zároveň je zde kladen důraz na vyšší pobytovou kvalitu prostranství.

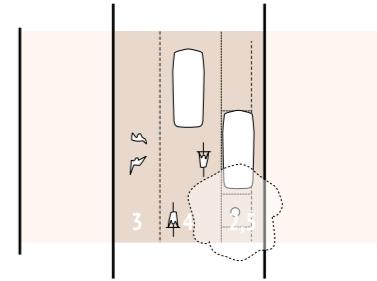
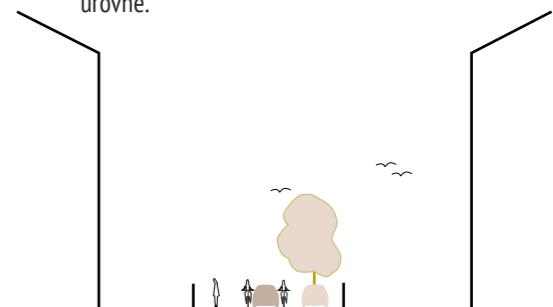
d.1 Místní ulice

Jejich úkolem je obsluha domů v lokalitě.

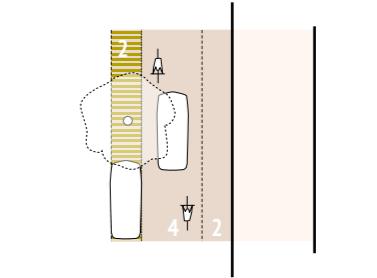
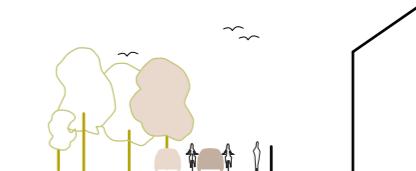
d.2 Místní ulice zklidnělá

Při nízkých intenzitách provozu a v husté uliční síti je vhodné sjednotit uliční profil do jedné úrovně.

d.3 Místní ulice - podél lesa

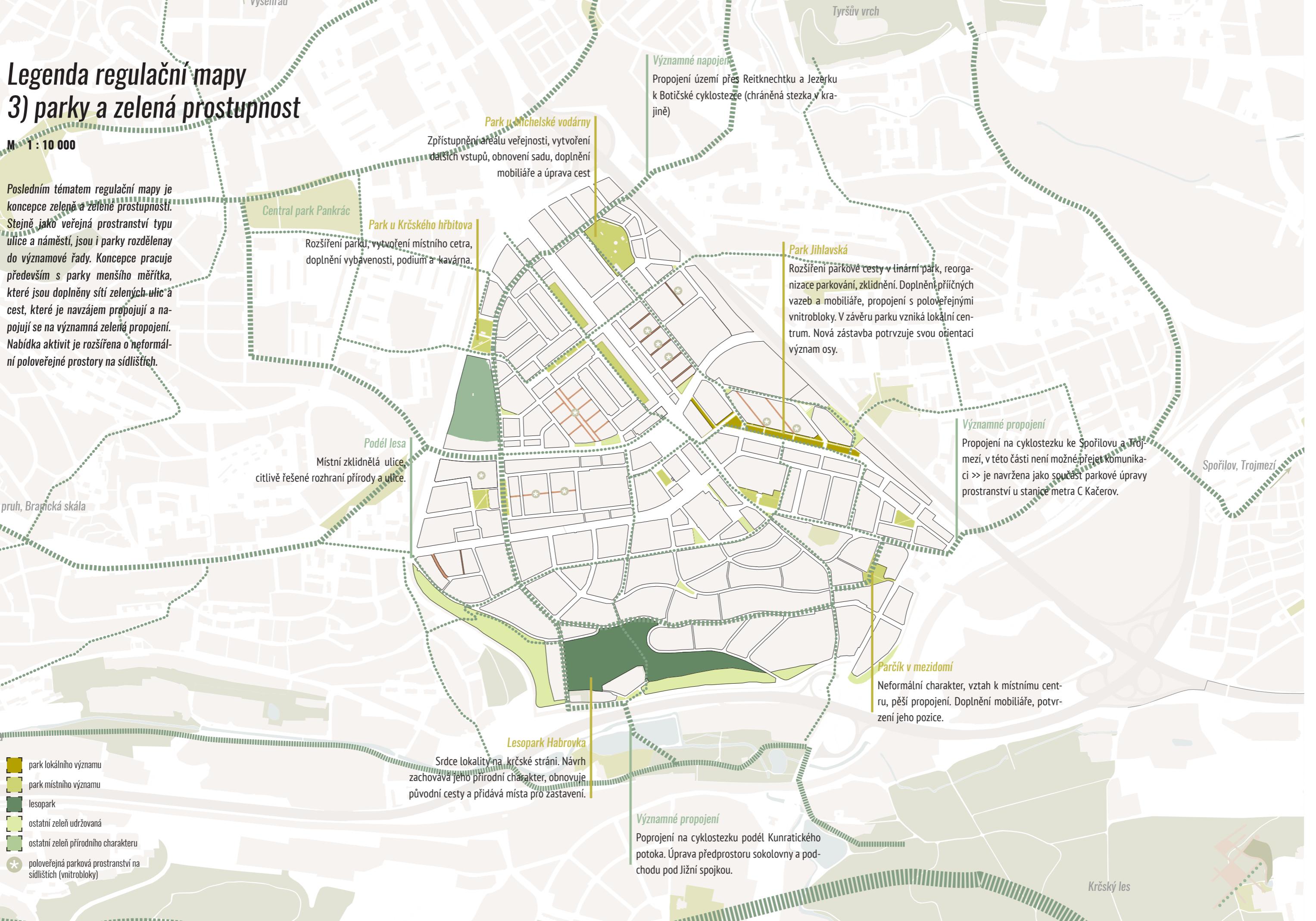
V lokalitě na krčské stráni se setkávame s fenoménem ulic, které mají přímý kontakt s přírodou. V tomto případě je rozhraní ulic řešeno jemněji, užitím zatravňovací dlažby, ve které je povoleno parkování aut. Zároveň je tento pás doplněn drobným mobilářem - tyto ulice jsou velmi atraktivní a obyvatelé je využívají k vycházkám.

Legenda regulační mapy 3) parky a zelená prostupnost

M 1 : 10 000

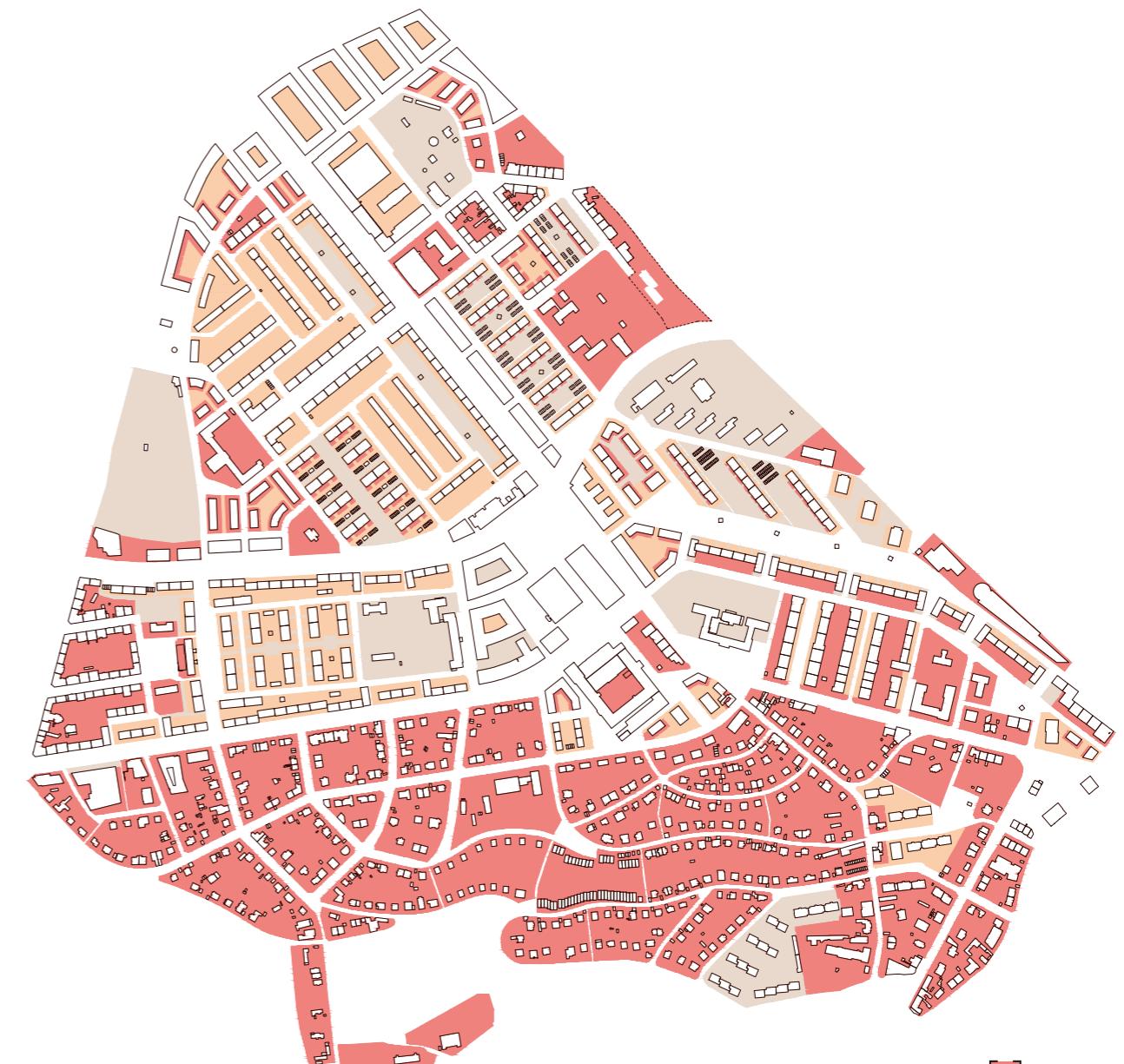
Posledním tématem regulační mapy je koncepce zelené a zelené prostupnosti. Stejně jako veřejná prostranství typu ulice a náměstí, jsou i parky rozděleny do významové řady. Koncepce pracuje především s parky menšího měřítka, které jsou doplněny sítí zelených ulic a cest, které je navzájem propojují a napojují se na významná zelená propojení. Nabídka aktivit je rozšířena o neformální poloverejné prostory na sídlištích.

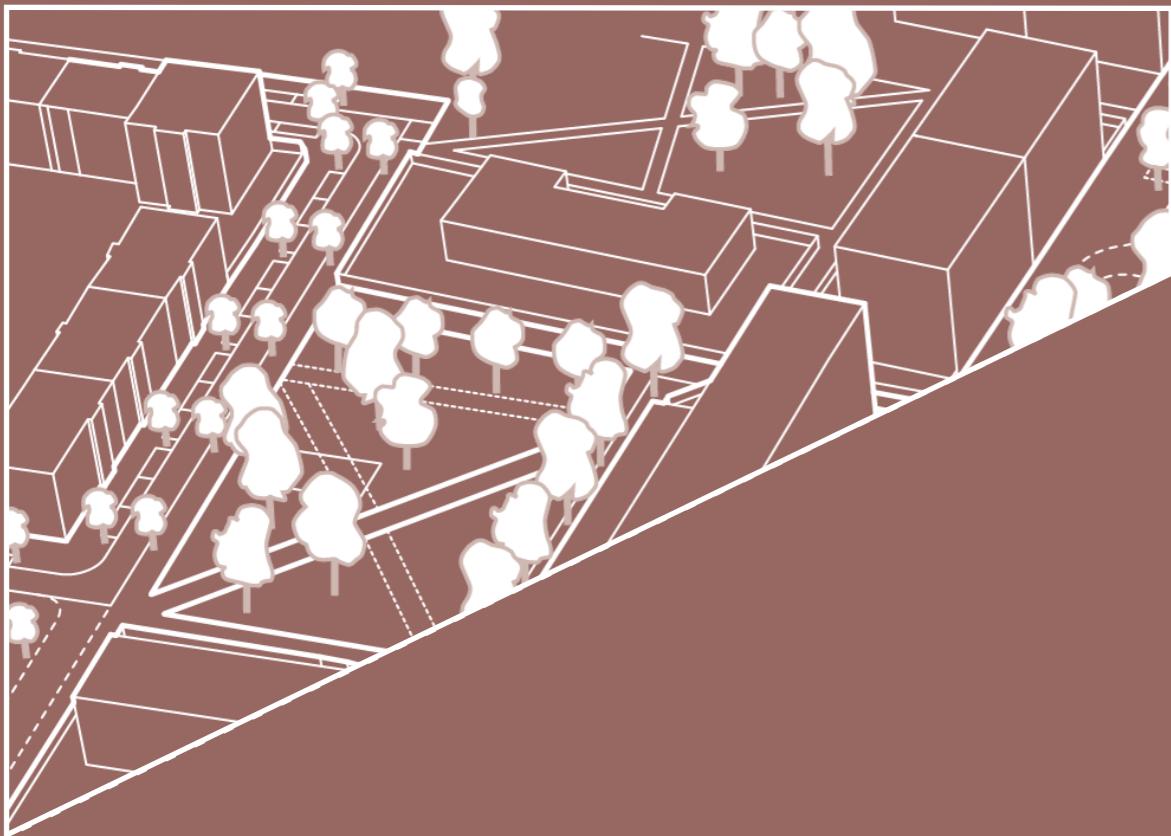
Hierarchie míry soukromí

M 1:10 000

Zároveň se návrh zabývá reorganizací veřejného prostoru na jemnější podtypy (polosoukromý, poloveřejný). Toto členění rozšiřuje spektrum charakterů prostředí především na sídlištích, zároveň zlepšuje srozumitelnost prostředí, tím, že vytváří jasněji definované ulice, prostupy a sdílené prostory mezi domy. Největší změny jsou patrné na sídlišti Michelská a Bílovská, kde jsou navrženy především poloveřejné „vnitrobloky“, zahrady sdílené obyvateli domu či soukromé předzahrady jednotlivých bytů.

■	soukromé
□	polosoukromé
▨	poloveřejné

str. 11-41
detailed návrhu

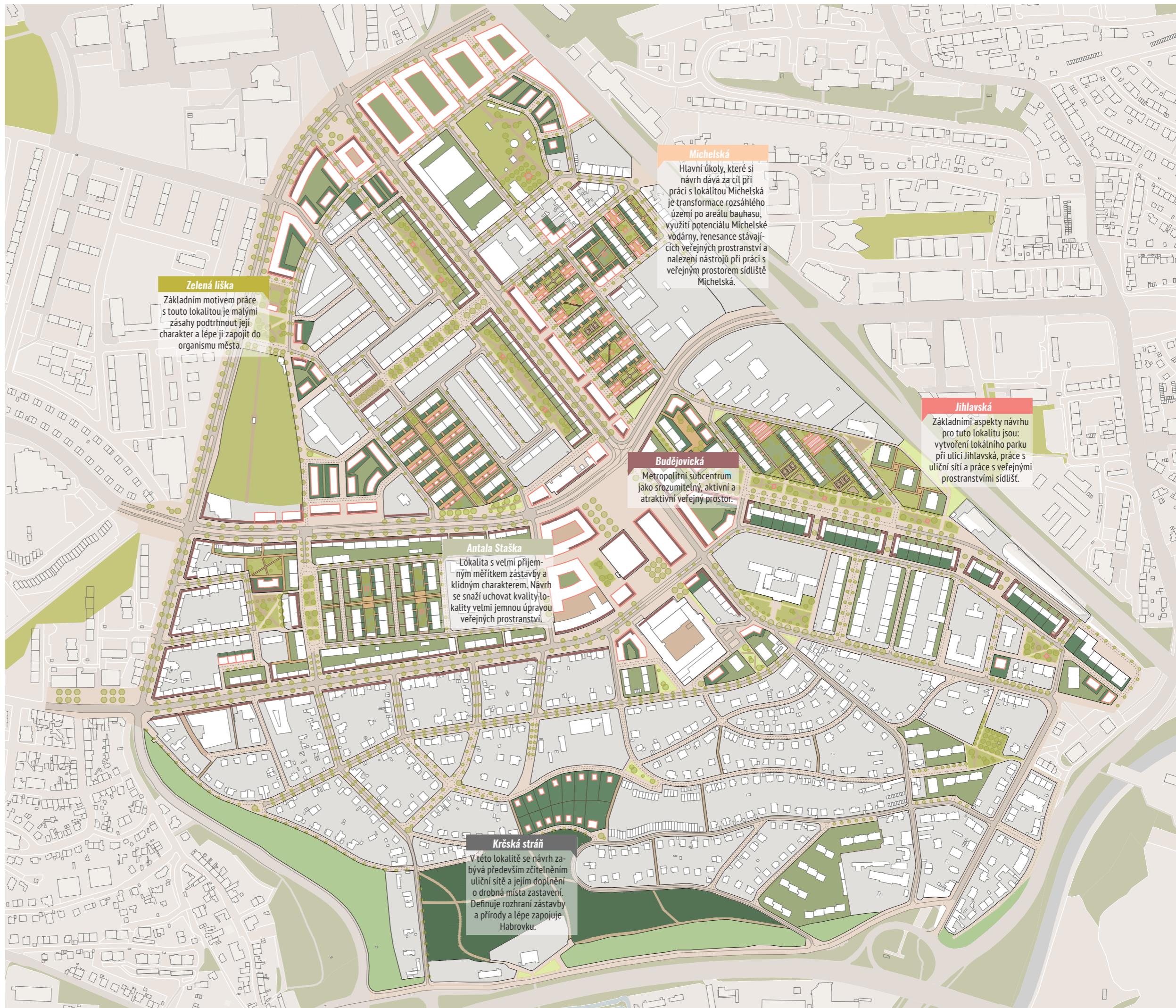
06

Celkový pohled -návrh

M 1 : 6 000

Návrhová část ukazuje již konkrétní zásahy ve veřejném prostoru řešeného území. Tato část je pro větší přehlednost a srozumitelnost členěna dle vymezencích lokalit. Každá lokalita má svůj nezaměnitelný charakter, jenž se zásahy snaží podpořit

- stávající zástavba
 - nová zástavba
 - soukromé zahrady stav
 - soukromé zahrady návrh
 - sdílené zahrady
 - veřejná zelen
- pevná hrana
— aktivní parter

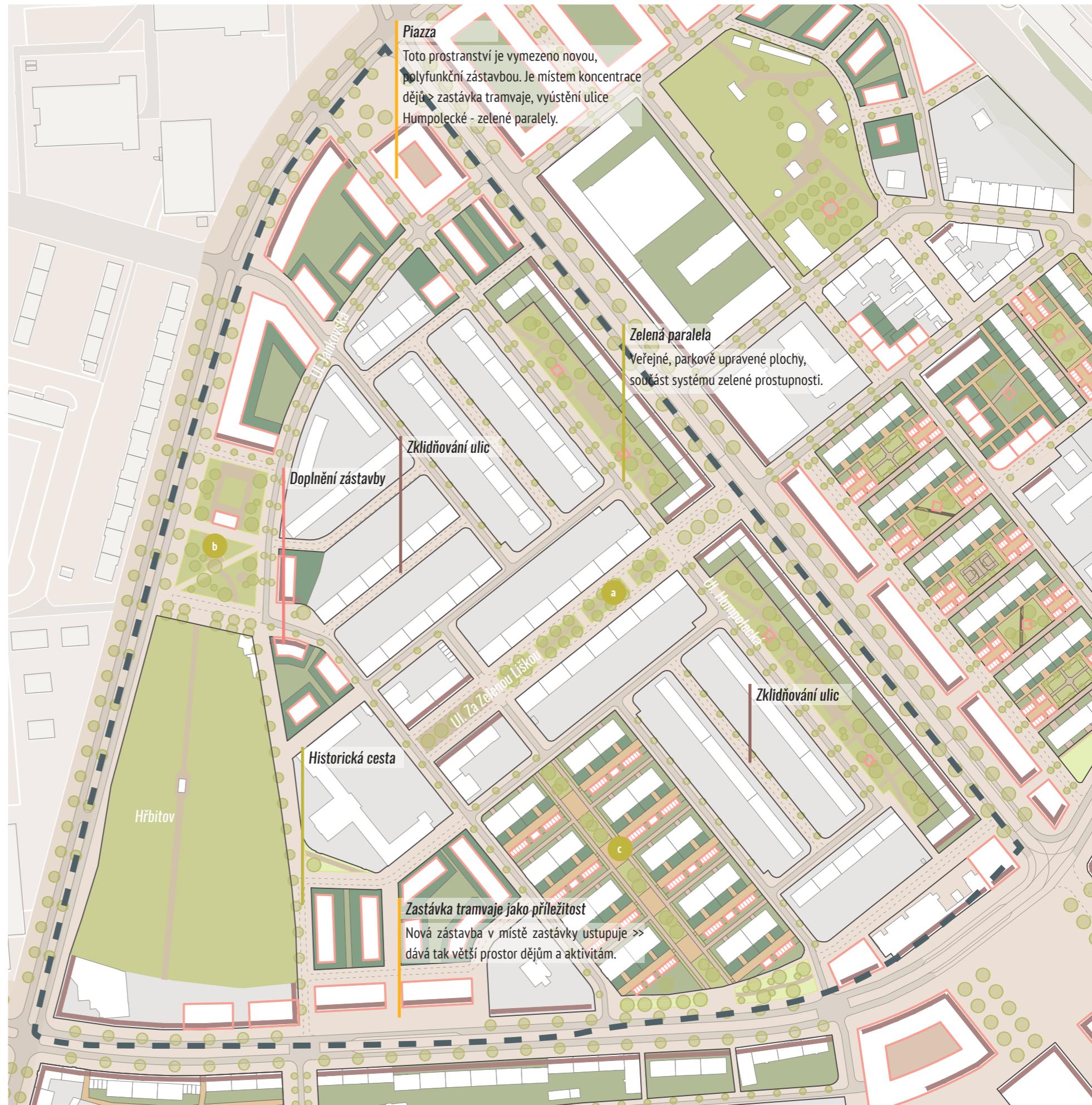

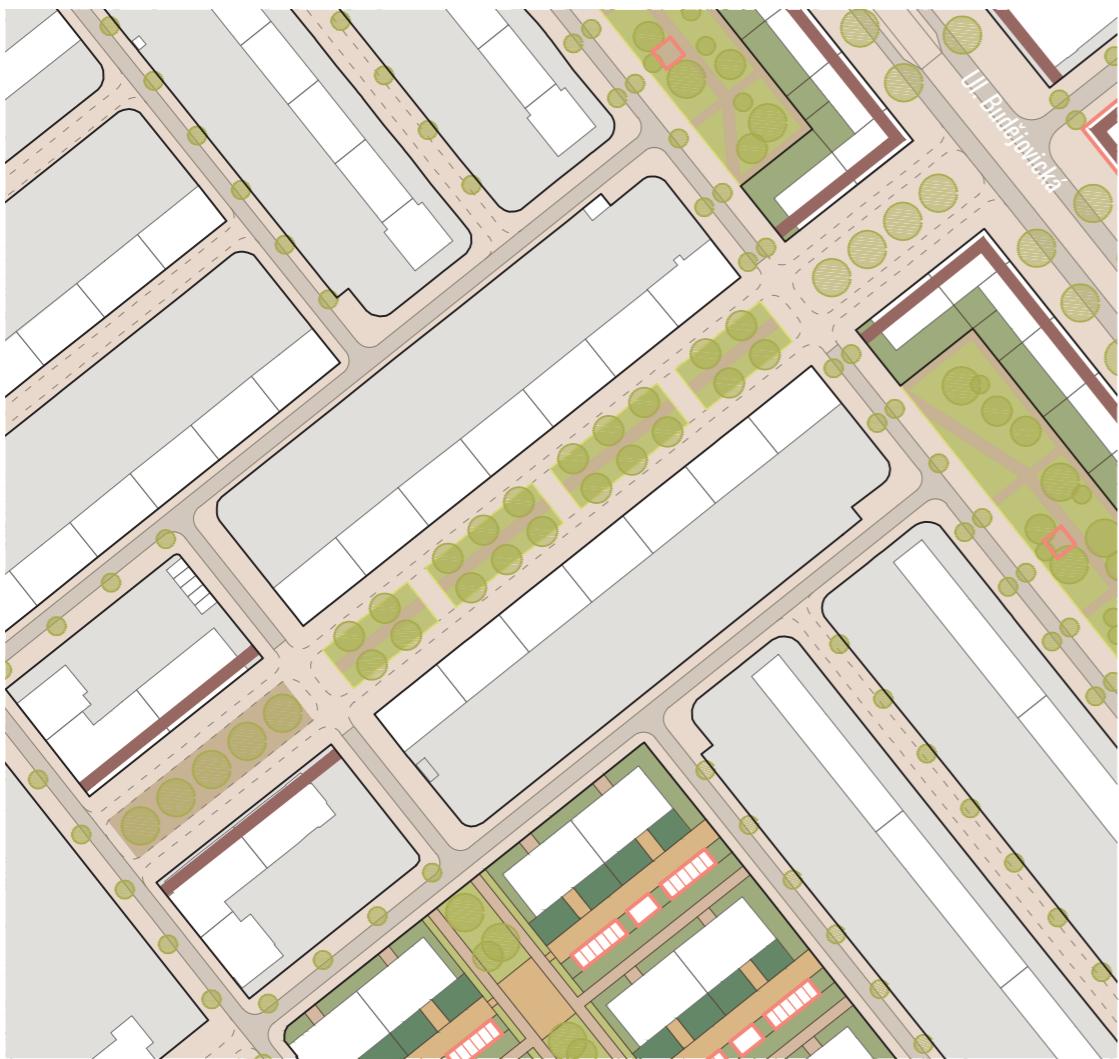
Zelená Liška

M 1:3 000

Základním motivem práce s touto lokalitou je malými zásahy podtrhnout její charakter a lépe ji zapojit do organismu města (nová napojení uliční sítě). Návrh ukazuje možný směr transformace zástavby při ulicích Na strži a Olbrachtova, která v současnosti tvoří spíše bariéru.

Lokalitu Zelená liška determinují dvě kompoziciční osy. První osou je ulice Za Zelenou liškou a druhou ulice Humpolecká. Zatímco první je srdcem celé lokality, druhá je „zelenou“ paralelou k ulici Budějovická. Další významnou linii lokality je linie zelené prostupnosti, která v jižní části začíná ve stopě historické cesty podél hřbitova, pokračuje přes rozšířený park a dále pokračuje na rozhraní nové a stávající zástavby v ulici Jankovská. Tato zelená linie má nadlokální význam, propojuje Krčský les s Jezerkou a Botičem. V předprostoru hřbitova tato linie odbočuje dále směrem na Central park Pankrác a Kavčí hory. Návrh v této lokalitě také rozpracovaná základní principy práce se sídlištní zástavbou v Herálecké ulici.

a Lokální centrum

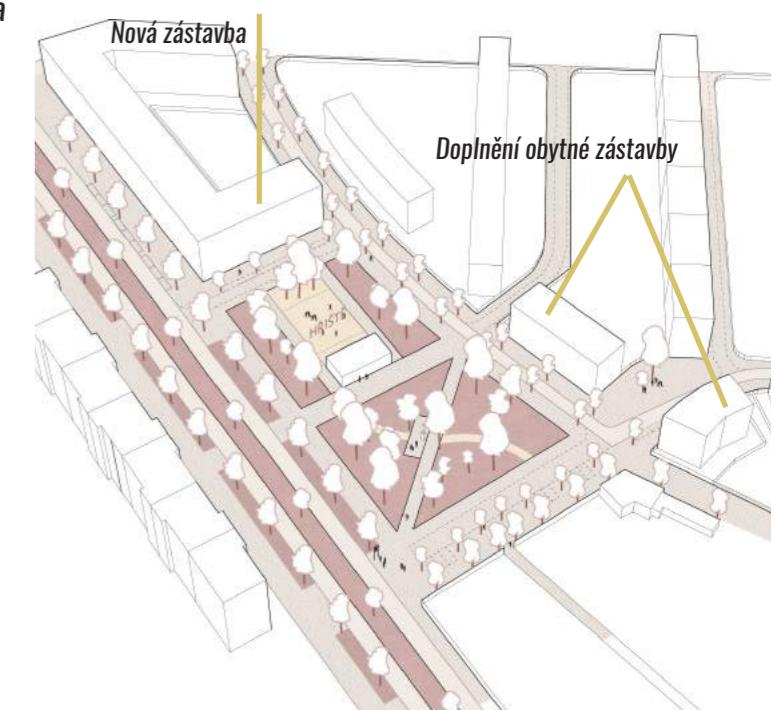
Srdce lokality - ulice Za Zelenou liškou. Kompoziční osa a lokální centrum, které je v současnosti přetížen dopravou v klidu. Návrh pracuje se sjednoceným uličním profilem a prostranství člení na tři části. První, při ulici Budějovická, je více formální prostor (aktivní parter, zastávka tramvaje), předlážděný v celé své šíři. Ve střední části je původní zelený pás rozšířen, doplněn stromořadím a doplněno o příčné vazby a mlatovou cestu v ose prostranství. Poslední část má více neformální charakter, povrch středního pásu je mlatový a je doplněn mobilárem.

Povrchy

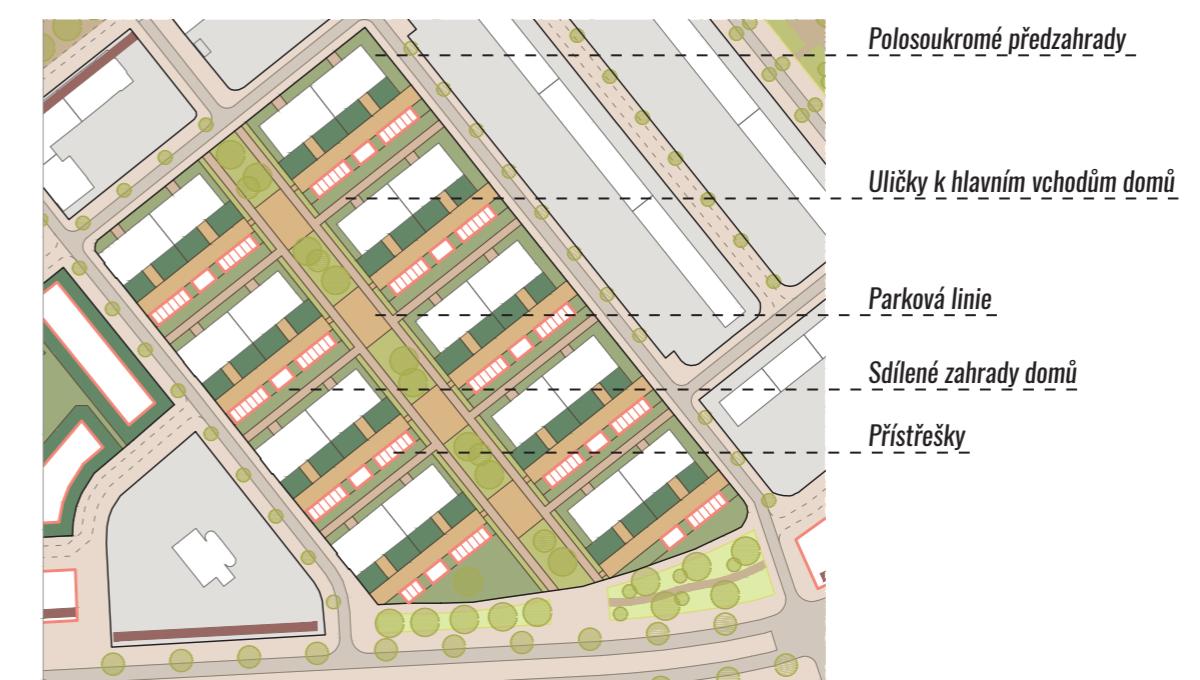
b Park a místní centrum u Krčského hřbitova

Rozšířený park se nachází na křížení významných zelených cest, zároveň se v jeho jižní části nachází předprostor hřbitova a zastávka autobusu. Návrh člení park na dvě části - klidovou část před hřbitovem a více aktivní severní část s dětským hřištěm a kavárnou. Park je zároveň místním centrem na rozhraní lokalit Zelená liška a sídliště Pankrác 1. Pro upevnění významu jsou navazující prostory u hřbitova a před frontou nové zástavby provedeny v jedné úrovni uličního profilu.

c Herálecká

Hlavním motivem zástavby při ulici Herálecká je vnitřní zelená osa. Návrh pracuje nejen s ní, kdy ji doplňuje sérií plácků, ale zároveň člení veřejný prostor kolem domů pomocí měkkých hraničních linií (živý plot a nízké zídky) na jemnější charakter. Vytváří domům polosoukromé a soukromé předzahrady a společné prostory s kultivovanou formou parkování.

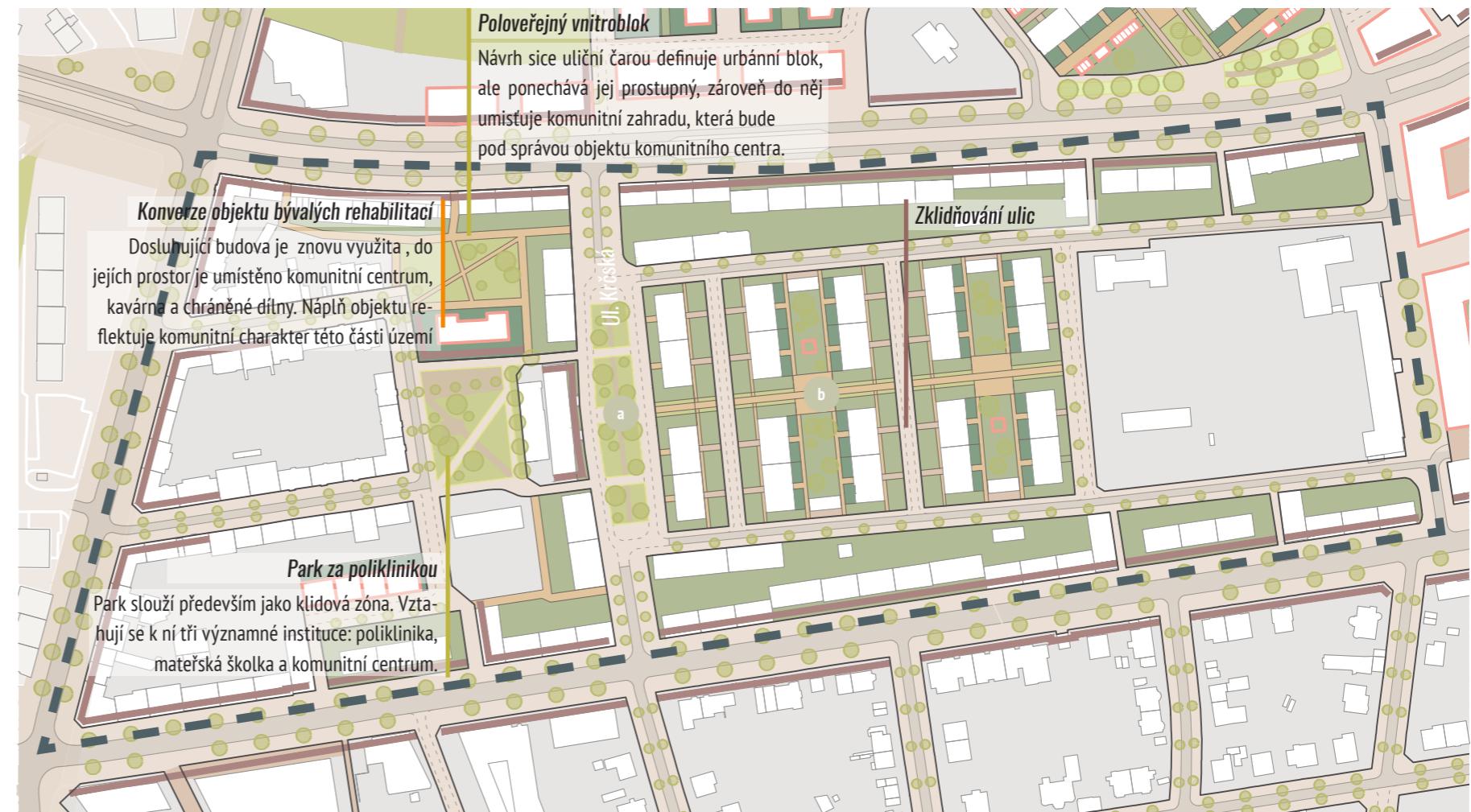
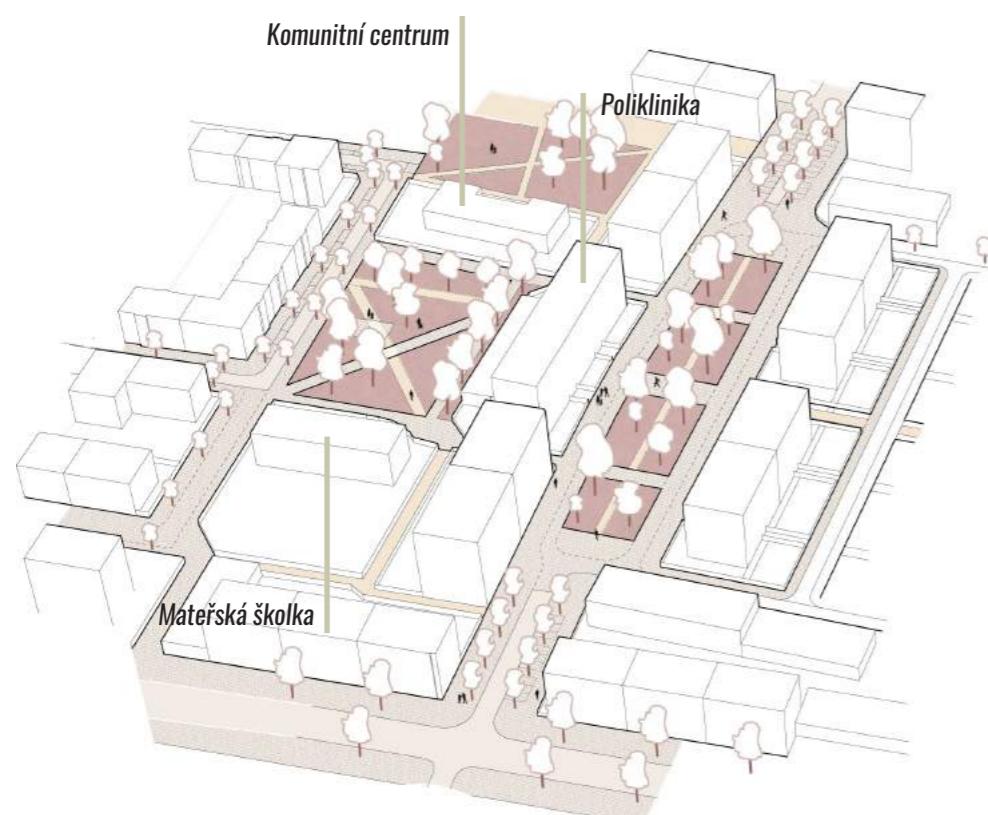
Antala Staška

M 1:3 000

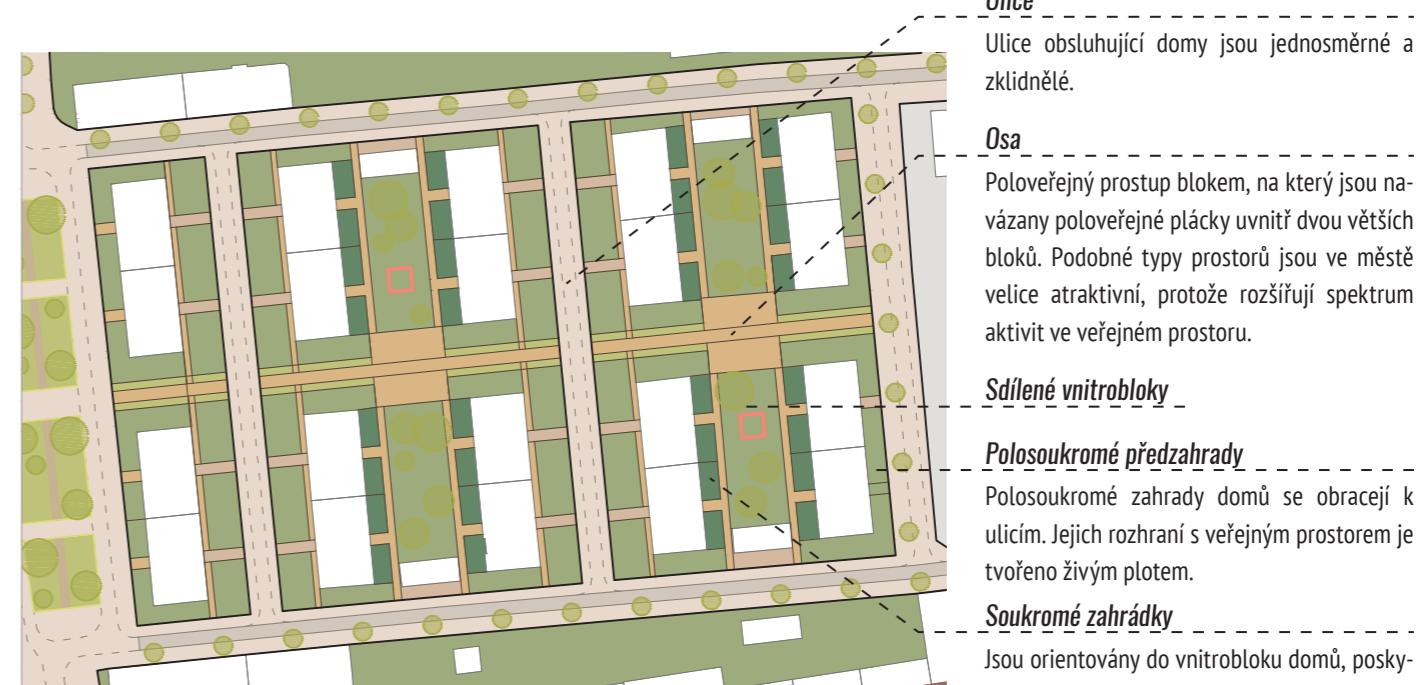
Ústředním místy lokality Antala Staška jsou lokální centrum a park u polikliniky Krčská a zelená „osa“ sídliště. Všechny tyto prostory mají velmi příjemné měřítko a klidný charakter. Návrh se snaží tyto kvality podpořit velmi jemnou úpravou veřejných prostranství a převahu veřejného prostoru sídliště obohatit o prostory s různou úrovní vnímání soukromí.

a Lokální centrum u polikliniky Krčská

Lokální centrum se nachází ve stopě historické cesty - ulice Krčské, která je zároveň významným prvkem zelené prospustnosti. Návrh využívá současného potenciálu místa - klidného, zeleného prostranství - sjednocuje plochy do jedné úrovni, usměrnuje parkování a ústřední parkovou plochu doplňuje dalšími parkovými úpravami a mobiliářem.

b „Osa sídliště Antala Staška“

Krčská stráň

M 1:3 000

Významnými momenty lokality na krčské stráni jsou dvě historické cesty a zalesněná plocha Habrovka. Ve stopě historické cesty v Krčské ulici, prochází významná zelená cesta, spojující území Budějovické s Krčským zámkem a cyklostezkou podél Kunratického potoka. Lokálně významné ulice jsou doplněny upravenými plácky a nárožími, které suplují místa setkávání.

a

Lesopark Habrovka

Srdce lokality na krčské stráni. Návrh zachovává jeho přírodní charakter, obnovuje původní cesty a přidává místa pro zastavení.

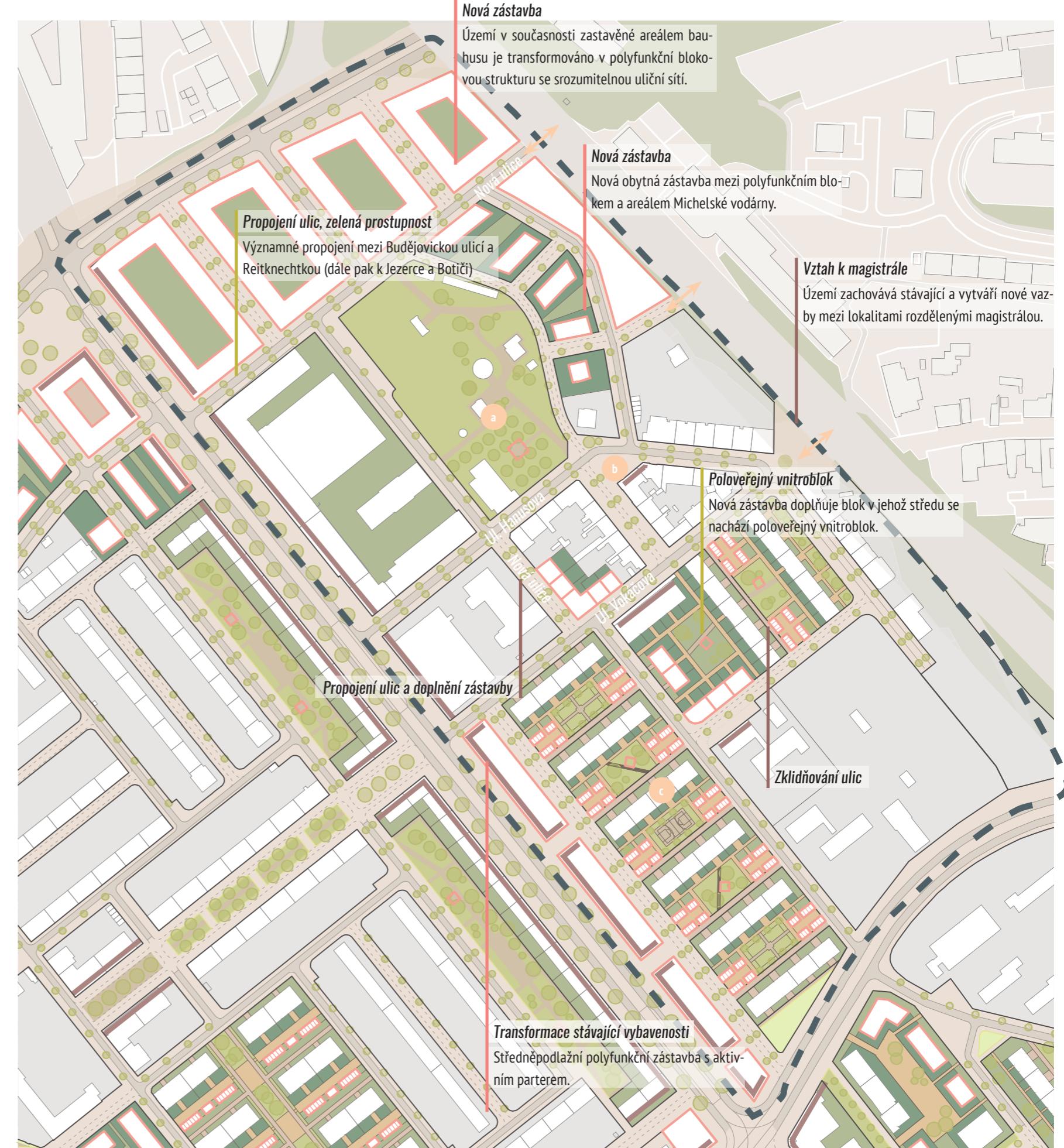

Michelské sídliště a vodárna

M 1:3 000

Hlavní úkoly, které si návrh dává za cíl při práci s touto lokalitou je transformace rozsáhlého území po areálu bauhausu, využití potenciálu Michelské vodárny, renesance stávajících veřejných prostranství a nalezení nástrojů při práci s veřejným prostorem sídliště Michelská.

Jak je patrné z ortofoto níže, areál bauhausu a polyfuknční zástavba při ulici Budějovická činí lokalitu v její severní části neprostupnou.

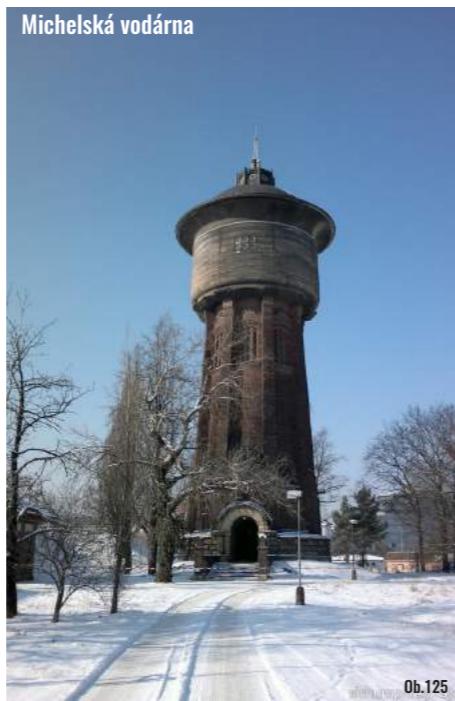

a Park u Michelské vodárny

Areál s vodárenskou věží od architekta Jana Kotěry s nevšední atmosférou místa, kde jakoby se zastavil čas. Návrh areál zpřístupňuje veřejnosti, jsou vytvořeny dalších vstupy a cesty, obnoven sad u hlavního vstupu do parku a doplněn mobiliář.

Michelská vodárna

Ob.125

b Náměstíčko

V současnosti je místo zatíženo dopravou v klidu a je v městské struktuře opomíjeno, ačkoliv má nesporný prostorový potenciál a zajímavou atmosféru. Prochází jím ulice Hanusova, která je spolu s ulicí Vokáčova páteří celé lokality. Zároveň na prostranství ústí hlavní vstup do parku. Prostranství je navrženo jako více formální, rozšiřují se plochy chodníků a usměrňuje se profil komunikace.

Guitrancourt Town Centre, Espace Libre

Ob.126

Ob.127

Marijhilferstrasse, Bureau B+B + orso.pitro, Vídeň

mobilář

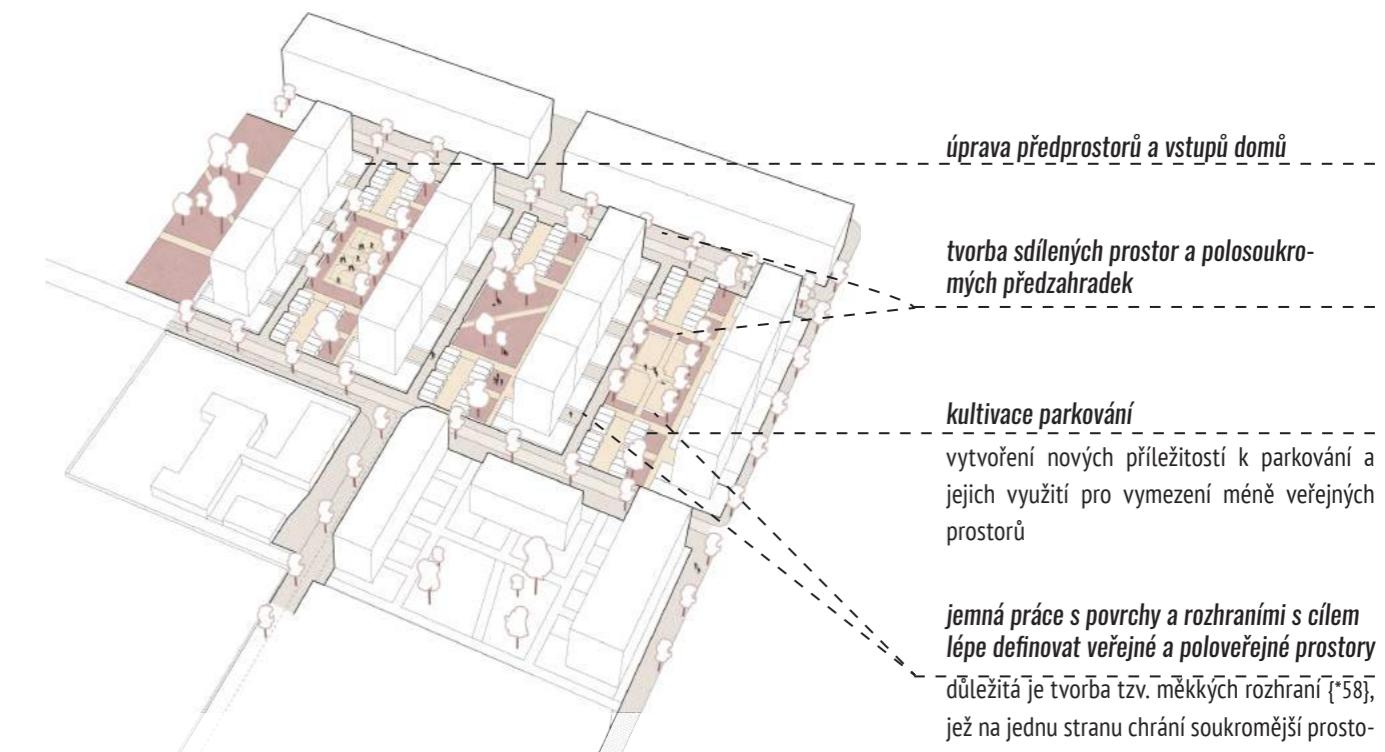
c Sídliště Michelská

Podstatou práce se sídliště je reorganizace veřejného prostoru používající celou škálu různých principů. Od těch více náročných, jakými je nové trasování ulic a tvorba center nebo kultivace parkování, po daleko jemnější, ale stejně významné kroky, jakými je vymezování soukromých a sdílených zahrad nebo jemná práce s jejich rozhraními. Úkolem všech těchto kroků je tvorba srozumitelného a lépe využitelného prostředí.

Oleanderweg, Stefan Forster Architekten, Neustadt

Ob.128

úprava předprostorů a vstupů domů

tvorba sdílených prostor a polosoukromých předzahradek

kultivace parkování

vytvoření nových příležitostí k parkování a jejich využití pro vymezení méně veřejných prostorů

jemná práce s povrchy a rozhraními s cílem lépe definovat veřejné a poloverejné prostory

důležitá je tvorba tzv. měkkých rozhraní [58], jež na jednu stranu chrání soukromější prostory kolem domů, ale zároveň umožňují oboustrannou komunikaci mezi veřejným a soukromým prostorem

■	soukromé
■	polosoukromé
■	poloverejné

Hierarchie míry soukromí

návrh

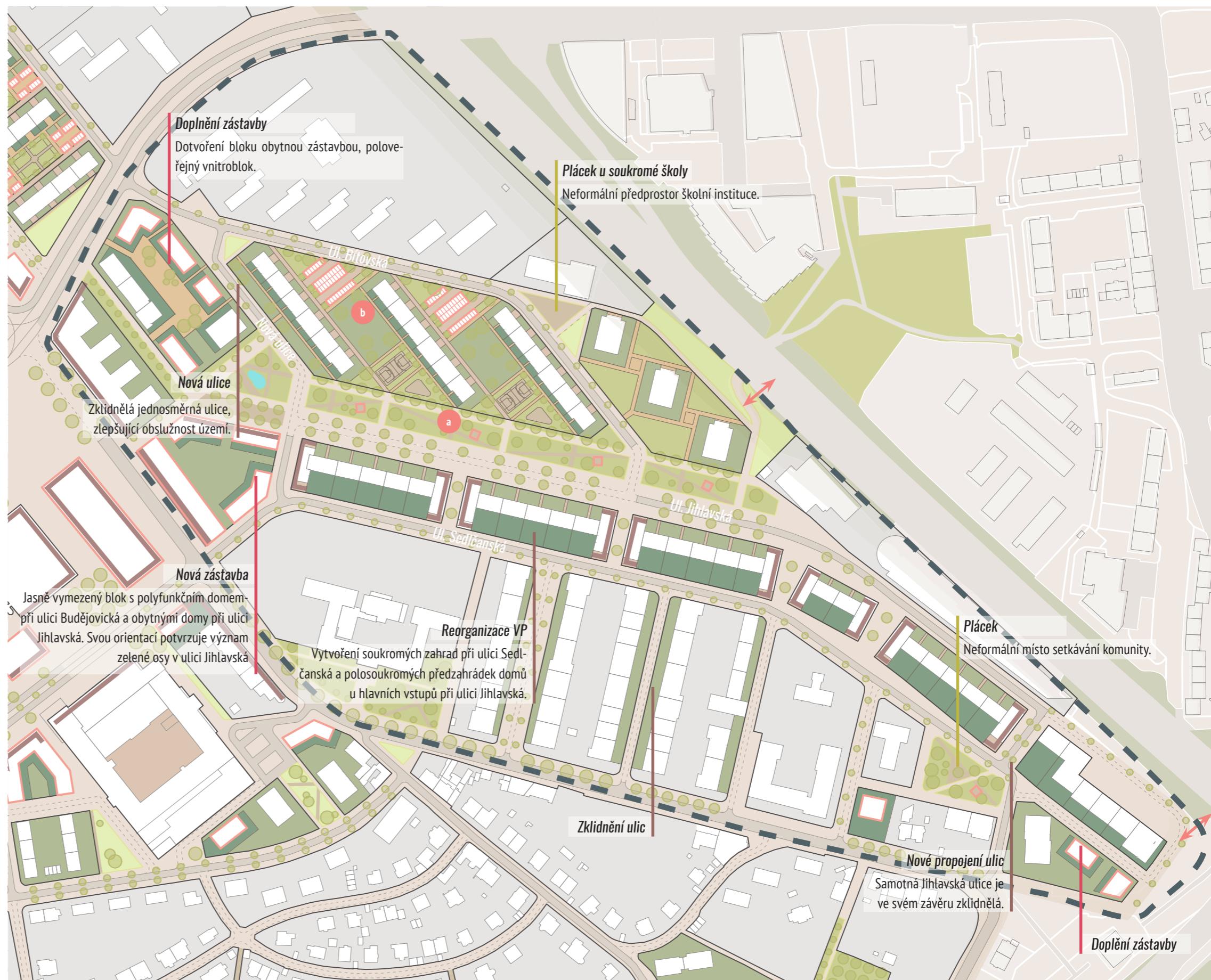
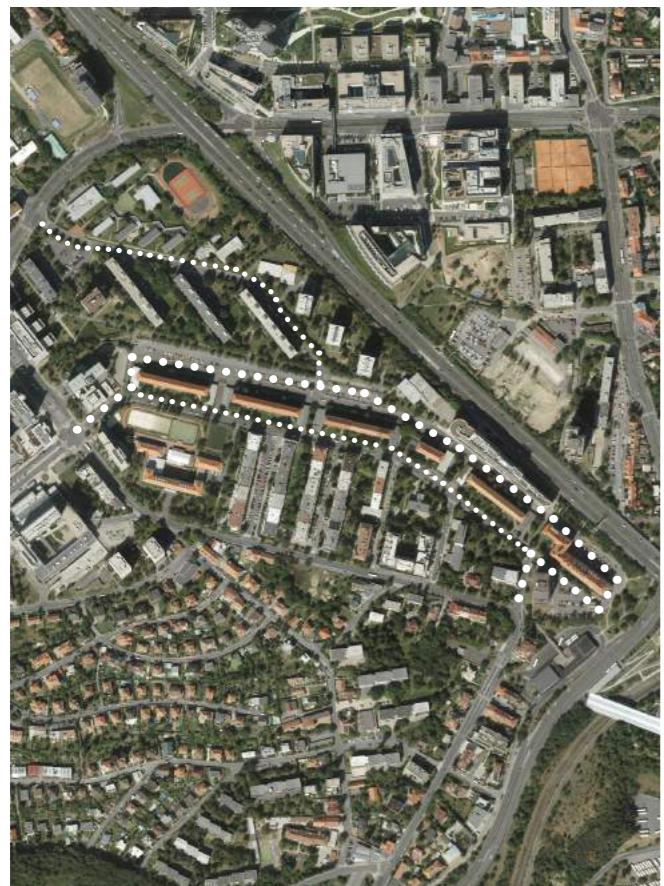
stav

Jihlavská

M 1:3 000

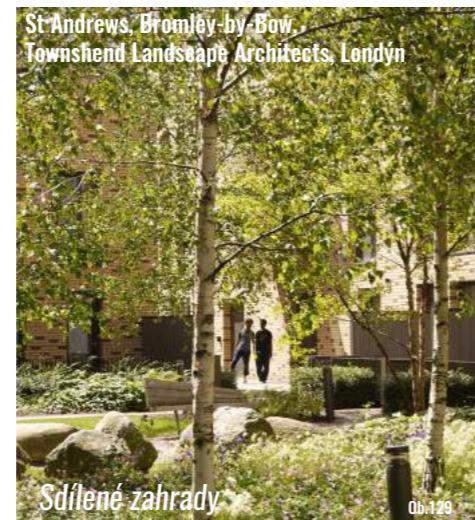
Základními aspekty práce s touto lokalitou je práce s uliční sítí, vytvoření lokálního parku při ulici Jihlavská a práce s veřejnými prostranstvími sídliště.

Ulice Jihlavská je hlavní osou celé lokality, ale její napojení je nedostatečné, návrh tedy vytváří její nová napojení na paralelu ul. Sedlčanskou, dále také vytváří novou ulici propojující Jihlavskou s ul. Bítovsou. Tato ulice má významný vliv na obslužnost nové zástavby vzniklé v závěru parku.

a Park Jihlavská

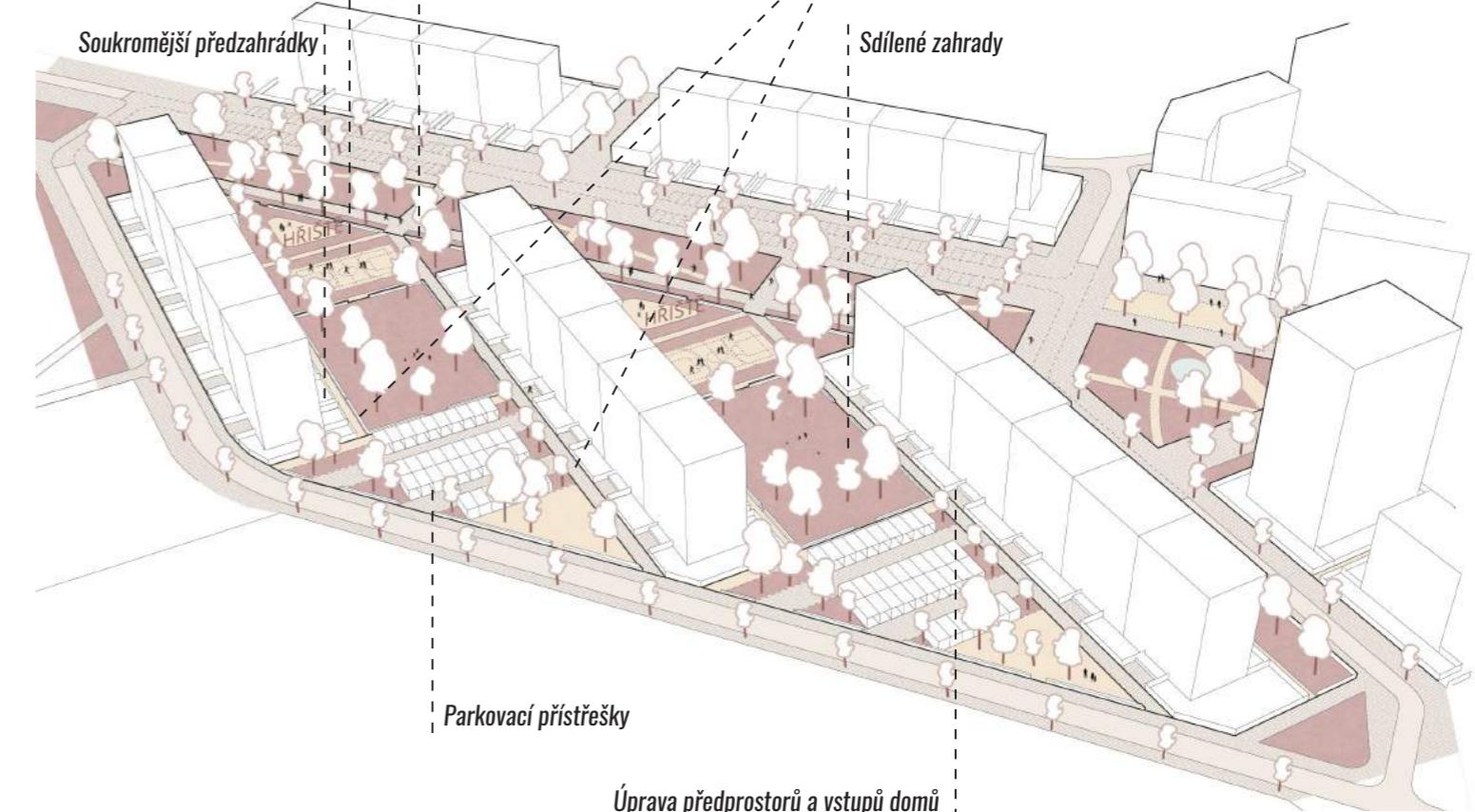
Návrh rozšiřuje parkovou cestu v lineární park, zároveň zklidňuje ulici Jihlavskou a reorganizuje parkování. Park je zelenou spárou mezi dvěma sídlišti, zároveň je zeleným propojením oblasti Kačerova a Budějovické. Příčné cesty v parku, propojují poloverejné prostory panelových domů s komunitními plácky mezi domy staršího sídliště v ulici Jihlavská. V závěru parku vzniká parkové upravené lokální centrum.

Prostory pro hru a setkávání, při rozhranních s parkem

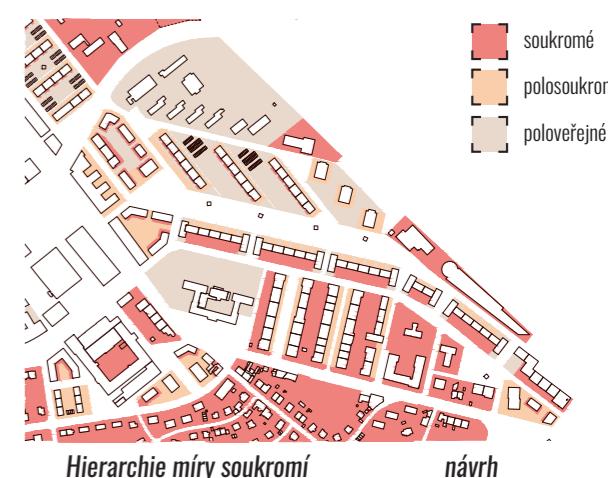
Nízké zídky vytváří měkká rozhraní parku a sídliště. Prostorové vymezení je zároveň aktivní spárou, na kterou je možné se posadit nebo si hrát :).

Jemná práce s povrchy a rozhraními s cílem lépe definovat veřejné a poloverejné prostory

b Sídliště Bítovská

Nejvýznamnějšími tématy regenerace sídliště jsou jeho vztah k parku v ulici Jihlavská a práce s prostory mezi domy.

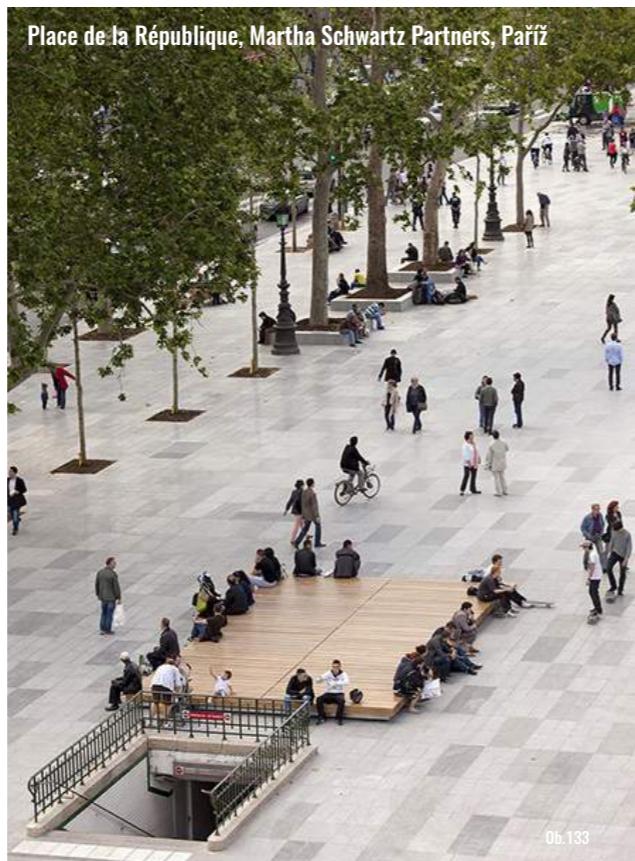
Budějovická

M 1:2 000

Metropolitní subcentrum jako srozumitelný, aktivní a atraktivní veřejný prostor.

a Náměstí

Základní kroky vedoucí k vytvoření prostoru hlavního náměstí byly: transformace zástavby, která náměstí jasné definuje; rozšíření prostranství směrem k ulici Olbrachtova; a zastřelení otevřené podzemní pasáže (změnu orientace náměstí ovlivnil vstup tramvaje do území). Hlavním motivem náměstí je jednotná dlážděná plocha, jejíž otevřenosť umožňuje prolínání různých aktivit - od rychlých přestupů mezi jednotlivými druhy MHD, přes korzování mezi výkladci obchodů po pravidelné pořádání trhů a různých akcí. Pobytnou kvalitu náměstí zvyšují vzrostlé stromy při jeho západním a východním okraji. V této části je také soustředěna většina pobytového mobiliáře. Úkolem náměstí je také reprezentovat MČ Prahu 4, která má sídlo v nové radnici na náměstí.

b Předprostor institucí

Předprostor polikliniky a Domu bytové kultury je především dopravním a přestupním uzlem. V jeho prostoru se tedy kříží velké množství dopravních prostředků a pěších. Úkolem návrhu bylo umožnit jejich bezpečný společný provoz, vytvořit reprezentativní předprostor institucí a zvýšit pobytovou kvalitu prostranství. Návrh vytváří velice formální prostranství s bosketem v jeho východní části a především pak prostor před DBK je doplněn mobiliářem a většími detaily a je tak tou hlavní pobytovou částí prostranství.

c Back office park

Prostor uzavřený budovami DBK, české spořitelny a galerie se nachází stranou hlavního dne. Narození od prvních dvou prostranství není jeho charakter kamenný, ale je více smíšený - upravené zatravěné plochy jsou doplněny vodním prvku a mobilářem, vysazené stromy poskytují příjemný stín. Jeho posláním je odpočinek a regenerace.

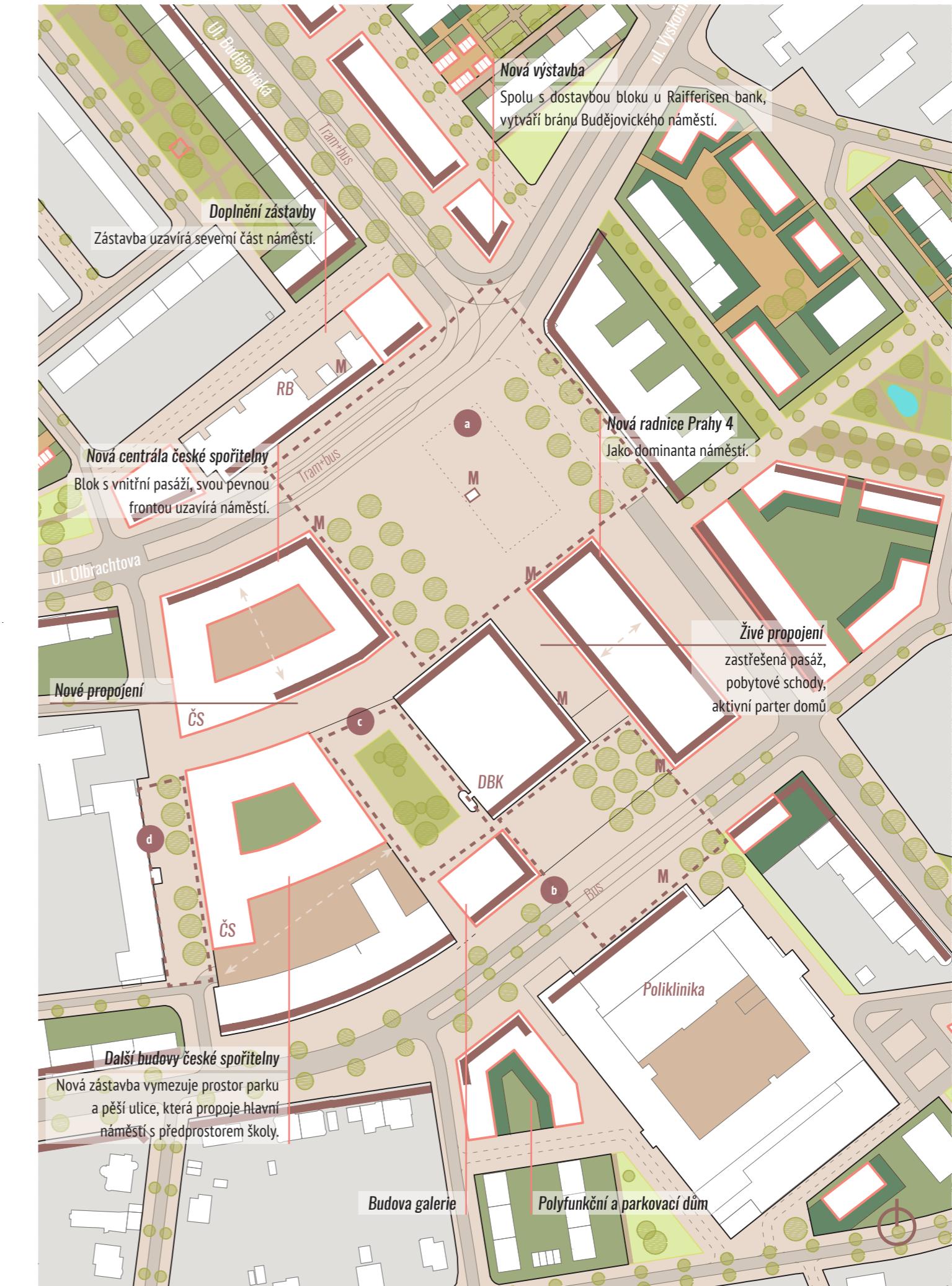

d Předprostor školy

Předprostor školy slouží nejen pro reprezentaci školní instituce, ale především jako místo setkávání žáků po skončení výuky - je dějištěm her malých žáčků a společenským prostorem žáků dospívajících - a jeho úkolem je toto vše obsáhnout.

Předprostor školy, Østengen & Bergo AS, Hokksund

Závěrem...

Ačkoliv je veřejný prostor ve své podstatě proměnlivý, práce s ním je velice komplexní disciplínou, která má jasnou posloupnost kroků a užívaných nástrojů...

Veřejná prostranství bývají v městské struktuře často pevně vymezena, přesto se však jejich význam, charakter a především pak skutečné využívání v průběhu času mění (využívání se mění téměř každým okamžikem)...

Veřejný prostor je často ovlivněn složitými a těžko uchopitelnými vnějšími vlivy, ale k jeho aktivaci však někdy stačí i drobné události...

Tato diplomová práce odkrývá různé aspekty práce s veřejným prostorem a snaží se z řešeného území vytvořit místo, kde je RADOST žít.

